

მდგრადი განვითარების ანგარიში

SUSTAINABILITY REPORT

2 0 1 1

თბილისი

ს ა რ ჩ ე ვ ი

აღმასრულებელი დირექტორის სიტყვა	4
I. ორგანიზაციის შესახებ	10
II. ორგანიზაციის მმართველობის სტრუქტურა და დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა	20
III. ანგარიშის პარამეტრები	30
IV. პროგრამული საქმიანობის ანგარიში	34
• პროგრამა -სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების გაძლიერება	36
თემის განვითარების ქვეპროგრამა	36
საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ქვეპროგრამა	44
• პროგრამა -კარგი მმართველობის ხელშეწყობა	51
თვითმმართველობის განვითარების ქვეპროგრამა	51
კვლევები და რეფორმების ხელშეწყობის ქვეპროგრამა	60
• პროგრამა -კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობა	74
V. საქმიანობის ეკონომიკური მაჩვენებლები	80
VI. საქმიანობის გარემოსდაცვითი მაჩვენებლები	88
VII. საქმიანობის სოციალური მაჩვენებლები	95
GRI შესაბამისობის დონეების ცხრილი	110
GRI საძიებელი	112

დანართი 1. 2011 წლის პროექტები	122
დანართი 2. დონორები და პარტნიორები	123
დანართი 3. 2011 წელს სათემო ახალგაზრდული ცენტრების მიერ წარმატებით განხორციელებული ინიციატივები.....	124
დანართი 4. 2011 წელს ჩატარებული ტრენინგები და კონსულტაციები	129
დანართი 5. 2011 წლის გამოცემები	133
დანართი 6. 2011 წლის ფინანსური ანგარიში/ აუდიტორის დასკვნა.....	134

CONTENTS

Statement from the Executive Director	4
I. About the Organisation	10
II. Governance Structure and Stakeholder Engagement.....	20
III. Report Parameters	30
IV. Program Report on our Activity.....	34
• Program – Strengthening the Civil Society Institutions	36
<i>Community Development</i>	36
<i>Development of Civil Society Organizations.....</i>	44
• Program - Promoting Good Governance.....	51
<i>The local government development</i>	51
<i>Research and promotion of reforms.....</i>	60
• Program - Promoting Development of Corporate Social Responsibility.....	74
V. Our Economic Performance	80
VI. Our Environmental Performance.....	88
VII. Our Social Performance.....	95
GRI Application Level Table	110
GRI Content Index.....	112
 Annex 1. Projects implemented in 2011.....	122
Annex 2. Donors and Partners.....	123
Annex 3. Successful Initiatives of Community Youth Centers in 2011	124
Annex 4. Trainings and Seminars Conducted in 2011	129
Annex 5. Centre Publications in 2011.....	133
Annex 6. Financial Report for 2011 / Auditor's Report 2011	134

აღმასრულებელი დირექტორისგან

STATEMENT FROM THE DIRECTOR

სიამოვნებით წარმოგიდგენთ “საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის” 2011 წლის საქმიანობის ანგარიშს. ეს გახლავთ ინტეგრირებული ანგარიში, რომელიც ერთდროულად მოიცავს წლიურ ანგარიშს ჩვენი ორგანიზაციის პროგრამული საქმიანობისა და მენეჯმენტის მიდგომების შესახებ და მდგრადი განვითარების ანგარიშს. ამასთანავე მინდა აღვნიშნო, რომ უკვე მესამე წელია, რაც ჩვენი ორგანიზაცია მდგრადი განვითარების ანგარიშს ამზადებს „ანგარიშების გლობალური ინიციატივის“ (GRI) ფორმატის მიხედვით და დღეისათვის ჩვენ ერთადერთი ადგილობრივი ორგანიზაცია ვართ, რომელიც ანგარიშების აღნიშნულ, საერთაშორისოდ აღიარებული ფორმატს იყენებს. ეს არის დასტური ჩვენი მცდელობისა ვიყოთ უფრო გამჭვირვალენი და პასუხისმგებელნი ჩვენი

I am pleased to present the 2011 Annual Report of the “Center for Strategic Research and Development of Georgia”. It is an integrated one, combining the annual report on our program activities with a sustainability report. I would also like to mention that this is our third sustainability report based on the Global Reporting Initiative’s (GRI) Sustainability Reporting Guidelines. At present, we are the only local organization in Georgia which uses GRI’s internationally acknowledged reporting format. It demonstrates our commitment to become more transparent and accountable to our numerous stakeholders about our work and the principles and values underlying our

მრავალრიცხოვანი დაინტერესებული მხარეების წინაშე და განვიხილოთ ჩვენი საქმიანობა მდგრადი განვითარების ეროვნულ და გლობალურ კონტექსტში.

ჩვენი მიზანია ამ ანგარიშით ნათელვყოთ, რომ არასამთავრობო ორგანიზაცია შეიძლება იყოს და არის პასუხისმგებელი მოქალაქე, საზოგადოების სასარგებლო წევრი, რომელსაც მნიშვნელოვანი დადებითი ზეგავლენის მოხდენა შეუძლია ქვეყნის განვითარებასა და ცალკეულ სფეროებზე.

ორგანიზაცია ცდილობს მართოს და გააუმჯობესოს საკუთარი სოციო-ეკონომიკური და ეკოლოგიური ზეგავლენები და ამით წვლილი შეიტანოს მდგრადი განვითარების ეროვნული მიზნების მიღწევაში. ამასთანავე, 2007 წლიდან ჩვენი ორგანიზაცია მეთვრამეტეულია გაეროს „გლობალური შეთანხმების“ ინიციატივას. ამდენად ჩვენს საქმიანობაში გათვალისწინებულია გლობალური შეთანხმების ათი უნივერსალური პრინციპი გარემოს დაცვის, ადამიანის უფლებების, შრომითი უფლებებისა და კორუფციასთან ბრძოლის სფეროებში. ყოველივე ზემოხსენებული ნიშნავს იმას, რომ მდგრადი განვითარების საკითხები ჩვენი საქმიანობისა და სტრატეგიული მიზნების განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს.

ჩვენ ვაცნობიერებთ, რომ მდგრადი განვითარება უწყვეტი, დინამიური პროცესია და ჩვენ კიდევ ბევრი მუშაობა დაგვჭირდება, რათა სრულად დავცნერგოთ მდგრადი განვითარების პრინციპები ჩვენი საქმიანობის ყველა დონეზე.

2011 წლიდან ჩვენ დავიწყეთ ახალი სამწლიანი (2011-2013 წ.წ.) პროგრამის განხორციელება, ახალი ამოცანებით, დასახული მიზნებითა და მიდგომებით, თუმცა ძირითადი პროგრამული საქმიანობების მიმართულებები იგივე დარჩა, რაც წინა სამწლიანი პროგრამის განმავლობაში იყო.

2011 წელს „ცენტრი“ კვლავ აქტიურად ეწეოდა ქსელურ საქმიანობას და წარმატებით თანამშრომლობდა სხვადასხვა საერთაშორისო და ადგილობრივ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან, ასევე მეზობელი ქვეყნების ფინანსურ ინსტიტუტებთან. 2011 წელს „ცენტრმა“ დაამყარა პარტნიორული ურთიერთობები აღმოსავლეთ პარტნიორობის წევრი ქვეყნების საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან და აღმოსავლეთ ევროპის საერთაშორისო საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან. ხსენებულ ორგანიზა-

activities. This also helps us to view our activities in the broader, and more global, context of sustainable development.

In the report we also try to show that a Non Governmental Organization may be – and indeed is – both a responsible and useful member of society, and a force that can have a positive influence on the development of the country and its various sectors.

We are still trying to manage and improve our socio-economic and environmental impacts and to make our contribution to the accomplishment of the national goals of sustainable development. Furthermore, since 2007 CSRDG has been a signatory of the UN Global Compact initiative. Consequently, we consider the Global Compact's ten universal principles in our activities – including environmental protection, human rights, labor rights and combating corruption. All this demonstrates that sustainability issues are an inseparable part of our strategic objectives and activities.

We realize that sustainable development is an on-going, dynamic process and that we still need to do a lot of hard work to fully integrate sustainable development principles into all aspects of our activities.

In 2011 we have started the implementation of a three-year program (2011-2013) involving new objectives and approaches. However, the main direction of our work remains the same as in the previous program.

In 2011 CSRDG was still active in networking and creating efficient partnerships with other international and local NGOs and financial institutions from neighboring countries. During the year CSRDG established contacts with various organizations from the Eastern Partnership

ციებთან ერთობლივად “ცენტრმა” განახორციელა რამოდენიმე საინტერესო ინიციატივა, კერძოდ: ჩეხეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით, აღმოსავლეთ პარტნიორობის წევრი 6 ქვეყნის საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით “ცენტრმა” წარმატებით განახორციელა პროექტი, რომელიც მიზნად ისახავდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვის (ოსიტონ აპერ) შემუშავებას რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების კონფერენციისადმი (CORLEAP), აღნიშნულ ქვეყნებში ადგილობრივ და რეგიონალ დონეზე მიმდინარე საჯარო მმართველობის რეფორმების საჭიროებებთან დაკავშირებით. ერთობლივი მიმართვის საბოლოო დოკუმენტი 2011 წლის 8 სექტემბერს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის სახელით წარდგენილ იქნა ქალაქ პოზნანში, ევროკავშირის რეგიონების კომიტეტის ინიციატივით გამართულ რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების სადამფუძნებლო კონფერენციაზე.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების მიმართულებით “ცენტრი” აქტიურად მუშაობს საზოგადოების სხვადასხვა სექტორთან (საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან, მედიასთან, სახელმწიფო სტრუქტურებთან), რაც გულისხმობს ცნობიერების ამაღლებას კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე, ქვეყნის განვითარებისთვის მისი მნიშვნელობის წარმოჩენას, დაინტერესებულ მხარეთა შორის დიალოგის წარმართვის ხელშეწყობას და ამ გზით კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარებისთვის ხელშემწყობი გარემოს ჩამოყალიბებას. “ცენტრმა”, სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციების შედეგად, საქართველოს მთავრობისთვის შეიმუშავა კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშემწყობი სახელმწიფო პოლიტიკის შესახებ რეკომენდაციების საბოლოო დოკუმენტი. დასრულდა მუშაობა ნაშრომზე “კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და საჯარო სექტორის როლი”, რომლის გამოცემა იგეგმება 2012 წელს. გაიზარდა მოთხოვნა სოციალური პასუხისმგებლობის მიმართულებით “ცენტრში” დაგროვილ ექსპერტულ გამოცდილებაზე, კერძოდ: მომზადდა სალექციო კურსი კორპორაციულ სოციალურ

(EaP) countries. Together with new partners - Community Sector Organizations (CSOs) from EaP countries, Eastern European and international CSOs – a number of new ideas and initiatives were developed. In partnership with CSOs from 6 EaP countries CSRDG developed a Position Paper on common needs regarding Public Administration Reform in EaP countries. This work was supported by the Department of Human Rights and Transformation Policy in the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. The Position Paper was presented at the first meeting of CORLEAP (Committee of Regions and Local Authorities of EaP) in Poznan on 8th September 2011 by EaP CSF (Civil Society Forum) Public Administration Reform Sub-working group representatives.

With regard to the promotion of Corporate Social Responsibility (CSR), CSRDG actively worked with the other sectors of society – NGOs, the media and government – to raise their awareness, and explain the importance of CSR for the country’s development. We continued to promote stakeholder dialogue and thus foster the creation of a CSR enabling environment. Recommendations to the Georgian government on CSR-enabling public policy were developed and updated in cooperation with different stakeholders.

Extensive analytical research – “Corporate Social Responsibility and Public Sector Role” - has been prepared for publication. Requests for CSRDG expertise on CSR related issues increased significantly over the year. A course on CSR and a CSR manual for higher education institutions were developed and included in the programs of Georgian Universities. A CSRDG expert was invited to lecture in Corporate Social Responsibility at several Universities.

In terms of Sustainability Support Services

პასუხისმგებლობაზე, რომელიც დაინერგა საქართველოს რამოდენიმე უნივერსიტეტში ხოლო “ცენტრის” ექსპერტი მიწვეული იყო უნივერსიტეტებში ლექციების ჩასატარებლად, ასევე დასრულდა მუშაობა კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ქართულენოვან სახელმძღვანელოზე.

საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისთვის მდგრადობის ხელშეწყობი სერვისების უზრუნველყოფის მიმართულებით “ცენტრი” ხელს უწყობდა სოციალური მენარმეობის განვითარებას, ასევე ატარებდა სხვადასხვა დონის და თემატიკის ტრენინგ-მოდულებს და ინდივიდუალურ კონსულტაციებს საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისთვის. სოციალური მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით “ცენტრის” ბაზაზე წარმატებით ამუშავდა საქართველოში პირველი საინფორმაციო-ანალიტიკური ვებ-პორტალი სოციალური მენარმეობის საკითხზე – www.cse.ge. სოციალური მენარმეობის ინფორმაციული მხარდაჭერა ასევე ხორციელდებოდა საინფორმაციო-ელექტრონული ჟურნალის დახმარებით, რომელიც გახლდათ საქართველოში პირველი ელექტრონული ჟურნალი სოციალურ მენარმეობაზე. გარდა ამისა, სოციალური საწარმოების წარმომადგენლებისთვის ჩატარდა ტრენინგების და მიზნობრივი კონსულტაციების ციკლი.

კახეთისა და გურიის რეგიონებში კვლავ აქტიურად მიმდინარეობდა რეგიონალური ქსელური პროგრამები, კერძოდ თემის განვითარების და თვითმმართველობის განვითარების პროგრამები.

“ცენტრის” ბაზაზე შეიქმნა და წარმატებით ამოქმედდა თემის განვითარების რესურს ცენტრი www.cdrc.ge, რომელიც ემსახურება საქართველოს მუნიციპალიტეტებში მოქმედ სოფლის სათემო ჯგუფებს/ორგანიზაციებს, ხელს უწყობს მათი შესაძლებლობების ზრდას, არსებულ ჯგუფებს შორის უწყვეტი ინფორმაციული კავშირის დამყარებას და მათზე ინფორმაციის ფართო აუდიტორიაზე (ეროვნული დონის საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, საერთაშორისო ორგანიზაციები, სამთავრობო და ბიზნეს სექტორი) გატანას.

აღსანიშნავია, რომ ცენტრის ექსპერტის მიერ საერთაშორისო ბრიტანული ჟურნალისათვის „მოხალისეთა სექტორის მიმოხილვა“ მომზადდა სტატია „საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და თემის განვითარება – საქართველოს გამოცდილება“. ასევე სა-

for CSOs, the main direction of the program was to support the development of social enterprise, as well as providing training and consultancy for CSOs. In order to support social entrepreneurs, an information/analytical web-portal on social entrepreneurship was successfully launched – the first web-portal on this topic in Georgia (www.cse.ge) This website is regularly updated, and CSR DG has diversified its information service for social entrepreneurs with the first edition of an electronic bulletin on social enterprise. A number of training events were held for social entrepreneurs and intensive targeted consultations were provided for different enterprises.

In 2011, CSR DG's regional network programs – Community/Rural Development and Local Government Strengthening – were still very active in the Guria and Kakheti regions.

CSR DG's Community Development Resource Centre www.cdrc.ge was also established. Its main purpose is to strengthen the institutional capacities of active community groups and organizations throughout the country by developing their horizontal links/information sharing and networking. The website also promotes effective information channels about community initiatives ‘upwards’ to nation-wide CSOs, international organizations, businesses, and government.

It should be mentioned that a paper “CSOs and Community Development – reflections on the Georgian Experience”, prepared by CSR DG experts, was published in the British International Journal – Voluntary Sector Review (www.vssn.org.uk). An even greater honor was that a CSR DG expert was selected as an International Board member for the International “Community Development Journal” (www.cdj.oxfordjournals.org).

გულისხმობს, რომ ცენტრის ექსპერტი აირჩიეს საერთაშორისო „თემის განვითარების ჟურნალის“ საერთაშორისო საბჭოს წევრად.

გამჭვირვალე და ეფექტიანი მმართველობის ხელშეწყობის მიმართულებით პროგრამის მიერ უკანასკნელ წლებში მიღწეული შედეგები 2011 წელსაც შენარჩუნდა. „ცენტრის“ ექსპერტთა ქსელის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების და კონსულტაციების შედეგად სამიზნე მუნიციპალიტეტებში მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ხარისხი და მათი საქმიანობა მიუახლოვდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს.

საზოგადოებისთვის საინტერესო იქნება საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობის მიერ დაფინანსებული პროექტის - „ადგილობრივი ხელისუფლების გაძლიერება — გზა დეცენტრალიზაციისკენ“ - ფარგლებში შემუშავებული კვლევა „ფისკალური დეცენტრალიზაცია საქართველოში“, რომლის მიზანი გახლდათ 2007-2010 წლების პერიოდში საქართველოს თვითმმართველი ერთეულების ფისკალური დამოუკიდებლობის ხარისხის შეფასება და დეცენტრალიზაციის შემაფერხებელი ფაქტორების იდენტიფიცირება.

გარემოს დაბინძურების და გარემოსდაცვითი უფლებების მიმართულებით „ცენტრი“ აქტიურად იყო ჩართული ორი მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი დოკუმენტის საბოლოო ვერსიის მომზადებაში, ესენია გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული ანგარიში და გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა (დღესდღეობით ორივე დამტკიცებულია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ). გარდა ამისა, „დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოსთან“ თანამშრომლობით „ცენტრმა“ მოამზადა გარემოსდაცვითი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შეფასების დოკუმენტი.

„ცენტრი“ აქტიურად აგრძელებდა საქმიანობას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით, რაც გულისხმობდა საქართველოს კანონმდებლობაში მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ადეკვატურად ასახვის ხელშეწყობას. 2011 წელს „ცენტრმა“ განახორციელა პროექტი, რომელიც მიმართული იყო სურსათის უვნებლობაზე და მომხმარებელთა უფლებების დაცვაზე.

In terms of promoting transparent and efficient governance, the program achievements in previous years were maintained in 2011. Furthermore, based on the recommendations and consultancy of CSR DG's network, transparency and reporting improved significantly in the target municipalities and their activities complied more fully with the requirements of the law.

I would also like to make special mention of the important research on “Fiscal Decentralization in Georgia” and “Strengthening Local Authorities – The Way Towards Decentralization” which were prepared by the project with the support of the Delegation of the European Union to Georgia. This research evaluates the level of fiscal independence of the Georgian self-governed units and identifies factors hampering decentralization between 2007 and 2010.

Regarding environmental protection activities, CSR DG has been assisting the Ministry of Environment through several important projects. The Center was involved in the finalization of the Georgia State of the Environment Report and the National Environmental Action Plan (both approved by the Minister of the Environment). At the same time, in cooperation with the Agency of Disease Control and Public Health, CSR DG prepared the Environmental Health Assessment Report.

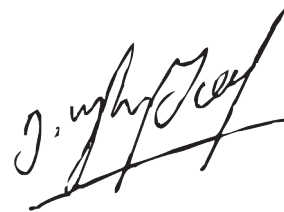
Our consumer rights protection activities remain intensive. CSR DG has been actively requesting adequate consumers' rights in the legal and program documents of the Government. A special project on food safety issues was implemented in 2011. In terms of consumer protection, CSR DG organized a food safety hotline for consumers. The complaints received were checked through spot purchases and laboratory testing of the foodstuff named by the consumer. A number of significant violations have been

პროექტის ფარგლებში ამუშავდა სურსათის ცხელი ხაზი, რომელზეც შესული საჩივრის გადამოწმება ხდებოდა მომხმარებლის მიერ მითითებული პროდუქტის მითითებულ მაღაზიაში შესყიდვით და ამ პროდუქტში შესაბამისი პარამეტრის ლაბორატორიული გაზომვით. „ცენტრის“ ექსპერტების მიერ განიხილებოდა, როგორც სურსათის უვნებლობაზე, ასევე ეტიკეტირების ნორმების დარღვევებზე შემოსული საჩივრებიც. გამოვლენილი დარღვევების შესახებ წერილობითი ინფორმაცია მიეწოდებოდა სურსათის მწარმოებელს, გამყიდველ მაღაზიას და სურსათის ეროვნულ სააგენტოს. ყველა მიღებული შედეგი ქვეყნდებოდა ვებ-პორტალზე ნაწილობრივ. შედეგად გამოვლენილი დარღვევების ნაწილი გამოსწორდა და „ცენტრის“ ძალისხმევით, გარკვეული ცვლილებები შევიდა სურსათის კონტროლთან დაკავშირებით მიღებულ სამთავრობო დადგენილებაში.

მინდა, დიდი მადლობა გადავუხადო ყველა პირსა და ორგანიზაციას, ვინც 2011 წელს თანამშრომლობდა სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრთან; ცენტრის ყველა თანამშრომელს, ვინც თავისი შრომით წვლილი შეიტანა ორგანიზაციის პროგრამების წარმატებით განხორციელებაში.

revealed in terms of both food safety and the food labeling requirements. The National Food Safety Agency (as well as the food business involved) have been informed, and all the information placed on the special internet-site www.consumer.ge. As a result of those activities, a number of violations have been corrected. Changes in the governmental decree on food inspection have also been introduced as a result of CSRDG efforts.

Finally, I would like to thank all employees of the Center for Strategic Research and Development of Georgia, as well as individuals and organizations who collaborated with the Center in 2011, for their contribution to the attainment of our goals.

ორგანიზაციის შესახებ

ABOUT THE ORGANISATION

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრი“ არის საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, რომელიც დაფუძნდა 1995 წელს და გააჩნია სამოქალაქო სექტორში წარმატებული მუშაობის 16 წლიანი გამოცდილება. ორგანიზაციის იურიდიული სტატუსი არის - ფონდი.

ჩვენი საქმიანობა საქართველოს ფარგლებს ფარავს. ორგანიზაციის სათავე ოფისი მდებარეობს თბილისში, ხოლო წარმომადგენლობითი ოფისი - თელავში.

ჩვენი დაფინანსების ძირითადი წყაროებია საერთაშორისო ფონდებიდან გრანტების სახით მოძიებული თანხები. ჩვენი შემოსავლების მცირე ნაწილს შეადგენს აგრეთვე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურებიდან (ტრენინგები და კონსულტაციები) შემოსული თანხები (უფრო დანვრილებით ამის შესახებ იხ. ფინანსური ანგარიში, დანართი 6).

მისია, ხედვა და ფასეულობები

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრის“ მისიაა საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოების აღმშენებლობის ხელშეწყობა მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლებით, გადანაცვტილების მიღების პროცესში მოქალაქეთა აქტიური ჩართვითა და მათი ინტერესების დაცვით, ასევე სამოქალაქო ინიციატივების მხარდაჭერისა და პრაქტიკაზე ორიენტირებული კვლევების ჩატარების გზით.

ამრიგად, ცენტრის მისია არის საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოების აღმშენებლობა მთავრობასა და საზოგადოებას შორის ორმხრივი დიალოგის ხელშეწყობის გზით.

საქმიანობის სფერო

მისიის შესასრულებლად „ცენტრს“ დასახული აქვს სამი გრძელვადიანი სტრატეგიული

Founded in 1995, the Centre for Strategic Research and Development of Georgia is a civil society organization with 16 years of successful work experience in the civil sector. The organization's legal status is Foundation.

Our activity area is the country of Georgia. Centre's head office is in Tbilisi and a branch office in Telavi.

Our main financing sources are grants received from international foundations and development agencies, while a small share of our budget comes from services (such as training and consultations) provided by our organization. (More details are presented in Financial Report, see Annex 6).

OUR MISSION

The Centre for Strategic Research and Development of Georgia seeks to promote the development of civil society in Georgia by raising the awareness of the population, stimulating the active involvement of citizens in decision making processes, advocating the interests of various civic groups, supporting civic initiatives, and conducting applicable practical research. The Centre endeavours to support groups and individuals that promote social, political and economic reforms, and contribute to the development of efficient institutions for the protection of human rights.

In short: the mission of the organization is to build up civil society in Georgia by promoting mutual dialogue between the Government and citizens.

THE MAIN SPHERES OF OUR ACTIVITIES

To fulfil its mission, the Centre has three

მიზანი ქვეყნის მოსახლეობასთან, მთავრობასა და კერძო სექტორთან მიმართებით:

- მოსახლეობასთან ცენტრი აქტიურად მუშაობს ცნობიერების ამაღლების, გად-ანყვეტილების მიღების პროცესში დაინ-ტერესებული მხარეების ჩართვის, მოსახ-ლეობის მიერ საკუთარი ინტერესების დაცვის ხელშეწყობის მიზნით;
- მთავრობასთან მიმართებით ცენტრის მიზანია კონსტრუქციული კრიტიკისა და საექსპერტო დახმარების გზით, ხელი შეუ-წყოს მოსახლეობის აქტიური მონაწილეო-ბით მთავრობის მიერ სტრუქტურული რე-ფორმების ეფექტურ ფორმულირებას და განხორციელებას;
- კერძო სექტორთან მიმართებით ცენტრი ხელს უწყობს ბიზნესის აქტიურ ჩართვას მდგრადი განვითარების მიზნების მიღ-წევაში პასუხისმგებელი ბიზნესის კონ-ცეფციისა და პრაქტიკის დამკვიდრებისა და მულტისექტორული პარტნიორობის განვითარების გზით.

ჩვენი აზრით, სამივე მიზანი მჭიდროდ არის გადაჯაჭვული და მათ ერთობლიობას წვლილი შეაქვს ქვეყნის მდგრად განვითარე-ბაში, მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის ამ-აღლებასა და დემოკრატიის მშენებლობაში.

აღნიშნული სტრატეგიული მიზნების ფარ-გლებში ცენტრის საქმიანობის ძირითადი სფეროებია:

- სამოქალაქო განვითარება;
- თემის/სოფლის განვითარება;
- ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა
- გარემოს დაცვა;
- ხელისუფლების დეცენტრალიზაცია;
- მუნიციპალიტეტების ანგარიშვალდე-ბულებისა და საქმიანობის ეფექტურობის გაზრდა;
- საბიუჯეტო პროცესები;
- სოციალური მენარმეობა;
- კორპორაციული სოციალური პასუხ-ისმგებლობა.

ცენტრის საქმიანობისას გამოყენებული ძირითადი მიდგომები და სტრატეგიებია:

- კვლევითი საქმიანობა „ცენტრის“ საქმი-ანობასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა

long-term strategic objectives in relation to the country's population, Government and private sector:

- CSRDG actively works with the public for awareness raising, promoting the involve-ment of stakeholders in decision-making processes, and helping the public to protect their interests.
- In relation to the Government, CSRDG's ob-jective is to promote effective designing and implementation of structural reforms by the Government, with the active participation of the population.
- In relation to the private sector, CSRDG pro-motes the active involvement of the business in achieving sustainable development objec-tives by introducing the concept and prac-tice of responsible business and developing multi-sector partnerships.

In our opinion, all three objectives are strongly interrelated and their conglomeration makes a serious contribution to the country's sustainable development, raising the quality of life and building democracy.

The main spheres of the Centre's activi-ties under the strategic objectives are:

- Civic development;
- Community / rural development;
- Economy and social policy;
- Environment protection;
- Government decentralization;
- Increasing the municipalities' accountability and effectiveness;
- Budgetary processes;
- Consumer rights;
- Social enterprise;
- Corporate Social Responsibility.

For working in the above listed areas we ap-ply various approaches and strategies, such as:

- Research in various areas related to CSRDG's activities (carried out by CSRDG's experts,

- სფეროში (როგორც ცენტრის ექსპერტების მიერ, ასევე „ცენტრთან“ არსებული ექსპერტთა ქსელის დახმარებით);
- ცნობიერების ამაღლება და ინტერესთა დაცვის კამპანიები;
 - ცენტრალური და ადგილობრივი დონის სახელისუფლებო უწყებების საქმიანობის მონიტორინგი;
 - საკანონმდებლო ხარვეზების გამოვლენა და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება;
 - საექსპერტო მხარდაჭერა (ტრენინგები, კონსულტაციები საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, სამოქალაქო ჯგუფების, ადგილობრივი მმართველობისა და თვითმმართველობის, სკოლების, ბიზნეს კომპანიებისათვის);
 - სამოქალაქო ორგანიზაციების გაძლიერება (თბილისისა და საქართველოს რეგიონების საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და სოფლის ახალგაზრდული საინიციატივო ჯგუფებისა);
 - მიკროგრანტების გაცემა სოფლის საინიციატივო ჯგუფებისათვის ადგილობრივი პრობლემების მოგვარების მიზნით და სოციალური მენარმეობით დაინტერესებული საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისათვის მათი მდგრადობის განვითარების მიზნით;
 - პარტნიორული და კოალიციური მუშაობის ხელშეწყობა როგორც სამოქალაქო სექტორის შიგნით, ასევე სხვადასხვა სექტორს შორის.

საქმიანობის გეოგრაფიული არეალი

ქვეყანაში არსებული პრობლემების გადაჭრას „ცენტრი“ კომპლექსურად უდგება და საქმიანობს როგორც ადგილობრივ (სოფელი, რაიონი), ასევე ეროვნულ დონეზე. კერძოდ, ცენტრის საქმიანობის არეალი მოიცავს საქართველოს დედაქალაქს - თბილისს, ასევე ლაგოდეხის, სიღნაღის, ყვარლისა და თელავის მუნიციპალიტეტებს აღმოსავლეთ საქართველოში, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებს დასავლეთ საქართველოში. ჩამოთვლილ მუნიციპალიტეტებში ორგანიზაცია უკვე მრავალი წელია ინტენსიურად მუშაობს, ხოლო ცალკეული პროგრამების ფარგლებში ცენტრის მიერ განხორციელებული საქმიანობა მთელი ქვეყნის მასშტაბით ხორციელდება.

- as well as with the assistance of the experts' network formed at the Centre);
- Campaigns for awareness raising and advocacy;
 - Monitoring of Government activities on both the national and local levels;
 - Revealing legislative shortcomings and development of respective legislative amendments;
 - Expert assistance (training and consultations for civil organizations, civic groups, local governments and self-governments, public schools, and business companies);
 - Strengthening of civil organizations (for civil organizations in Tbilisi and other regions of Georgia, and rural youth initiative groups);
 - Provision of micro-grants for village initiative groups in order to solve local problems and to ensure sustainable development of civic organizations interested in social entrepreneurship;
 - Promotion of partner and coalition work within the civil sector, as well as on the inter-sector level.

GEOGRAPHIC COVERAGE OF OUR ACTIVITIES

CSR DG has a complex approach to solving problems facing the country, and carries out its activities on the local (village, district) as well as the national level. In particular, our activity area covers Tbilisi - the capital of Georgia; Lagodekhi, Sighnaghi and Telavi municipalities in Eastern Georgia; and Ozurgeti and Chokhatauri municipalities in Western Georgia. The Centre has been intensively working in these municipalities for many years, while some of these programs are implemented by it on the whole territory of the country.

სამიზნე ჯგუფები

ადგილობრივ დონეზე:

- სოფლის სათემო ორგანიზაციები და საინიციატივო ჯგუფები;
- რეგიონული საზოგადოებრივი ორგანიზაციები;
- საჯარო სკოლები;
- ადგილობრივი თვითმმართველობები (მუნიციპალიტეტები).

ეროვნულ დონეზე:

- სახელისუფლებო სტრუქტურები და სახელმწიფო უწყებები;
- კვლევითი და უმაღლესი საგანმანათლებლო ინსტიტუტები;
- საჯარო სკოლები;
- საზოგადოებრივი ორგანიზაციები;
- მსხვილი და საშუალო ბიზნეს კომპანიები;
- სხვადასხვა სფეროს ექსპერტები;
- მას-მედიის საშუალებები.

2011 წელი - ფაქტები და ციფრები

თანამშრომლები: 2011 წლის დასასრულს ორგანიზაციის თანამშრომელთა საერთო რაოდენობა იყო 29 (აქედან 27 თბილისის ოფისის თანამშრომელია და 2 - თელავის ოფისის).

Our target groups:

On the local level:

- Grassroots organizations (CBO and village initiative groups);
- Non-governmental organizations;
- Public Schools;
- Local governments (Municipalities).

On the national level:

- Government and State agencies;
- Research institutions and colleges/universities;
- Public schools;
- Non-governmental organisations;
- Large and medium business companies;
- Experts in various spheres;
- The Media.

2011 - FACTS AND FIGURES

Employees: At the end of 2011, the total number of the organization's employees was 29 (of these, 27 were employees of the Tbilisi office and 2 of the Telavi office).

ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები ლარებში

Core financial indicators in GEL

ორგანიზაციის მთლიანი კაპიტალი და რეზერვი 2011 წლის ბოლოსათვის (31.12.2011) არსებული მონაცემების მიხედვით) შეადგენდა: The organisations total capital (according to the available data at the end of 2011 (31.12. 2011) was	258 388
მთლიანი შემოსავლები (წლების მიხედვით) ლარებში Total income (by years) in GEL	
2007	836494
2008	750353.1
2009	1 185 659
2010	1 386 585
2011	812 557

მთლიანი შემოსავლები ძირითადი კატეგორიების მიხედვით Breakdown of the sources of income by major categories					
	2007	2008	2009	2010	2011
ინდივიდუალური, შემომწირველები- სგან მიღებული თანხები From individual contributions	6495	3153	3000	13 316	15304
განეული სერვისებისგან მიღებული შემოსავალი Income from services provided	63536	127092.4	88034	128 864	128706
დონორებისგან მიღებული თანხები Funding from donors	756661	611360.8	1088742	1244405	668 547
სხვა შემოსავლები Other income	9802	8746.928	5883	-	-
სულ შემოსავლები TOTAL INCOME	836494	750353.1	1185659	1386585	812557

ჩვენი დონორები. 2011 წელს ჩვენი დონორები იყვნენ:

- ოქსფამ-ნოვიბი;
- ეკლესიის განვითარების სააგენტო;
- ფრიდრიხ ებერტის ფონდი;
- ფონდი „ღია საზოგადოება - საქართველო“;
- ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში;
- ჩეხეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

ჩვენი საქმიანობა (ძირითადი რაოდენობრივი მაჩვენებლები):

- 2011 წელს ვმუშაობდით თბილისსა და 6 მუნიციპალიტეტში (თელავის, სიღნაღის, ყვარლისა და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში — აღმოსავლეთ საქართველოში, ჩოხატაურის და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში — დასავლეთ საქართველოში), ხოლო ზოგიერთი პროგრამის ფარგლებში — საქართველოს ყველა რეგიონში;
- ვახორციელებდით 9 საგრანტო პროექტს და 13 სერვის-კონტრაქტს;
- გამოვეცით 6 პუბლიკაცია (3 ბიულეტენი, 2 ბროშურა, 2010 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში);
- დამოუკიდებლად ან სხვა ორგანიზაციებთან და მოწვეულ ექსპერტებთან თანამშრომლობით ჩავატარეთ 41 ტრენინგი.

Our donors. In 2011 our donors were:

- Oxfam - NOVIB
- Church Development Service (EED)
- Friedrich Ebbert foundation
- Open Society – Georgia Foundation
- Delegation of the European Union to Georgia;
- Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic.

Our activities in 2011 (core quantitative indicators):

- In 2011 we were working in Tbilisi and six municipalities (Telavi, Signaghi, Karelia and Lagodekhi in the Eastern Georgia, Chokhatauri and Ozurgeti in the Western Georgia). At the same time, we also had some nationwide programs;
- We were implementing 9 grant programs and 13 service contracts;
- 6 publications (3 bulletins, 2 brochures, and a 2010 sustainability report) were published by us.
- Conducted 41 trainings independently or in cooperation with other invited experts.

კერძოდ, ტრენინგები ჩატარდა:

- 5 თვითმმართველობას საქართველოს 5 რეგიონიდან;
- 102 საზოგადოებრივ ორგანიზაციას (თბილისიდან და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან);
- 35 სოფლის სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციის წევრებს საქართველოს 20 მუნიციპალიტეტიდან;
- კონსულტაცია გავუწიეთ 52 ორგანიზაციას (5 მუნიციპალიტეტსა და 47 საზოგადოებრივ ორგანიზაციას);
- სამოქალაქო მონიტორინგის ქსელმა, რომელსაც წარმართავს ჩვენი ორგანიზაცია, საქართველოს 5 მუნიციპალიტეტს მიაწოდა მრავალრიცხოვანი რეკომენდაციები საბიუჯეტო პროცესებისა და გამჭვირვალობის საკითხებზე, რომელთაგან 27 გათვალისწინებულია;
- 46142 ლარის ოდენობის მიკროგრანტი გავეცით 14 სათემო ჯგუფზე და ორგანიზაციაზე;
- ჩავატარეთ სხვადასხვა აქტუალური საკითხის 6 საჯარო განხილვა;
- საქართველოს რეგიონული ქსელის პარტნიორებთან ერთად მონიტორინგს ვუტარებდით 6 მუნიციპალურ ბიუჯეტს.

ძირითადი მიღწევები 2011 წელს

- 2011 წელს “ცენტრმა” აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფორუმის (EaP) წევრი 6 ქვეყნის საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით წარმატებით განახორციელა ინიციატივა, რომელიც მიზნად ისახავდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვის (Position Paper) შემუშავებას რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების კონფერენციისადმი (CORLEAP), აღნიშნულ ქვეყნებში ადგილობრივ და რეგიონალ დონეზე მიმდინარე საჯარო მმართველობის რეფორმების საჭიროებებთან დაკავშირებით. ერთობლივი მიმართვის საბოლოო დოკუმენტი 2011 წლის 8 სექტემბერს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის სახელით წარდგენილი იქნა ქალაქ პოზნანში, ევროკავშირის

In particular, trainings were conducted for:

- 5 local governments from 5 regions of Georgia;
- 102 civil society organizations (from Tbilisi and various regions of Georgia);
- Members of 35 village initiative groups/organizations in 20 Georgian municipalities;
- Provided consultations for 52 organizations (five municipalities and 47 non-governmental organizations);
- The Civil Monitoring Network, which is led by our organization, provided numerous recommendations to five Georgian municipalities regarding budgetary processes and transparency issues. 27 of the recommendations were taken into account;
- 46142 GEL worth micro-grants were awarded to 14 initiative groups and 4 non-governmental organizations;
- Organized 6 public hearing sessions on various important issues;
- Together with partners from the Georgian regional network, monitored six municipal budgets.

Our main accomplishments in 2011:

- In 2011, the Centre, in cooperation with civic organizations of 6 partner countries of the Eastern Partnership Forum (EaP), successfully implemented an initiative targeted to draft a Position Paper of the Eastern Partnership Civil Society Forum addressed to the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP) regarding the needs of the local and regional public administration reform. On the 8th of September 2011 the document was presented by the Civil Society Forum at the inaugural meeting of the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP) set up by the EU's Committee of the Regions in Poznan.
- The Centre participated in a coalition project within which the Coalition of Civic Organizations prepared a report on implementation of Georgia's Action Plan under the European

რეგიონების კომიტეტის ინიციატივით გამართულ რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების სადამფუძნებლო კონფერენციაზე (CORLEAP).

- “ცენტრი” ჩართული იყო კოალიციურ პროექტში, რომლის ფარგლებშიც საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა კოალიციამ მოამზადა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის (ENP) ფარგლებში შემუშავებული საქართველოს სამოქმედო გეგმის (ENP AP) 2011 წლის შესრულების შესახებ ანგარიში. “ცენტრის” ექსპერტების მიერ შესწავლილი იყო შემდეგი საკითხები: სახელმწიფო შესყიდვები და კონკურენციის პოლიტიკა, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები, დეცენტრალიზაცია.
- 2011 წელს “ცენტრის” ექსპერტთა ჯგუფმა საქართველოს მთავრობისთვის მოამზადა კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პოლიტიკის შესახებ რეკომენდაციების საბოლოო დოკუმენტი. აღნიშნული რეკომენდაციების საბოლოო ვერსია მომზადდა სხვადასხვა სექტორის – ბიზნეს კომპანიების, სამოქალაქო ორგანიზაციების, აკადემიური წრეების წარმომადგენლებთან კონსულტაციების შედეგად.
- 2011 წელს “ცენტრის” მიერ განხორციელდა რამოდენიმე წარმატებული ინიციატივა საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სწავლების დანერგვის ხელშეწყობის მიმართულებით. კერძოდ:
 - “ცენტრის” ექსპერტმა მოამზადა ერთ-სემესტრიანი სალექციო კურსი კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე, რომელიც სავალდებულოა კავკასიის ბიზნეს სკოლის ბიზნეს ადმინისტრირების ფაკულტეტის ყველა სტუდენტისათვის, ხოლო “ცენტრის” ექსპერტი მინვეული იყო ლექციების ჩასატარებლად;
 - ასევე, საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების ბიზნეს ფაკულტეტების სტუდენტებისთვის “ცენტრის” ექსპერტის მიერ შემუშავებული იყო პირველი ქართულენოვანი სახელმძღვანელო კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე.

Neighbourhood Policy (ENP AP) 2011. The issues studied by the Centre’s experts included: the public procurement and competition policy, intellectual property rights, decentralization.

- In 2011, a group of the Centre’s experts prepared final recommendations for the Government of Georgia regarding the government policy stimulating corporate social responsibility. It must be noted that the final version of the recommendations was prepared after consultations with representatives of different sectors – private companies, civic organizations, and the academic sector.
- In 2011, the Centre implemented several successful initiatives for inclusion of the corporate social responsibility curriculum into university programs, namely:
 - In 2011 the Centre’s expert prepared a course of lectures on the corporate social responsibility for one semester. This course was mandatory for all students of the business administration faculty and the Centre’s expert was invited to deliver the course;
 - At the same time, the Centre’s expert developed the first Georgian textbook on the corporate social responsibility for students of business faculties.
- The Centre has successfully implemented several interesting internet projects In the social entrepreneurship area, namely:
 - In 2010 the Centre created the first Georgian informative/analytical web-portal dedicated to the social entrepreneurship issues - www.cse.ge.
 - The first Georgian informative electronic journal dedicated to the social entrepreneurship issues was also created. It is regularly sent to interested organizations. For this purpose, constantly updated electronic data base was created;
 - In order to popularize the social entrepreneurship concept the first specialized Georgian web page was opened in Facebook;

- სოციალური მენარმეობის მიმართულებით “ცენტრმა” წარმატებით განახორციელა რამოდენიმე საინტერესო ინტერნეტ-პროექტი, კერძოდ:

- 2010 წელს “ცენტრის” ბაზაზე შეიქმნა და 2011 წლიდან წარმატებით ამუშავდა საქართველოში პირველი საინფორმაციო-ანალიტიკური ვებ-პორტალი სოციალური მენარმეობის საკითხზე – www.cse.ge.

- შეიქმნა საქართველოში პირველი საინფორმაციო-ელექტრონული ჟურნალი სოციალურ მენარმეობაზე, რომელიც რეგულარულად ეგზავნებათ საკითხით დაინტერესებულ ორგანიზაციებს. ამისთვის საგანგებოდ შედგენილია ელექტრონული, მუდმივად განახლებადი მონაცემთა ბაზა.

- სოციალურ მენარმეობის კონცეფციის პოპულარიზაციის მიზნით ფეისბუქზე შეიქმნა სოციალური მენარმეობის პირველი სპეციალიზებული გვერდი.

ჩამოთვლილ ინტერნეტ-რესურსებზე ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს შესაძლებლობა ეძლევა მიიღოს ამომწურავი და საჭირო ინფორმაცია სოციალური მენარმეობის თეორიულ და პრაქტიკულ საკითხებზე, სფეროში მიმდინარე სიახლეებზე და “ცენტრის” ექსპერტების მიერ შემუშავებულ სპეციალიზებულ სერვისებზე (ტრენინგები, კონსულტაციები და ა.შ.).

- 2011 წელს სოციალური მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობის მიმართულებით „ცენტრის“ საქმიანობის შედეგად საფუძველი ჩაეყარა 1 სოციალური საწარმოს საქმიანობას, ხოლო 2-მა საწარმომ გააფართოვა საკუთარი მომსახურება.

- 2011 წელს „ცენტრის“ ტრენერ-კონსულტანტებმა წარმატებით ჩაატარეს საზოგადოებრივი ორგანიზაციების გაძლიერებზე მიმართული ტრენინგ-კურსები. შეფასებამ აჩვენა, რომ მონაწილე საზოგადოებრივი ორგანიზაციების 84% პრაქტიკაში იყენებს ტრენინგებზე მიღებულ ცოდნასა და უნდარებს.

- “ცენტრის” ბაზაზე შეიქმნა და წარმატებით ამოქმედდა თემის განვითარების რესურს ცენტრი, რომელიც ემსახურება საქართველოს მუნიციპალიტეტებში მოქმედ სოფლის სათემო ჯგუფებს/ორგანი-

The above listed internet resources allow any interested person to receive comprehensive and necessary information on all theoretical and practical issues and news related to social entrepreneurship, as well as about special services elaborated by the Centre’s experts (trainings, consultancy etc.) .

- In 2011, as a result of the Centre’s activities for promotion of the social entrepreneurship, the basis for the 1 social enterprise was formed while the 2 social enterprises expended their services.

- In 2011, the Centre’s trainer/consultants successfully conducted training courses for capacity building civic organizations. The assessment showed that 84% of the participating civic organizations use the knowledge and skills received during the training in practice.

- The Centre created and started operation of a Community Development Resource Centre that provides support to rural community groups/organizations, their capacity development, uninterrupted exchange of information between the existing groups and wide public dissemination of information about their work;

- Assessments demonstrated stable improvement of the efficiency and development of the Centre’s 12 target Community Youth Centres. This is proven by 45 initiatives implemented by the Community Centres independently, without the Program’s support; this includes financing received by the Community Centres from other funds and local municipalities in order to solve their problems as well as the problems addressed by municipalities based on information received from community centres; besides, 6 out of 12 community groups are already registered organizations while several are planning to get registered;

- The Centre’s expert wrote an article “Civic Organizations and Community Development – Reflections on the Georgian Experience” which was published in an inter-

ზაციებს, ხელს უწყობს მათი შესაძლებლობების ზრდას, არსებულ ჯგუფებს შორის უწყვეტი ინფორმაციული კავშირის დამყარებას და მათზე ინფორმაციის ფართო აუდიტორიაზე გატანას.

- “ცენტრის” 12 სამიზნე სათემო ახალგაზრდული ცენტრის შეფასებამ აჩვენა სათემო ცენტრების საქმიანობის მაღალი ეფექტურობა და სტაბილური განვითარების მზარდი ტენდენცია. ამაზე მეტყველებს ის ფაქტები, რომ სათემო ცენტრებმა დამოუკიდებლად, პროგრამის დახმარების გარეშე, განახორციელეს 45 ინიციატივა. აქ იგულისხმება პრობლემების გადასაჭრელად სხვა ფონდებიდან და მუნიციპალიტეტებიდან მოპოვებული დაფინანსება და ასევე პრობლემები, რომლებიც სათემო ცენტრების ინფორმაციაზე დაყრდნობით თვითმმართველობებმა მოაგვარეს. გარდა ამისა, სამიზნე 12 სათემო ახალგაზრდული ცენტრიდან 6 უკვე დარეგისტრირებული ორგანიზაციაა და რამოდენიმე დარეგისტრირებას გეგმავს.
- “ცენტრის” ექსპერტმა მოამზადა სტატია “საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და თემის განვითარება – საქართველოს გამოცდილება”, რომელიც გამოქვეყნდა საერთაშორისო ბრიტანულ ჟურნალში “მოხალისეთა სექტორის მიმოხილვა”, საგუისხმოა, რომ ცენტრის ექსპერტი აირჩიეს საერთაშორისო “თემის განვითარების ჟურნალი“-ს საერთაშორისო საბჭოს წევრად.
- “ცენტრის” პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობის შედეგად:
 - სამიზნე მუნიციპალიტეტების საქმიანობის სტანდარტები მიუახლოვდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების შესახებ;
 - ექვსიდან ოთხი სამიზნე მუნიციპალიტეტის სოციალური პროგრამა გაუმჯობესდა;
 - სამიზნე მუნიციპალიტეტების სოფლის განვითარების პროგრამებში გათვალისწინებული იყო ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ წამოწეული პრობლემები და მუნიციპალიტეტების მხრიდან ათი ასეთი პროექტი იქნა დაფინანსებული.

national British journal Voluntary Sector Review (www.vssn.org.uk). It is important to note that the Centre's expert was elected as a Board Member of the international Community Development Journal (www.cdj.oxfordjournals.org).

- As a result of the Centre's activities implemented within the Program”:
 - *Compliance of the target municipalities with the transparency and reporting requirements of the Georgian legislation has been improved;*
 - *Social programs of four out of six municipalities have been improved;*
 - *Problems raised by the local population were taken into account in the Rural Development Programs of the target municipalities and 10 such projects were funded by local municipalities;*
- All studies conducted by the Centre in 2011 in the field of social and economic policy include specific conclusions and proposals. 50% of the recommendations given by the Centre's experts to public institutions were taken into account.
- The Centre actively participated in drafting the country's environmental legislation, namely:
 - *The Centre's expert participated in drafting the final version of two important environmental documents: “The National Environmental Report” and “The Environmental National Action Plan” (by now both documents have been approved by the Ministry of Environment and Natural Resources).*
 - *At the same time, in cooperation with the Agency of Disease Control and Public Health, the Centre has prepared the Environmental Health Assessment Report.*

- 2011 წელს ეკონომიკის და სოციალურის პოლიტიკის მიმართულებით “ცენტრის” ექსპერტების მიერ ჩატარებული ყველა კვლევა მოიცავს კონკრეტულ დასკვნებსა და რეკომენდაციებს. აღნიშნულ სფეროებში საჯარო დაწესებულებებისთვის მიწოდებული რეკომენდაციების 50% გათვალისწინებულია.
- “ცენტრი” აქტიურად იყო ჩართული ქვეყნის გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შემუშავებაში, კერძოდ:
 - „ცენტრის“ ექსპერტი მონაწილეობდა ორი გარემოსდაცვითი დოკუმენტის საბოლოო ვერსიის მომზადებაში, ესენია გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული ანგარიში და გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა (დღესდღეობით ორივე დამტკიცებულია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ);
 - გარდა ამისა, “დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოსთან” თანამშრომლობით “ცენტრმა” მოამზადა გარემოსდაცვითი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შეფასების დოკუმენტი.
- 2011 წელს “ცენტრის” ექსპერტების ძალისხმევით ცვლილებები შევიდა სურსათის კონტროლთან დაკავშირებით მიღებულ სამთავრობო დადგენილებაში და “სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსში”.
- 2011 წელს მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით განხორციელებული პროექტის ფარგლებში ხდებოდა მომხმარებელთა უფლებების დარღვევის ფაქტების გამოვლენა. “ცენტრის” ექსპერტების ძალისხმევის შედეგად გამოვლენილი დარღვევების 1/3 გამოსწორდა.
- In 2011, thanks to the efforts of the Centre’s experts, amendments were made to the Government Resolution on control of food products and the Code of Georgia on Food/Animal Feed Safety, Veterinary and Plant Protection.
- In 2011, thanks to the efforts of the Centre worked on identification of consumer right violation cases. 1/3 of the violations revealed by the Centre’s experts have been corrected.

ორგანიზაციის მმართველობის სტრუქტურა და დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა

GOVERNANCE STRUCTURE AND STAKEHOLDER ENGAGEMENT

„ცენტრის“ ორგანიზაციული სტრუქტურა და მენეჯმენტი იმგვარად არის აწყობილი, რომ უზრუნველყოს ფუნქციონირება და პასუხისმგებლობა ცალსახა გადანაწილება და ყველა თანამშრომლის ჩართულობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული ასპექტების განხილვა და მართვა ისევე ხდება, როგორც ორგანიზაციის საქმიანობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა მნიშვნელოვანი საკითხისა.

ორგანიზაციის მმართველობის სტრუქტურა

ორგანიზაციის უმაღლეს მმართველ ორგანოს წარმოადგენს გამგეობა, რომელიც უზრუნველყოფს საწესდებო მიზნების განხორციელებას; ამტკიცებს ორგანიზაციის განვითარების სტრატეგიულ გეგმას, პროგრამებს, მათი განხორციელების ვადებსა და ხარჯთაღრიცხვას; ისმენს გამგეობის თავმჯდომარისა და აღმასრულებელი დირექტორის წლიურ პროგრამულ და ფინანსურ ანგარიშებს განუხილავს საქმიანობისა და სამომავლო გეგმების შესახებ; ამტკიცებს წლიურ ბიუჯეტს; ზედამხედველობს ორგანიზაციის ფინანსების განკარგვას; აკონტროლებს იურიდიული და საბუღალტრო მოთხოვნების დაცვას.

გამგეობა შედგება 5 წევრისაგან. მათგან 3 წევრი არის ორგანიზაციისაგან დამოუკიდებელი წევრი, ხოლო ორი — ორგანიზაციის თანამშრომელი (კერძოდ, გამგეობის წევრები არიან ორგანიზაციის აღმასრულებელი დირექტორი და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების პროგრამის კოორდინატორი).

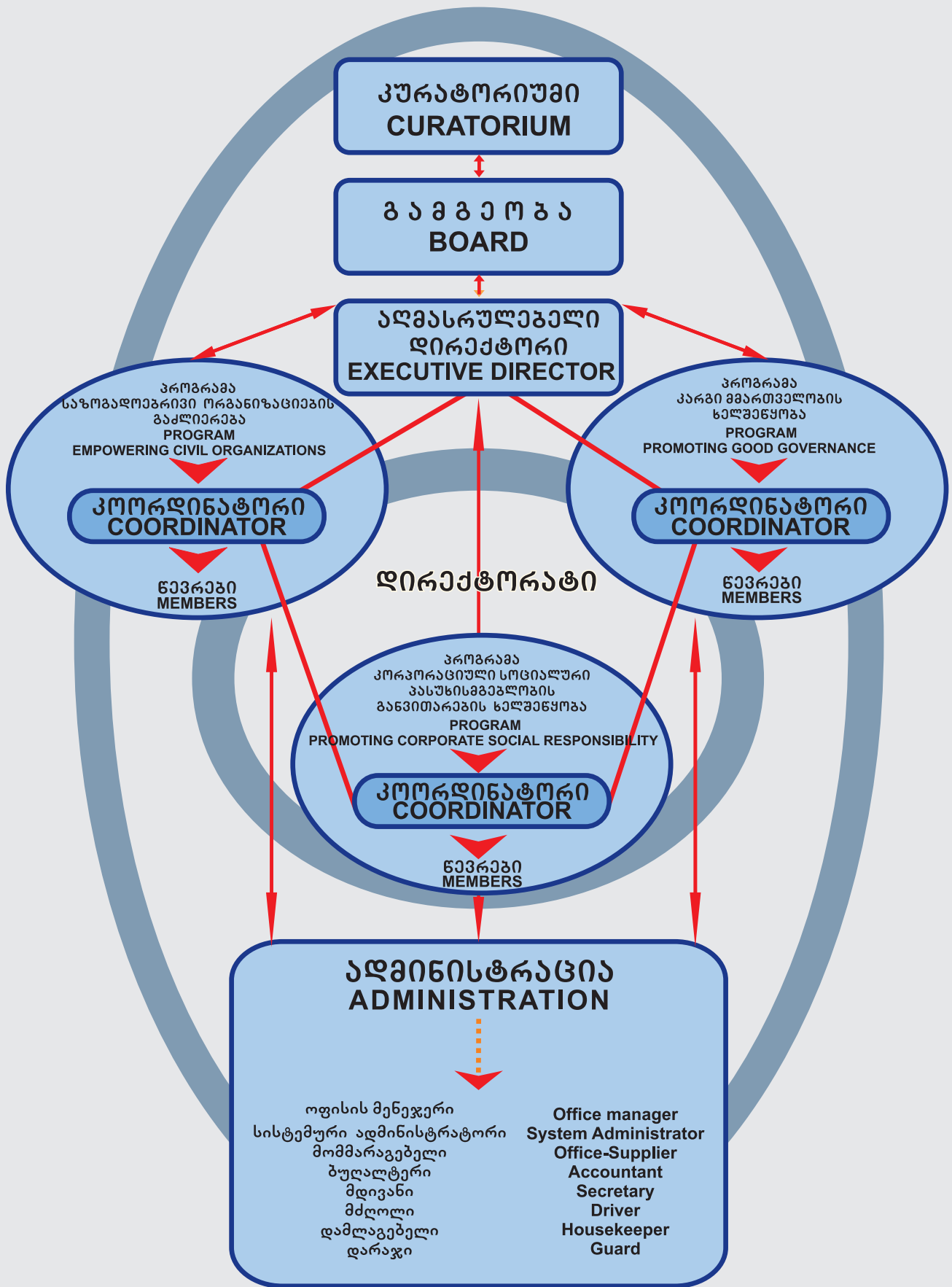
The organizational and management structure of CSRDG is designed to ensure a clear assignment of functions and responsibilities, and the inclusion of all employees in decision making processes.

Sustainability issues are treated in the same way as any other important strategic issue at CSRDG; this aspect is fully integrated into the overall governance of the organization.

GOVERNANCE STRUCTURE

The Board is the highest governing body that ensures the fulfillment of the statutory objectives of the organization; approves strategic development plans, programs, and terms of their implementation; hears the annual program and financial reports of the Chairman of the Board and Executive Director concerning the conducted activities and future plans; approves the annual budget of the programs; oversees the expenditure of the organization's funds; controls the observance of legal and accounting requirements.

The Board consists of five members, three of whom are independent and non-executive. The other two members serve CSRDG in an executive capacity, namely: executive director and program coordinator. The former is also the chairperson of the Board. Board members are volunteers and are not remunerated.

გამგეობის თავმჯდომარე იმავდროულად არის ორგანიზაციის აღმასრულებელი დირექტორიც.

გამგეობის წევრები არ იღებენ დამატებით ანაზრაურებას და მოხალისეობრივ საწყისე-ბზე ასრულებენ მმართველობითი ორგანოს წევრის ფუნქციებს.

ორგანიზაციის გრძელვადიან მიზანს წარმოადგენს სამომავლოდ ეტაპობრივად გაზარდოს გამგეობის დამოუკიდებელ წევრთა რაოდენობა არსებული აღმასრულებელი წევრების ჩანაცვლების ან 1-2 ახალი წევრის დამატების გზით, რომელთაც ექნებათ გამოცდილება ორგანიზაციის საქმიანობის ძირითად სფეროებში და რომლებიც ახალ მოდგომებსა და ხედვას შეჰმატებენ გამგეობის საქმიანობას.

გამგეობა არჩევით ორგანოს წარმოადგენს. გამგეობის პირველ შემადგენლობას ირჩევენ ორგანიზაციის დამფუძნებლები, ხოლო შემდგომში — კურატორიუმის წევრები (იხ. ქვემოთ), ოთხი წლის ვადით. გამგეობის თავმჯდომარეს ირჩევენ გამგეობის წევრები საკუთარი შემადგენლობიდან, თავიანთი უფლებამოსილების ვადით (ანუ აგრეთვე 4 წლით).

„ცენტრის“ ამჟამინდელი გამგეობა არჩეული იყო 2010 წელს, 4 წლის ვადით.

ჩვენი გამგეობის წევრები არიან:

- ეკა ურუშაძე (გამგეობის თავმჯდომარე);
- ეკა დათუაშვილი;
- ლევან ავალიშვილი;
- დათო გზირიშვილი;
- ოთარ ბაბუნაშვილი;

გამგეობა, როგორც წესი, წელიწადში ორჯერ იკრიბება. საჭიროების შემთხვევაში ინიშნება აგრეთვე დამატებითი შეხვედრები, რისთვისაც საკმარისია გამგეობის წევრების სულ მცირე 1/3-ის მოთხოვნა.

აღმასრულებელი დირექტორი, რომელსაც გამგეობა ნიშნავს, წარმართავს ორგანიზაციის საქმიანობას გამგეობის მიერ შემუშავებული მიზნების და ამოცანების შესაბამისად. იგი წარმოადგენს ორგანიზაციას მესამე პირებთან ურთიერთობაში; უზრუნველყოფს ფინანსებისა და ქონების განკარგვას დამტკიცებული გეგმებისა და ხარჯთაღრიცხვის ფარგლებში;

CSR DG's long-term objective is to gradually increase the number of independent Board members by either replacing current executive members or adding one or two new members who will already have experience in the main areas of the organization's activities and will bring new vision and approach to the Board's activity.

The Board is an elective body. At first, Board members are elected by the organization's founders, and later, the Curatorium elects the Board which serves for a period of four years.

Members of the present board (elected in 2010 for 4 years) are:

- Eka Urushadze (Chairperson of the Board);
- Eka Datuashvili;
- Levan Avalishvili;
- David Gzirishvili;
- Otar Babunashvili;

The Board regularly meets twice a year. When necessary, additional board meeting can be convened if requested by 1/3 of the members of the Board.

The Executive Director, appointed by the Board, directs the organization's work in accordance with the objectives and plans elaborated by the Board. Responsibilities of the Executive Director include managing CSR DG's daily activities; presenting it at various levels; reporting on the Centre's current activity to the Board; controlling expenditure of the funds; day-today management of the finances and other tangible assets of the organization, as well as responsibility for their adequate utilization; ensuring unimpeded functioning of the organization and its sustainable development; staff recruitment and capacity building; implementation of other functions required for tactical management of CSR DG's activities.

ახორციელებს ფინანსური სახსრებისა და სხვა მატერიალური ქონების ოპერატიულ მართვას და პასუხისმგებელია მათ სწორ გამოყენებაზე. უზრუნველყოფს ორგანიზაციის მდგრად განვითარებას, წარუდგენს გამგეობას ორგანიზაციის საქმიანობის შესახებ ანგარიშებს; იღებს სხვა გადაწყვეტილებებს ორგანიზაციის სანესდებო მიზნების მისაღწევად.

ორგანიზაციისათვის პრიორიტეტული მიმართულებებით საქმიანობის წარმართვის მიზნით შემუშავებულია და მოქმედებს პროგრამები და ქვეპროგრამები, რომლებსაც ახორციელებენ შექმნილი სამუშაო ჯგუფები. მათ კოორდინირებას უწევენ პროგრამების კოორდინატორები (სამუშაო ჯგუფების ხელმძღვანელები). პროგრამის კოორდინატორების ძირითად ფუნქციას წარმოადგენს პროგრამის საქმიანობის მართვა, მონიტორინგი და შეფასება, აგრეთვე პროგრამული ანგარიშების მომზადება. ისინი პასუხისმგებელინი არიან მათი უშუალო დაქვემდებარების ქვეშ მყოფი თანამშრომლების საქმიანობაზე.

პროგრამის კოორდინატორები, აღმასრულებელ დირექტორთან ერთად აგრეთვე შედიან სათათბირო ორგანოს — შუალედური მმართველის რგოლის (დირექტორატის), შემადგენლობაში. დირექტორატი წარმართავს ორგანიზაციის ყოველდღიურ საქმიანობას, ხელს უწყობს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში „ცენტრის“ ყველა ქვეპროგრამის კოორდინირებულ და თანაბარ მონაწილეობას. საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, დირექტორატი იღებს დამოუკიდებელ გადაწყვეტილებებს, აგრეთვე ასრულებს კონსულტანტის ფუნქციას აღმასრულებელი დირექტორის მიერ სხვადასხვა საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღებისას. დირექტორატი, სულ მცირე, თვეში ერთხელ იკრიბება, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში უფრო ხშირად.

„ცენტრს“ აგრეთვე ჰყავს სამეთვალყურეო ორგანო — კურატორიუმი, რომელიც აკონტროლებს გამგეობის საქმიანობას და ორგანიზაციის მმართველობას კანონისა და ნესდების საფუძველზე; აგრეთვე გამგეობის სხდომაზე წარადგენს საკონსულტაციო მოსაზრებებს ორგანიზაციის მიერ განსახორციელებელი საქმიანობისა და სტრატეგიის შესახებ.

კურატორიუმი შედგება სამი წევრისაგან, რომელთაც ირჩევენ ფონდის დამფუძნებლები, განუსაზღვრელი ვადით. კურატორიუმის წევრები არ იღებენ დამატებით ანაზღაურებას

In order to carry out activities in CSR DG's priority areas, programs and sub-programs have been developed which are implemented by work groups. The groups are coordinated by program coordinators (heads of the work groups). The main functions of the program coordinators are: management, monitoring and evaluation of the program activities, and preparation of program reports. They are also responsible for the activities of the personnel under their supervision.

Program coordinators and the executive director also form CSR DG's consultative body - the Intermediate Managerial Unit (IMU) or Directorate. The aim of the middle managerial unit is to direct the daily activities of the organization and ensure equal participation by middle-level managers in decision-making on issues of various importance. Within its competence, the IMU takes independent decisions. Also, the unit has a consultative function regarding final decisions made by the Executive Director. The intermediate managerial unit meets with the Executive Director at least once a month, or more often if necessary.

The Curatorium is CSR DG's supervisory body which controls the Board's activities and the performance of the administration on the basis of the Law and Charter; and presents advisory opinion at the Board meetings concerning the activities and strategies to be implemented by the organization. The Curatorium has three members elected by the Centre's founders for an indefinite period of time. The members of the Curatorium work in a voluntary capacity.

და მოხალისეობრივ საწყისებზე მუშაობენ.

საჭიროების შემთხვევაში განსაზღვრული ვადით და კონკრეტული მიზნით გამგეობის გადაწყვეტილებით იქმნება ექსპერტთა საბჭო, რომელიც წარმოადგენს საკონსულტაციო ორგანოს. ექსპერტთა საბჭოს ძირითადი ფუნქციაა „ცენტრის“ მიერ განსახორციელებელი პროგრამების ექსპერტიზა.

თანამშრომლეთა ჩართულობა გადაწყვეტილების მიღების პორცესში

„ცენტრი“ ცდილობს ეფექტური კომუნიკაციისა და თანამონაწილეობითი მიდგომების მეშვეობით უზრუნველყოს, რომ ყველა თანამშრომლის აზრი მოსმენილი და შეძლებისდაგვარად გათვალისწინებული იყოს ორგანიზაციისათვის მნიშვნელოვან საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღებისას.

ორგანიზაციაში შექმნილია და ფუნქციონირებს კომინუკაციისა და ინფორმაციის გაცვლის ჰორიზონტალური და ვერტიკალური მექანიზმები, კერძოდ:

- ყველა თანამშრომლის ყოველთვიური კრება, რომელზეც ნებისმიერ თანამშრომელს შეუძლია თავისი მოსაზრების გამოთქმა და საკუთარი პოზიციის დაფიქსირება ორგანიზაციის მენეჯმენტთან.
- პროგრამების შიგნით რეგულარულად ტარდება პროგრამის მენეჯერისა და პროგრამის თანამშრომელთა შეხვედრები, რომელზეც თანამშრომლებს შეუძლიათ პროგრამის მენეჯერთან დააფიქსირონ საკუთარი პოზიცია და აზრი;
- შუალედური მენეჯერული რგოლის (რომელიც შედგება პროგრამათა და მიმართულებათა კოორდინატორებისაგან) შეხვედრები თვეში ერთხელ ტარდება. ამ შეხვედრებზე პროგრამის კოორდინატორს საჭიროების შემთხვევაში შეუძლია წარმოადგინოს მისი პროგრამის რიგითი ნევრების მოსაზრებები ან შენიშვნები;
- 6 თვეში ერთხელ ტარდება გამგეობის გეგმიური შეხვედრები, საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება მოწვევას რიგგარეშე შეხვედრაც. ამ საბჭის შეხვედრებზე აღმასრულებელ დირექტორს შეუძლია წარმოადგინოს თანამშრომელთა მოსაზრებები და შენიშვნები, რომლებიც მანამდე მენეჯმენტის შუა რგოლის შეხვედრაზე დაფიქსირდა; საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია აღმასრულებელმა დირექტორმა მოითხოვოს შესაბამისი პროგრამის

If necessary, upon the Board's decision, one or several Expert Councils are created for a fixed period of time and a special purpose. The Expert Council represents CSR DG's advisory body. Its main function is the provision of expertise for program implementation.

Employee engagement and participation in decision making

By effective communication and a participatory approach CSR DG tries to ensure that, when making important decisions for the organization, every employee's opinion is heard and taken into consideration as far as possible.

Horizontal and vertical mechanisms of communication and engagement are introduced and operate in the organization. In particular:

- General monthly meeting of all employees, where every employee can express his/her opinion and state his/her position to the organization's management.
- Within the programs, regular meetings are held between the program manager and program staff, where staff members can express their position and opinion.
- Meetings of the Intermediate Managerial Unit (comprised of program and direction coordinators) are held on a monthly basis, where, as needed, the program coordinator can present his/her staff members' opinions or comments.
- Regular Board meetings are held once half-yearly. If required, a special meeting can also be convened. The Executive Director can present to the Board employees' opinions and comments expressed at the IMU meetings. The Executive Director can also request the attendance of the respective program coordinator at the Board meeting, where the program coordinator is able to directly present the staff's opinions.

კოორდინატორის დასწრება გამგეობის სხდომაზე, სადაც მას უშუალოდაც შეუძლია წარმოადგინოს თანამშრომელთა მოსაზრებები.

- 6 თვეში ერთხელ ტარდება აგრეთვე პროგრამის ქსელის (ანუ ჩვენი ორგანიზაციისა და 2 პარტნიორი ორგანიზაციის) საკოორდინაციო შეხვედრები, რომელზეც ასევე ჩვენი ორგანიზაციისა და პარტნიორი ორგანიზაციის წევრებს შეუძლიათ საკითხების წამოწევა და აზრის დაფიქსირება. ეს საკითხები შემდეგ განიხილება შუა მენეჯერული რგოლის შეხვედრაზე და საჭიროების შემთხვევაში მას „ცენტრის“ გამგეობა სხდომაზე გაიხილავს.

დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა

„ცენტრისთვის“, როგორც სამოქალაქო ორგანიზაციისთვის, რომელსაც, ძირითადად, საზოგადოებრივი მიზნები ამოძრავებს, საქმიანობის ერთ-ერთ ძირითად კომპონენტს სწორედ ჩვენს მრავალრიცხოვან დაინტერესებულ მხარესთან კომუნიკაცია წარმოადგენს. ყოველი ახალი პროგრამის ფარგლებში ან საქმიანობის ახალი ეტაპის დასაწყისში, როგორც წესი, ხდება სამიზნე ჯგუფებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიკაცია და იგეგმება მათთან კომუნიკაციისა და უკუკავშირის მიღების პროცესი.

როდესაც გადაწყდა მდგრადი განვითარების ანგარიშის მომზადება, ხელახლა განისაზღვრა ჩვენი ორგანიზაციის დაინტერესებული მხარეების ძირითადი ჯგუფები და დაიგეგმა ანგარიშგების პროცესში მათი ჩართულობა.

დაინტერესებულ მხარეთა გამოვლენა და პრიორიტეტიზაცია თანამშრომელთა საერთო შეხვედრაზე მოხდა, ანგარიშის მოზადების საწყის ეტაპზე. გამოიყო ორგანიზაციის დაინტერესებულ მხარეთა შემდეგი ძირითადი ჯგუფები, რომლებთანაც გადაწყდა დაკავშირება.

ჩვენი ორგანიზაციის ძირითადი დაინტერესებული მხარეებია:

- ორგანიზაციის თანამშრომლები;
- დონორები ;
- სამოქალაქო ორგანიზაციები (თბილისისა და რეგიონების პარტნიორი არასამთავრობო ორგანიზაციები, სოფლის საინიცია-

- The program Network's coordination meetings are also held once every six months, where members of our organization and our two partner organizations are able to raise issues and state their opinions. The issues are later discussed at IMU meetings and, if necessary, also at the Board meetings.

STAKEHOLDER ENGAGEMENT

Being a civil organization and driven primarily by social goals, CSR DG considers communication with our numerous stakeholders to be one of the main components of our activities. As a rule, within every new program, or prior to starting a new stage in an existing one, our target groups and stakeholders are identified and the communication and feedback processes planned.

Hence, GRI requirement was nothing new and unusual for us. However, in line with this requirement, and upon making the decision to prepare the sustainability report, key groups of our stakeholders were re-identified and stakeholder engagement in the reporting process was planned.

The following groups of stakeholders were identified, priority was given to the employees' general meeting at the initial stage of report preparation, and the decision was made to contact them for their inclusion in defining the report content.

Our main stakeholders are:

- Organization's employees ;
- Donors;
- Civil organizations (partner non-governmental organizations from Tbilisi and other regions, village initiative groups);
- Our target municipalities;
- Some of the ministries, with which the organization interacts during our activities;
- Georgian private companies interested in the implementation of the corporate social re-

- ატივო ჯგუფები) ;
- ჩვენი სამიზნე მუნიციპალიტეტები;
- ცენტრალური მთავრობის ცალკეული სამინისტროები, რომლებთანაც ორგანიზაციას აქვს ურთიერთობა საქმიანობის პროცესში;
- ქართული ბიზნეს კომპანიები, რომლებიც დაინტერესებული არიან კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის დანერგვით;
- ქართული უმაღლესი სასწავლო დაწესებულებები, სადაც ისწავლება კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის საგანი, ან იგეგმება ზემოაღნიშნულის დანერგვა;
- ჩვენი პუბლიკაციების ადრესატები - კვლევითი ინსტიტუტები და უმაღლესი სასწავლო დაწესებულებები, აგრეთვე სხვადასხვა სფეროს ექსპერტები;
- ორგანიზაციის ექსპერტთა ქსელის წევრები;
- ჩვენს მიერ ჩატარებული ტრენინგების ბენეფიციარი ორგანიზაციები;
- მას-მედიის საშუალებები.

დაიგეგმა აგრეთვე თითოეულ ჯგუფთან კომუნიკაციის პროცესი და მიდგომები.

თანამშრომლებმა ანგარიშის შინაარსის თაობაზე მოსაზრებები გამოთქვეს მთელი კოლექტივის საერთო შეხვედრაზე. რაც შეეხება გარე დაინტერესებულ მხარეებს, მათთან კომუნიკაციის მიზნით შედგა სპეციალური კითხვარი, რათა გაგვეჩვენა, თითოეული ჯგუფის აზრით, ორგანიზაციის საქმიანობის რომელი ასპექტების შესახებ სურდათ მათ ინფორმაციის მიღება ანგარიშიდან. კითხვარი დაეგზავნა შერჩეული ჯგუფების წარმომადგენლებს (თითოეული ჯგუფიდან გამოკითხა წარმომადგენლობითი რაოდენობა, რამაც წარმოდგენა შეგვიქმნა თითოეული ჯგუფის მოლოდინებზე). დაკავშირება მოხდა ძირითადად ელ-ფოსტით, ცალკეულ შემთხვევებში ჩატარდა სატელეფონო ინტევიუ ან პირადი შეხვედრა.

ზემოთაღნიშნული პროცესის შესაბამისად განხორციელდა დაინტერესებულ მხარეებთან დიალოგი ანგარიშგების პროცესში.

დაინტერესებულ მხარეებთან ჩვენი კომუნიკაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ ანგარიშის მომზადებაში მათი ჩართულობით. როგორც ზემოთაც აღინიშნა, ჩვენს ორგანიზაციას მუდ-

sponsibility;

- Georgian universities where the corporate social responsibility is included or is planned to be into the curriculum;
- Addressees of our publications - research institutes and colleges/universities, as well as experts from various spheres;
- Members of the CSRDG's network of experts
- Beneficiary organizations of the trainings held by us;
- Media sources;

Communication process with each of the groups was also planned.

Employees expressed their opinions regarding the report content at the general meeting of the staff. As for external stakeholders, a special questionnaire was designed for them to identify the aspects of the organization's activities they consider important to be presented in the report. The questionnaires were distributed to the representatives of the selected stakeholders (a representative number of respondents from each group were questioned, giving us an understanding of the group's expectations). Contacts were established mainly via electronic mail. In some cases, telephone or face-to-face interviews were held.

The dialogue with the stakeholders during the reporting process was carried out as described above.

Our communication with the stakeholders is not limited only to including them in the report preparation. As already mentioned above, our organization constantly stays in touch with numerous groups of its stakeholders, in order to identify their expectations and needs, as well as to evaluate their level of satisfaction with the organization's activity.

A variety of communication methods is applied for different stakeholder groups.

Our employees, one of the most important groups of the organization's stakeholders, are

მივად აქვს კავშირი საკუთარი დაინტერესებული მხარეების მრავალრიცხოვან ჯგუფებთან მათი მოლოდინებისა და მოთხოვნების გამოსავლენად, აგრეთვე ორგანიზაციის საქმიანობით კმაყოფილების დონის შესაფასებლად.

თითოეულ ჯგუფთან სხვადასხვა მეთოდით ხდება კომუნიკაცია.

თანამშრომლებს, რომლებიც ორგანიზაციის დაინტერესებულ მხარეთა ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან ჯგუფს წარმოადგენენ, ყოველდღიურად ეგზავნებათ დაიჯესტები, რომელშიც მოკლედ არის აღწერილი ორგანიზაციაში მიმდინარე პროგრამების სიახლეები. გარდა ამისა, რეგულარულად (თვეში ერთხელ) ტარდება პერსონალის ერთიანი შეხვედრები, რომლებზეც პროგრამების კოორდინატორები დაწარჩენ თანამშრომლებს აცნობენ თითოეული პროგრამის ფარგლებში მიმდინარე საქმიანობას და უახლოეს სამომავლო გეგმებს. ამ შეხვედრებზე თანამშრომლებს შეუძლიათ აგრეთვე დასვან შეკითხვები და წამოწიონ და განიხილონ ნებისმიერი ორგანიზაციული, თუ პროგრამული საკითხი, რომელიც მათი აზრით რაიმეს შეცვლას ან დახვეწვას საჭიროებს.

დონორებისათვის გარკვეული რეგულარობით მზადდება საქმიანობის პროგრამული და ფინანსური ანგარიშები და წარედგინებათ სამომავლო საქმიანობის გეგმები. უკუკავშირის მიღება ხოციელდება აღნიშნულ ანგარიშებსა თუ სამოქმედო გეგმება და პროგრამებზე კომენტარების სახით. გარდა ამისა, ტარდება საკონსულტაციო-საინფორმაციო შეხვედრები.

სამიზნე თუ პარტნიორ სამოქალაქო ორგანიზაციებთან (იქნება ეს სოფლის სათემო ჯგუფები, კოალიციის წევრი თბილისის არასამთავრობო ორგანიზაციები თუ ჩვენი რეგიონული პარტნიორი არასამთავრობოები) რეგულარულად ტარდება საკოორდინაციო და საკონსულტაციო შეხვედრები, რომლებზეც ხდება გამოცდილების გაზიარება, პოზიციების შეჯერება, წამოჭრილი პორბლემების განხილვა და სამომავლო საქმიანობათა დაგეგმვა.

სახელისუფლებო სტრუქტურების წარმომადგენლებს, რომლებთანაც ორგანიზაცია ურთიერთქმედებს საქმიანობის პროცესში, აგრეთვე სხვადასხვა სფეროს ექსპერტებსა და ჩვენი გამოცემების ადრესატებს ორგანიზაცია რეგულარულად ინვესტს მის მიერ მოწყობილ სემინარებსა და საჯარო განხილვებზე, რომლებზეც ხდება პოზიციების დაფიქსირება და

sent daily digests with brief news about our ongoing programs. Besides, general staff meetings are held regularly (monthly), where each program coordinator presents the activities and future plans for their respective programs. During the meetings the personnel are able to ask questions and raise or discuss any organizational or program related issue, which, in their opinion, need to be improved.

Our financial and program reports are regularly prepared for the donors, and future action plans are presented. Feedback is provided by means of comments on the reports or action plans. Co-ordination and consultation meetings are also held regularly with target groups or partner civil organizations (rural community groups, coalition member non-governmental organizations from Tbilisi, or our regional partner NGOs). These provide opportunities for sharing experience, aligning different positions, discussing issues and planning future activities.

The organization regularly invites our interlocutory government representatives, as well as various spherical experts and addressees of our publications, to seminars and public hearings organized by us, where opinions are expressed and exchanged. Recommendations made by CSRDG to various government agencies are also often discussed at joint work meetings.

Furthermore, program coordinators regularly inform the authors of the articles published in our bulletins (members of CSRDG's network of experts) about the plans made for our research activity. The authors have opportunities to make certain corrections in the plans and offer suggestions (e.g. recommend program coordinators to conduct research on some other additional or relevant issues).

We mainly communicate with our target private companies at different forums and workshops, such as meetings of the regional network of the Global Compact, meetings organized by

აზრთა გაცვლა-გამოცვლა. „ცენტრის“ მიერ სხვადასხვა სახელისუფლებო სტრუქტურებისათვის მიწოდებული რეკომენდაციები აგრეთვე ხშირად განიხილება ერთობლივ სამუშაო შეხვედრებზე.

გარდა ამისა, ჩვენს „ბიულეტენში“ გამოქვეყნებული სტატიების ავტორებს (ანუ „ცენტრის“ ექსპერტთა ქსელის წევრებს) პროგრამების კოორდინატორები რეგულარულად აცნობენ „ცენტრის“ კვლევითი საქმიანობისათვის დასახულ გეგმებს. ავტორებს შესაძლებლობა აქვთ შეიტანონ გარკვეული კორექტივები ამ გეგმებში და, მაგალითისათვის, შესთავაზონ პროგრამის კოორდინატორებს რაიმე დამატებით საინტერესო და აქტუალურ საკითხზე კვლევის ჩატარება.

ჩვენს სამიზნე ბიზნეს კომპანიებთან კომუნიკაცია ძირითადად ხორციელდება სხვადასხვა სახის ფორუმებზე და სამუშაო შეხვედრებზე, როგორიცაა „გლობალური შეთანხმების“ რეგიონული ქსელის სამუშაო შეხვედრები, ამერიკის სავაჭრო პალატასთან დაარსებული „სოციალური პასუხისმგებლობის საბჭოს“ სამუშაო შეხვედრები, სოციალური პასუხისმგებლობისადმი მიძღვნილი სხვადასხვა კონფერენციები და სემინარები და სხვა.

ჩვენი სერვისების (ტრენინგებისა და კონსულტაციების) ბენეფიციარებისგან უკუკავშირის მიღება ხორციელდება სპეციალური კითხვარების მეშვეობით, რომელშიც ურიგდებათ ტრენინგის მინაწილეებს, აგრეთვე სპეციალური გამოკითხვების მეშვეობით.

ხოლო მას-მედიის საშუალებებს პრესრელიზების და განცხადებების სახით რეგულარულად მიეწოდება ინფორმაცია ჩვენი საქმიანობის შესახებ. ორგანიზაცია აგრეთვე ყოველდღიურად აწარმოებს ძირითადი მედია საშუალებების კონტენტ-ანალიზს, რომლის შედეგად გამოვლენილ მნიშვნელოვან საკითხებზე კეთდება ორგანიზაციების ექსპერტების კომენტარები და მიეწოდება შესაბამის მედია საშუალებებს. საჭიროების შემთხვევაში ეწყობა პრესკონფერენციები და სადისკუსიო შეხვედრები მედიასთან, სადაც მათ შეუძლიათ მიიღონ პასუხები მათთვის საინტერესო შეკითხვებზე.

დაინტერესებული მხარეების ინფორმირებისა და მათთან კომუნიკაციის ინსტრუმენტს წარმოადგენს აგრეთვე ჩვენი ვებ-გვერდი და

the Social Responsibility Council of the American Chamber of Commerce and various conferences and seminars dedicated to the social responsibility etc.

Feedback from the beneficiaries of our services (trainings and consultations) is received through special questionnaires that are distributed to the participants as well as through special surveys.

Media sources are regularly provided with information about our activities through press-releases and other hand-outs. We conduct daily content analysis of the main media sources, and our experts' special comments on any important issues identified are provided to the respective Media. If needed, press-conferences and discussions with the Media are organized, where they can obtain answers on questions of interest to them.

Other instruments for keeping the stakeholders informed and communicating with them are our internet website and our publications (regular bulletins, annual reports and other publications). CSR DG's contact details, as well as a request to contact us and give us feedback, is provided on the website and published in every bulletin. This is quite an active mechanism, and readers of our publications or website visitors regularly call CSR DG with various questions or comments. The comments received are collected, discussed and considered when planning our next activities.

The Centre also conducts fairly regular sociological research with various target groups aimed at measuring their satisfaction level with our activities and identifying any existing problems. (More details about these surveys are given in the Chapter on “Social Performance Indicators”). Based on the survey results, changes are made in the current projects and future strategy planned.

ჩვენი პუბლიკაციები (რეგულარული ბიულენი, წლიური ანგარიში და სხვა გამოცემები). როგორც ვებ-გვერდზე, ისე ყველა ჩვენს გამოცემაში განთავსებულია „ცენტრის“ საკონტაქტო ინფორმაცია და თხოვნა, დაგვიკავშირდენ და მოგვანოდონ საკუთარო მოსაზრებები და შენიშვნები. ეს მექანიზმი საკმაოდ ქმედითია — „ცენტრში“ რეგულარულად რეკავენ ჩვენი გამოცემებისა თუ ვებ-გვერდის მომხმარებლები სხვადასხვა სახის შეკითხვებითა თუ კომენტარებით. გამოთქმული მოსაზრებები აღინიუსხება, განიხილება და გათვალისწინებულია შემდგომი საქმიანობის დაგეგმვისას.

„ცენტრი“ აგრეთვე გარკვეული რეგულარობით ატარებს სოციოლოგიურ გამოკითხვებს სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებთან, ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგებით მათი კმაყოფილების დონის შეფასებისა და წამოჭრილი პრობლემების გამოვლენის მიზნით (ამ კვლევების შესახებ უფრო დანვრილებით იხ. თავი „ჩვენი საქმიანობის სოციალური მაჩვენებლები“). კვლევების შედეგებზე დაყრდნობით ხდება ცვლილებების შეტანა მიმდინარე პროექტებში და სამომავლო სტრატეგიის დაგეგმვა.

წინამდებარე ანგარიში წარმოადგენს ინტეგრირებულ ანგარიშს. ის მოიცავს წლიურ ანგარიშს ჩვენი ორგანიზაციის პროგრამული საქმიანობის შესახებ და მენეჯმენტის მიდგომების შესახებ; აგრეთვე მდგრადი განვითარების ანგარიშს, რაც ეფუძნება „ანგარიშგების გლობალური ინიციატივის“ მიერ შემუშავებულ ანგარიშგების ფორმატს (GRI G3).

GRI ფორმატთან შესაბამისობის დონეების სისტემის მიხედვით, წინამდებარე ანგარიში აკმაყოფილებს GRI G3 ანგარიშგების ფორმატის C დონის მოთხოვნებს. GRI ინსტრუქციის თანახმად, „შესაბამისობის დონე“ თავად ჩვენმა ორგანიზაციამ განსაზღვრა (ე.წ. თვითდეკლარირება) და ჩვენი თხოვნით გადაამოწმა და დაადასტურა GRI წარმომადგენელმა. ჩვენ არ მიგვიმართავს ანგარიშის გარე შეფასების სათვის.

ანგარიში აგრეთვე აკმაყოფილებს გაეროს „გლობალური შეთანხმების“ ხელმომწერი ორგანიზაციების წლიური ანგარიშგების (COP) მოთხოვნებს. (ჩვენი ორგანიზაცია „გლობალური შეთანხმების“ ინიციატივას 2007 წელს შეუერთდა).

საანგარიშო პერიოდი - ანგარიში მოიცავს ერთ სრულ კალენდარულ წელს - 2011 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე (რაც ემთხვევა ფინანსურ წელს). ცალკეულ შემთხვევებში მოგვყავს გასული წლების მონაცემებიც, რათა უკეთ წარმოვჩინოთ განვითარების დინამიკა და მიღწეული შედეგები.

ანგარიშის დაფარვის სფერო და ფარგლები

ანგარიშში წარმოდგენილი მონაცემების უმრავლესობა სრულად მოიცავს ორგანიზაციის საქმიანობას როგორც თბილისის ცენტრალური ოფისის, ისე თელავის ბიუროსი. ცალკეული ინდიკატორებისათვის მონაცემები წარმოდგენილია მხოლოდ თბილისის ოფისი-

The report integrates an annual report on our program activities and a sustainability report, which conforms to the Global Reporting Initiative's (GRI) Sustainability Reporting Guidelines, version 3.0 (GRI G3). Consequently, it should be read as a totality.

In terms of extent of disclosure, we have self-declared this report to GRI Application level C, acknowledging that it has not been externally assessed. At our request, the application level had been checked by GRI representative.

The report also meets the basic compliance as a “Communication on Progress” for the UN Global Compact (UNGC.). Our organization joined the UN Global Compact Initiative in 2007.

Reporting period:

This present report covers the period January 1 to December 31 2011 (which matches with our fiscal year). In some instances, in order to provide the context and illustrate trends, we present the available data and discuss certain programs from the previous year.

SCOPE AND BOUNDARY OF THE REPORT

Most of the data presented in the report cover the operations of the Tbilisi head office as well as the Telavi bureau. For some indicators the data is only presented for the Tbilisi office, because reliable systems for their measurement have not yet been introduced in the Telavi bureau. (There is a clear indication for every such case.)

სათვის, რადგანაც თელავის ბიუროში ჯერ-ჯერობით არ არის დანერგილი შესაბამისი აღრიცხვის სისტემები. ყოველი ასეთი შემთხვევის შესახებ საგანგებოდ არის მითითებული შესაბამისი მონაცემების წარმოდგენისას.

ანგარიშის შინაარსის განსაზღვრა

ანგარიშის შინაარსის განსაზღვრის პროცესში ჩართული იყვნენ ორგანიზაციის ყველა დონის თანამშრომლები და დაინტერესებულ მხარეთა სხვადასხვა ჯგუფები.

თავდაპირველად მოენყო მენეჯმენტისა და თანამშრომელთა საერთო შეხვედრა, რომელზეც განვიხილეთ, თუ რატომ არის ჩვენი ორგანიზაციისთვის მნიშვნელოვანი მდგრადი გავითარების ანგარიშის დაწერა და რატომ უნდა ეფუძნებოდეს ეს ანგარიში GRI ანგარიშგების ფორმატს; აგრეთვე ერთობლივად განვსაზღვრეთ ორგანიზაციის ძირითადი ზეგავლენის (დადებითი და უარყოფითი) სფეროები მდგრადი გავითარების კონტექსტში და გამოვყავით ორგანიზაციის საქმიანობის ის ასპექტები, რომელთა შესახებ ანგარიშში ინფორმაციის წარმოდგენა მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ.

შემდეგ ეტაპს წარმოადგენდა ორგანიზაციის გარე დაინტერესებული მხარეების გამოკითხვა, რათა გამოგვევლინა მათთვის პრიორიტეტული საკითხები, ანუ ორგანიზაციის საქმიანობის ასპექტები, რომელთა შესახებ მათ აინტერესებდათ ინფორმაციის მიღება ანგარიშის მეშვეობით. (დაინტერესებული მხარეების გამოვლენის, პრიორიტეტიზაციისა და მათთან კომუნიკაციის პროცესის შესახებ უფრო დანვრილებით იხ. გვ. 25).

ორგანიზაციის თანამშრომლებისგან და გარე დაინტერესებული მხარეებისაგან მიღებული ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე, ორგანიზაციის მენეჯმენტმა, ცალკეულ პროგრამათა ხელმძღვანელებმა და ანგარიშგების საკოორდინაციო ჯგუფმა (რომელშიც შედიოდნენ კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის პროგრამის კოორდინატორი და კომუნიკაციების მენეჯერი) მოახდინეს გამოვლენილ საკითხთა პრიორიტეტიზაცია და ერთობლივად განსაზღვრეს ის ასპექტები და

DETERMINING THE REPORT CONTENT

CSR DG's employees of all levels and various groups of our stakeholders were involved in determining the report content.

In the beginning, an introductory meeting of the organization's management and staff was held, discussing the importance of writing a sustainability report and the reasons for basing it on the GRI format. We also jointly identified CSR DG's main impact (positive and negative) areas in the context of sustainable development and identified the aspects of our activities we considered important to be presented in the report.

Following on from this, the organization's external stakeholders were asked to identify issues of relevance or concern to them. In other words, to prioritize those aspects of the organization's activities about which they would be interested to be informed via the report. (For more details about identifying and prioritizing the stakeholders, as well as the process of communicating with them, see pp. 25).

Based on the analysis of the information received from the employees and external stakeholders, CSR DG's management, together with separate program officers and a reporting coordination group (comprising of the corporate social responsibility program coordinator and the communications manager) ranked the identified priority issues and jointly determined the aspects, and respective indicators, to address in our current sustainability report. The report's boundaries and coverage area were also determined.

In finalizing the identification and prioritization of the indicators, we were guided by GRI's principles for determining report contents, which include: Materiality; Stakeholder inclusiveness; Sustainability context; and Completeness.¹

¹ More details about these principles are presented in the GRI reporting Guidelines (the Georgian version is available on our web-site www.csr.dg.ge; <http://www.globalreporting.org/>, while the English version can be obtained on <http://www.globalreporting.org/>.

მათი შესაბამისი ინდიკატორები, რომელთა მიხედვითაც ინფორმაცია უნდა შეგვეტანა ჩვენს წლევანდელ მდგრადი განვითარების ანგარიშში. განისაზღვრა აგრეთვე ანგარიშის ფარგლები და დაფარვის სფერო.

ინდიკატორების საბლოო შერჩევისა და პრიორიტეტიზაციისას ვეყრდნობოდით GRI-ს მიერ შემუშავებულ „ანგარიშის შინაარსის განმსაზღვრელ პრინციპებს“. ეს პრინციპებია: არსებობის პრინციპი, დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა, მდგრადი განვითარების კონტექსტი და სისრულე.¹

მათგან უმთავრესია ინფორმაციის არსებობის პრინციპი, რაც გულისხმობს, რომ ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია ცხადად უნდა ასახავდეს ორგანიზაციის საქმიანობის არსებით და მნიშვნელოვან ზეგავლენას ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და სოციალურ სფეროებზე.

არსებობის პრინციპის მიხედვით შერჩეული ინდიკატორები შევამოწმეთ მდგრადი განვითარების კონტექსტისა და სისრულის პრინციპების მიხედვით (რომლებიც გულისხმობს, რომ ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგები ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მდგრადი განვითარების ფართო კონტექსტში და ეს ინფორმაცია საკმარისად სრული უნდა იყოს, რათა წარმოაჩინოს ორგანიზაციის საქმიანობით მოხდენილი მნიშვნელოვანი ზეგავლენა და საშუალება მისცეს დაინტერესებულ მხარეებს შეაფასონ ორგანიზაციის საქმიანობის ეფექტურობა საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში).

ამგვარად დადგინდა იმ ინდიკატორების საბოლოო ნუსხა, რომლებიც 2011 წლის ანგარიშში (ანუ განისაზღვრა ანგარიშის შინაარსი).

ამრიგად, საკითხები და ინდიკატორები, რომლებიც ასახულია ანგარიშში, შეირჩა ორგანიზაციის თანამშრომლებთან და გარე დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციის საფუძველზე და GRI პრინციპების გამოყენებით, რის შედეგადაც გამოიყო ორგანიზაციის საქმიანობისათვის ყველაზე უფრო აქტუალური და არსებითი ინდიკატორები.

ანგარიშის შინაარსის განსაზღვრისას ვცდილობდით მაქსიმალურად გაგვეთვალისწინებინა დაინტერესებულ მხარეთა მოსაზრებები.

Of these, the Materiality principle is the core one, meaning that the information in a report should cover topics and indicators that reflect the organization's significant economic, environmental, and social impacts, or would substantively influence the assessments and decisions of stakeholders.

The indicators that had been considered to be accomplished by the Materiality principle were later tested by us by the sustainability context and completeness principles (meaning that the report should present the organization's performance in the wider context of sustainability, and coverage of the material topics and indicators should be sufficient to reflect significant economic, environmental, and social impacts and enable stakeholders to assess the reporting organization's performance over the reporting period).

Thus, the final list of the indicators to be included in our current annual report was determined (in other words, the report content was identified).

So, the issues and indicators presented in this report were selected based on communication with the organization's employees and external stakeholders, and by applying GRI principles. As a results, the most relevant and core issues for the organization's activity were identified.

When determining the report content we tried our best to consider stakeholders' opinions. How well we succeeded in this we leave the reader to judge.

We realize that various groups of our numerous stakeholders may be interested in different aspects of CSRDG's activities and, naturally, this report cannot answer all their questions. However, as mentioned above, we have tried to present the most material and relevant sustainability aspects of our operations as identified by us and prioritized by a majority of our stakeholders.

¹ უფრო დანვრილებით ამ პრინციპების შესახებ იხილეთ GRI ანგარიშგების სახელმძღვანელო მითითებები (ქართული ვერსიის ნახვა შესაძლებელია ვებ-გვერდებზე: www.csr-dg.ge; <http://www.globalreporting.org/>, ხოლო ინგლისური ვერსია განთავსებულია [web-gverdze: http://www.globalreporting.org/](http://www.globalreporting.org/)).

ჩვენ ვაცნობიერებთ, რომ ჩვენს მრავალრიცხოვან დაინტერესებულ მხარეთა სხვადასხვა ჯგუფებს შეიძლება ორგანიზაციის საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტები აინტერესებდეთ და, ბუნებრივია, ეს ანგარიში ალბათ პასუხს ვერ გასცემს ყველა შეკითხვას. თუმცა, როგორც ზემოთაც აღვნიშნეთ, ჩვენ შევეცადეთ მაქსიმალურად აგვესახა ჩვენს ანგარიშში ის საკითხები, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანი და არსებითია ჩვენი ორგანიზაციისათვის და პრიორიტეტულად იქნა მიჩნეული დაინტერესებულ მხარეთა უმრავლესობის მიერ.

წინამდებარე ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია GRI 19 ძირითადი და დამატებითი ინდიკატორის მიხედვით. მათგან: 3 ინდიკატორი ეკონომიკური სფეროდანაა, 6 - გარემოსდაცვითი და 10 - სოციალური სფეროდან.

რამდენიმე ინდიკატორის შესახებ, რომლებიც არსებითად მივიჩნიეთ ჩვენი ორგანიზაციისათვის მხოლოდ ნაწილობრივ წარმოდგენილია მონაცემები.

ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორიცაა: ინფორმაცია ორგანიზაციის შესახებ, მმართველობა და მენეჯმენტი, დაინტერესებული მხარეები, ჩვენი საქმიანობით მოხდენილი გარემოსდაცვითი, სოციალური და ეკონომიკური ზეგავლენები, თანამშრომლებთან ურთიერთობის პოლიტიკა, ადამიანის უფლებებისა და შრომითი უფლებების დაცვა და ა. შ. თითოეული ეს საკითხი იმ მასშტაბითა და მოცულობით არის განხილული, რამდენადაც ესა თუ ის საკითხი ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობისათვის არის აქტუალური და შესაბამისი.

ანგარიშს ბოლოს ერთვის GRI საძიებელი, სადაც მითითებულია, ანგარიშის რომელ თავში და რომელ გვერდზეა წარმოდგენილი ინფორმაცია GRI ფორმატის თითოეული ინდიკატორისა თუ სტანდარტული კომპონენტის შესახებ.

საკონტაქტო პირი ანგარიშთან დაკავშირებით შეკითხვების გაჩენის შემთხვევაში:

ნ. ქარსელაძე
საზოგადოებასთან ურთიერთობის
მენეჯერი
ელ-ფოსტა: nkarseladze@csrdg.ge
ტელ.: (+99532) 2 399018/19
ქ. თბილისი, დელისის I შესახვევი, 5 ა.

This report presents information by 19 GRI indicators. Out of which: 3 are from the economic area, 6 - from the environmental, and 10 from the social area.

There is only partial data for several indicators that were considered to be essential for our organization.

The information presented in this report covers such issues as: organizational profile, governance and management approaches, the economic, social and environmental impacts of our operations, employee policy and labour practices, human rights and societal issues. The report covers each of these aspects in the way and to the extent in which they relate to the work of CSRDG.

A GRI content index is provided at the end of the report for cross-reference. It identifies where each standard disclosure and performance indicator can be found in the report.

***If you have any questions about this report,
please contact:***

Nana Karseladze
Public Relations Manager
E-mail: nkarseladze@csrdg.ge
Tel.: (+99532) 2 399018/19
Delisi 1st lane 5A, Tbilisi, Georgia
Centre for Strategic Research and
Development of Georgia

პროგრამული საქმიანობის ანგარიში PROGRAM REPORT ON OUR ACTIVITY

ცენტრის სამწლიანი პროგრამა (2011-2013წწ.)

CSR DG'S THREE YEAR (2011 - 2013) PROGRAM

ცენტრის სამწლიანი პროგრამა ემსახურება ორგანიზაციის მისიის მიღწევას, რომლის მიზანია ხელი შეუწყოს სამთავრობო, სამოქალაქო და ბიზნეს სექტორების ერთობლივ ეფექტიან მონაწილეობას საქართველოს დემოკრატიული განვითარების პროცესებში და სამივე სექტორის სოციალური პარტნიორობის ჩამოყალიბების გზით, ქვეყნის სოციალურად დაუცველი ფენების ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესებას.

ამ პროგრამული მიზნის მისაღწევად ორგანიზაციას შემუშავებული აქვს საქმიანობის განხორციელების სხვადასხვა სტრატეგიები:

- ინტერესთა დაცვის კამპანიები სახელმწიფო პოლიტიკის პრიორიტეტულ საკითხებზე;
- საზოგადოებისთვის აქტუალური პრობლემების/საკითხების მიტანა გადაწყვეტილების მიმღებ პირებამდე;
- საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდის ხელშეწყობა კოალიციური და ქსელური მუშაობის სტიმულირებით;
- სამთავრობო პროგრამების და რეფორმების განხორციელების მონიტორინგი;
- მუნიციპალიტეტების საქმიანობის მონიტორინგი და ანგარიშვალდებულების გაზრდის ხელშეწყობა;
- თემის/სოფლის განვითარება;
- ეროვნული და ადგილობრივი დონის არასამთავრობო ორგანიზაციების ტექნიკური დახმარება (კონსულტაციები და ტრენინგები);
- სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ხელშეწყობა, ხელსაყრელი გარემოს შექმნის გზით;
- ბიზნესის სოციალური პასუხისმგებლობის პოპულარიზაცია და მისი განვითარების ხელშეწყობი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებაში მონაწილეობა.

The aim of CSR DG's Three Year Program is to promote effective joint participation between the Governmental, public and business sectors in the processes of Georgia's democratic development; and, by establishing social partnership between these three groups, promote the improvement of the quality of life for socially unprotected groups in the country.

To achieve the Program's goals, the organization has developed various strategies for implementing its activities:

- Advocacy campaigns on priority issues of the State policy;
- Informing decision-makers on problems/issues relevant to the public;
- Increasing the effectiveness of these activities by stimulating coalition and network forms of working;
- Monitoring the implementation of Government Programs and reforms;
- Monitoring the activities of the target municipalities and promoting increased accountability;
- Community/rural development;
- Providing technical assistance (consultation and training) to non-governmental organizations the national and local level;
- Promoting civil society development;
- Popularizing business's corporate social responsibility and participation in creating a favourable State policy for its development.

ცენტრი თავის საქმიანობას ქსელურ-კოალიციურ პრინციპებზე დაყრდნობით წარმართავს. თბილისსა და საქართველოს 6 სამიზნე რაიონში — ლაგოდეხი, ოზურგეთი, ჩოხატაური, ყვარელი, სიღნაღი და თელავი — თემის განვითარებისა და მუნიციპალიტეტების მონიტორინგის მიმართულებით საქმიანობა მიმდინარეობს პროგრამის ფარგლებში შექმნილი ქსელის საშუალებით. ქსელი 2002 წლიდან ფუნქციონირებს და მისი წევრები არიან ცენტრის პარტნიორი ორგანიზაციები — „საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია“ (ლაგოდეხი), „საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირი“ (ოზურგეთი), ხოლო თელავში ქსელის საქმიანობას წარმართავს „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის თელავის ბიურო“. ქსელურად განხორციელებული საქმიანობა რაიონებში აქ არსებული პრობლემების გამოვლენის, მათი სპეციფიკის უკეთ გააზრების და ეროვნულ დონეზე მათი განზოგადების შესაძლებლობას იძლევა.

სამწლიანი პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს სამი ქვეპროგრამა: სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების გაძლიერება; კარგი მმართველობის ხელშეწყობა; კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობა.

CSR DG carries out its activities based on network-coalition principles. Our community development and municipal monitoring activities in Tbilisi and the six target municipalities – Lagodekhi, Ozurgeti, Chokhatauri, Kvareli, Sighnaghi and Telavi – are implemented through a network created under the Program. The Network, which has been operating since 2002, consists of CSR DG's partner organizations – Georgian Civil Development Association (Lagodekhi), Georgian Democratic Development Union (Ozurgeti). In Telavi the activities are implemented by CSR DG's local Telavi branch. Network-based activities in the regions provide opportunities to identify local problems, obtain a better understanding of local circumstances and conditions, and generalise these to the national level.

The Three Year Program has three sub-Program components: Strengthening Civil Society Institutions, the Promotion of Good Governance and the Development of Corporate Social Responsibility.

პროგრამა -სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების გაძლიერება

PROGRAM – STRENGTHENING CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS

პროგრამის მიზანია ხელი შეუწყოს ადგილობრივი, რეგიონული და ეროვნული დონის საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ინსტიტუციურ და ფინანსურ მდგრადობას, რათა ისინი ადეკვატურად მოემსახურონ და ეფექტიანად წარმოაჩინონ საკუთარი სამიზნე ჯგუფების ინტერესები.

The goal of this program is to support improvement in the institutional and financial condition of local, regional and national civic institutions so that they are capable of providing adequate services and protecting the interests of their target groups.

პროგრამის მიზნის მისაღწევად შემუშავებული სტრატეგია გულისხმობს სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ხელშეწყობას, ხელსაყრელი სამოქმედო გარემოს შექმნის, არასამთავრობო ორგანიზაციების და სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების ტექნიკურ-ინფორმაციული დახმარების გზით.

The strategy developed to achieve this goal involves the promotion of civic society development through the creation of a favorable environment and the provision of technical/ information assistance to NGOs and community groups/organizations.

პროგრამა მოიცავს როგორც ეროვნულ, ასევე ადგილობრივ დონეს და მიმდინარეობს ორი ძირითადი მიმართულებით. მათ ფარგლებში საქმიანობის წარმართვის მიზნით შემუშავებულია ქვეპროგრამები: საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარება და თემის განვითარება.

The program is implemented at both the national and local levels via two sub-programs – civic society development and community development.

თემის განვითარების ქვეპროგრამა

SUB-PROGRAM – COMMUNITY DEVELOPMENT

თემის განვითარების პროგრამა მიზნად ისახავს საქართველოს მუნიციპალიტეტებში სოფლის სათემო ჯგუფებისათვის/ორგანიზაციებისათვის რესურსებისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას, რათა მოსახლეობამ ეფექტიანად მოახდინოს საკუთარი შესაძლებლობების რეალიზაცია და გაუმკლავდეს ადგილობრივ პრობლემებს.

The goal of this Sub-program is to ensure the accessibility of resources and information for rural community groups/organizations in various Georgian municipalities so that the residents can effectively realize its potential for solving local problems.

პროგრამის სტრატეგია მდგომარეობს საქართველოში მოქმედი სათემო ჯგუფებისთვის/ორგანიზაციებისთვის კომპლექსური სერვისის შეთავაზებაში, როგორცაა მაგ.: საინფორმაციო რესურსების (ინფორმაცია დაფინანსების წყაროებზე, ტრენინგებზე, წარმატებულ მაგალითებზე და ა.შ.) ხელმისაწვდომობის და გამოცდილების გაზიარების შესაძლებლობის უზრუნველყოფა. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სათემო

The program strategy is to offer a ‘menu’ of services to community groups/ organizations working in Georgia. These include: access to information (on sources of funding, training, success stories, etc.) and opportunities to exchange learning. Special attention is also paid to the development of partnerships between community groups/organizations and strong civic organizations to ensure the sustainability of community groups/organizations.

At the same time, the Program continues its work to strengthen the community groups/

ჯგუფების/ორგანიზაციების მდგრადობისათვის ძლიერ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან მათი პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბების ხელშეწყობას. გარდა ამისა, გრძელდება 2008-2010 წლებში პროგრამის ფარგლებში შექმნილი 12 სამიზნე სათემო ჯგუფის/ორგანიზაციის გაძლიერება, რათა მათ უკეთ შეძლონ სოფლის ინტერესების წამოწევა და ადგილობრივ ხელისუფლებასთან მათი ლობირება.

თემის განვითარების რესურსცენტრი

საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის ბაზაზე 2011 წელს შეიქმნა და ამჟამად საქართველოს მუნიციპალიტეტებში მოქმედი სოფლის სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების მხარდამჭერი რესურსცენტრი, რომელიც ხელს შეუწყობს მათი შესაძლებლობების ზრდას, უწყვეტ ინფორმაციულ კავშირს არსებულ ჯგუფებს შორის და მათ შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას ფართო აუდიტორიისათვის.

სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების მონაცემთა ბაზა

რესურსცენტრის მიერ შემუშავდა საქართველოში მოქმედი სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების მონაცემთა ბაზა, რომელშიც შეტანილია ინფორმაცია 84 სათემო ჯგუფზე/ორგანიზაციაზე, მათი საქმიანობის გეოგრაფიულ დაფარვაზე, ძირითად მიმართულებებსა და სამიზნე ჯგუფებზე, ასევე ბოლო პერიოდში განხორციელებულ აქტივობებსა და მიმდინარე პროექტებზე. ეს ინფორმაცია სათემო ცენტრების რუკის და სპეციალური ფორმატის — ცხრილის — სახით განთავსებულია თემის განვითარების რესურსცენტრის ვებ-პორტალზე (ინფორმაცია ვებ-პორტალზე იხ. ქვემოთ).

თემის განვითარების რესურსცენტრის ვებ-პორტალი

2011 წელს თემის განვითარების რესურსცენტრის ბაზაზე შეიქმნა ვებ-პორტალი — www.cdrc.ge, რომელიც წარმოადგენს, მუდმივად განახლებადი ინფორმაციის წყაროს თემის განვითარების საკითხზე, არა მხოლოდ სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციებისთვის,

organizations created in 2008-2010 in order to improve their ability to raise issues that are in the interests of their villages, and to lobby for those interests in local government bodies.

The Community Development Resource Center

In 2011, the Center for Strategic Research and Development of Georgia set up a Resource Center to provide support for rural community groups/organizations and the development of their capacity. The Resource Center offers an uninterrupted exchange of information between existing groups and the wider public dissemination of information about their work.

Data Base of Community Groups/Organizations

The Resource Center has developed a data base of community groups/organizations that contains information about 84 community groups/organizations, the geographic area of their operation, the main areas of their activity and target groups, as well as information about recently implemented and ongoing projects. This information is provided in the form of a community organization map and table and is published on the web-page of the Community Development Resource Center - www.cdrc.ge (information regarding the web-page is provided below).

The Web Page of the Community Development Resource Center

The web-page of the Community Development Resource Center - www.cdrc.ge, was created in 2011. It is a source of constantly updated information, not only for community groups and organizations but also for all interested civic and international organizations, government institutions, the private sector and media representatives.

არამედ დაინტერესებული საზოგადოებრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციების, სამთავრობო სტრუქტურების, ბიზნესის და მედიის სექტორების წარმომადგენლებისთვისაც.

ხსენებული ვებ-პორტალის საშუალებით, დაინტერესებულ ორგანიზაციებს შესაძლებლობა ეძლევათ მიიღონ ინფორმაცია ისეთ პრაქტიკულ და საინტერესო საკითხებზე, როგორიცაა:

- საქართველოში აქტიურად მოქმედი სათემო ჯგუფები;
- სათემო ჯგუფების დაფინანსების შესაძლებლობები;
- თემის განვითარებაზე მომუშავე ორგანიზაციები და პროგრამები;
- თემატური გამოცემები და სასარგებლო ლიტერატურა;
- კონსულტაციები, ტრენინგები, სემინარები და ერთობლივი ღონისძიებები;
- სათემო ჯგუფების წარმატებული მაგალითები;
- ადგილობრივი და საერთაშორისო თემატური ახალი ამბები.

დაინტერესებული ორგანიზაციებისთვის ვებ-პორტალი კარგი საშუალებაა ფართო აუდიტორიისთვის საკუთარი წარმატებების გასაცნობად: ვებ-პორტალის ერთი სექცია მთლიანად ეთმობა სათემო ჯგუფების საქმიანობის წარმატებული მაგალითების აღწერას და პოპულარიზაციას, რაც გამდიდრებულია ფოტო-ვიდეო მასალით. გარდა ამისა, კვარტალურად გამოვა და ყველა დაინტერესებულ მოქმედ პირსა თუ ორგანიზაციას მიეწოდება რესურსცენტრის საინფორმაციო ელექტრონული ჟურნალი, რომელშიც თავს მოიყრის განვლილი პერიოდის უმნიშვნელოვანესი სიახლეები და ინფორმაცია.

სემინარები, კონსულტაციები, ტრენინგები

დაინტერესებულ ორგანიზაციებს რესურსცენტრი სთავაზობს კონსულტაციებს, ასევე ტრენინგებში, თემატურ სემინარებსა და სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობას.

2011 წელს ორგანიზებული სემინარების და ტრენინგების თემის შერჩევა ხდებოდა სათემო ჯგუფების ინტერესების და საჭიროებების გათვალისწინებით (პირდაპირი გასაუბრების და ვებ პორტალის ინტერაქტიული გამოკითხ-

This web page gives an opportunity for interested organizations to find information on some practical and interesting issues, such as:

- active community groups in Georgia;
- community group funding opportunities;
- organizations and programs working on community development issues;
- thematic publications and useful literature;
- information on consultations, training, seminars and joint activities/events;
- the success stories of community groups;
- local and international thematic news.

For interested organizations, the web-portal is a good tool to disseminate information about their success because one section of it is dedicated to the description of the success stories of community groups. There is also an opportunity to place photo and video materials on the web site. In addition, the Resource Center will publish a quarterly electronic Information Bulletin and send it to all interested persons and organizations, with the most important and up-to-date news and information.

Seminars, Consultancy Services and Training

The Resource Center offers interested organizations consultancy services on various topics, as well as opportunities for participation in training, thematic seminars and workshops.

ვის საფუძველზე). ამის შემდგომ რესურსცენტრი ახდენდა შესაბამისი რესურსების (ორგანიზაციების, ექსპერტების) მოძიებას, მოწვევას და ღონისძიების ორგანიზებას. ტრენინგებზე დასწრების შესაძლებლობა ჰქონდათ როგორც სამიზნე ახალგაზრდული სათემო ცენტრების წევრებს, ასევე საქართველოში მოქმედ სხვა სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების წარმომადგენლებსაც. ინფორმაცია ტრენინგებზე ვრცელდებოდა თემის განვითარების რესურსცენტრის ვებ პორტალის საშუალებით.

პროგრამა ითვალისწინებდა ორი ტიპის ტრენინგებს:

- ღია ტიპის ტრენინგებს, ყველა დაინტერესებული სათემო ჯგუფისთვის;
- ტრენინგებს, მხოლოდ სამიზნე სათემო ახალგაზრდული ცენტრებისათვის.

ჩატარებული ტრენინგების და სემინარების თემატიკა გახლდათ: „ლიდერობა და გუნდური მუშაობა“, „მუნიციპალური სოციალური პროგრამები და ამ კუთხით მოსახლეობის გამოკითხვის მეთოდოლოგია“, „ბიზნესგეგმის შემუშავება“, „არ ავნოს“ ტექნიკები, „ადგილობრივი საბიუჯეტო პროცესი და გენდერული თანასწორობა“, „ეფექტური კომუნიკაცია“, „პროექტის დაგეგმვა და დანერგვა“, „მართვის უნარები“.

რაც შეეხება კონსულტაციებს, დაინტერესებულ ორგანიზაციებს მათი მიღება შეეძლოთ რესურსცენტრის ექსპერტებთან უშუალო შეხვედრით, ხოლო ადგილზე არარსებული ექსპერტიზის შემთხვევაში, შეძლებისდაგვარად, მათი გადამისამართება ხდებოდა შესაბამის პირებთან ან ორგანიზაციებთან.

2011 წელს გაცემული კონსულტაციები ეხ-

In 2011, the topics selected for seminars and trainings took account of the interests and needs of community groups (based on face-to-face discussions and interactive communication through the web-page). After this, the Resource Center looked for the resources needed and invited organizations and experts to take part and organized the events.

An opportunity to attend training was given not only to members of the target Community Youth Centers, but also to representatives of other community groups/ organizations working in Georgia. Information about training was disseminated by means of the web-portal of the Community Development Resource Center.

The Program provided two types of training:

- Open training for all interested community groups;
- Training organized only for the target Community Youth Centers.

The topics covered in training and seminars were: “Leadership and Team Work”, “Social Municipal Programs and the Population Survey on Related Issues”, “Business Plan Development”, “Do-No-Harm Technologies”, “Efficient Communication”, “Planning and Writing Project Proposals”, and “Management Skills”.

Interested organizations could also receive consultancy services at face-to-face meetings with the Resource Center experts. If the Resource Center did not have the expertise necessary in-house, tried where possible to direct the interested organizations to corresponding persons and organizations.

In 2011, consultations covered the following topics: filling in application forms for participation in tenders, the development of program budgets, marketing activities and planning of joint events.

ებოდა ტენდერებში მონაწილეობის სააპლიკაციო ფორმების შედგენის, პროგრამის ბიუჯეტის შედგენის, მარკეტინგის, ერთობლივი ღონისძიებების დაგეგმვის საკითხებს.

ერთობლივი ღონისძიებები და გამოცდილების გაზიარება

თემის განვითარების რესურსცენტრი აწყობს ყოველწლიურ ერთობლივ შეხვედრებს (ფორუმების მსგავსად), რაც ხელს უწყობს სათემო ჯგუფებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების პოზიტიული კავშირების დამყარებას, მათ შორის ინფორმაციისა და გამოცდილების გაზიარებას. აღნიშნული შეხვედრებზე მონაწილე ორგანიზაციები წარადგენენ პრეზენტაციებს წინასწარგამოვლენილ აქტუალურ საკითხზე, რომლის ირგვლივ იმართება დისკუსია.

2011 წლის ოქტომბერში, ქალაქ თელავში, ჩატარდა სათემო ორგანიზაციების ერთობლივი შეხვედრა, რომელშიც, გარდა დაინტერესებული სათემო ორგანიზაციებისა, მონაწილეობა მიიღეს თემის განვითარებაზე მომუშავე ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა. შეხვედრაზე გაკეთდა რესურსცენტრის მიზნებისა და სერვისების პრეზენტაცია, ასევე წარადგინეს საკუთარი თავი მოწვეულმა სტუმრებმა და რამდენიმე წარმატებულმა სათემო ორგანიზაციამ. შეხვედრაზე განისაზღვრა სათემო ცენტრების საჭიროებები და ინტერესები, კერძოდ, განისაზღვრა მათი სურვილები და მოლოდინები რესურსცენტრის მუშაობის მიმართ, ასევე გამოიკვეთა სემინარების, ტრენინგებისა და სამომავლო შეხვედრების მათთვის საინტერესო თემატიკა.

Joint Events and Sharing of Experience

Every year, the Community Development Resource Center organizes joint meetings (similar to forums). This helps to establish horizontal links between community groups and civic organizations, including opportunities to exchange information and experience. During such meetings organizations make presentations on issues identified before followed by discussions.

In October 2011, a joint meeting of community organizations took place in Telavi. In addition to the interested community organizations, representatives from other organizations working on community development issues also participated. During the meeting, participants had an opportunity to listen to presentations on the Resource Center's goals and services, as well as presentations by invited guests and several successful community organizations.

During the meeting the needs and interests of Community Centers were identified. In particular, the participants discussed their wishes and expectations in relation to the Resource Center and identified interesting topics for future seminars, training and meetings.

12 სამიზნე სათემო ჯგუფის/ორგანიზაციის გაძლიერება

თემის განვითარების პროგრამამ 2011 წელს გააგრძელა წინა წლებში პროგრამის ფარგლებში ჩამოყალიბებული 12 აქტიური სათემო ახალგაზრდული ცენტრის მხარდაჭერა და გაძლიერება, რათა მათ უკეთ შეძლონ სოფლის ინტერესების წამოწევა და ადგილობრივ ხელისუფლებასთან მათი ლობირება.

პროგრამის ექსპერტებმა, სათემო ცენტრებისთვის ჩატარებული სამუშაო შეხვედრების და ტრენინგების შედეგად, მოამზადეს ცენტრების საქმიანობის სტრატეგიული და ერთნაირი სამოქმედო გეგმები, რომლებშიც აისახა მათი ხედვა, მისია, სტრატეგიული მიზნები და შეფასების ინდიკატორები. გარდა ამისა, დაიგეგმა კონკრეტული საქმიანობები ჯგუფების ინსტიტუციური მდგარადობის მისაღწევად.

პროგრამის ფარგლებში ჩატარებული ტრენინგები მიმართული იყო სათემო ცენტრების ახალი წევრებისათვის საბაზისო ცოდნის და უნარების შეძენაზე და ძველი წევრების არსებული გამოცდილებისა და ცოდნის გაღრმავებაზე. გარდა ამისა, პროგრამის ექსპერტები სათემო ახალგაზრდულ ცენტრებს მუდმივად უწევდნენ კონსულტაციებს ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა: ორგანიზაციის რეგისტრაცია, ფინანსური ანგარიშგება, პროექტის დანერგვა, თვითშეფასება, დაგეგმვა და სხვა.

ასევე რეგულარულად ტარდებოდა სათემო ახალგაზრდული ცენტრების საანგარიშო შეხვედრები, რომლებზეც ცენტრები საუბრობდნენ მიღწეულ შედეგებსა და წარმატებებზე, აგრეთვე საერთო პრობლემებსა და მათი დაძლევის შესაძლო გზებზე.

სათემო ცენტრების საქმიანობის შეფასება

წლის ბოლოს, სათემო ცენტრებს ჩაუტარდათ სამუშაო შეხვედრები, განხორციელებული საქმიანობის შეფასებისა (მათი პროგრამული ინდიკატორების და შესრულებული საქმიანობების ხარისხის გათვალისწინებით) და შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით, ახალი, 2012 წლის, სამოქმედო გეგმის მონახაზის შესამუშავებლად.

Capacity Building for 12 Target Community Groups/Organizations

In 2011, the Community Development Program continued to support 12 active community youth groups established within the program's framework during previous years. This was to develop their ability to highlight the interests of their villages and lobby for these on local government bodies.

As a result of the workshops and training conducted by the Program's experts for Community Centers, the Centers prepared strategic one-year action plans reflecting their vision, mission, goals and assessment/outcome indicators. In addition, specific activities were planned for achieving the institutional sustainability of the groups.

The goal of the training conducted under this Program was to equip new members of Community Centers with basic knowledge and skills and broaden the experience and knowledge of older members.

The Program's experts also provided on-going consultancy services to Community Youth Centers on issues such as: the registration of an organization, financial reporting, project development, self-assessment, planning etc.

At the same time, Community Youth Center meetings were regularly held for reporting purposes. During such meetings the Centers discussed their achievements and success, as well as problems and the possible solutions.

Assessment of Community Center Activities

At the end of the year, the Community Center workshops will be organized in order to assess the activities implemented (taking into account their program indicators and performance quality) and, based on the assessment results, develop a draft action plan for 2012.

შეფასება სათემო ცენტრების საქმიანობის მაღალეფექტიანობა და სტაბილური განვითარების მზარდი ტენდენცია აჩვენა. ამაზე მეტყველებს ის ფაქტები, რომ სათემო ცენტრებმა დამოუკიდებლად, პროგრამის დახმარების გარეშე, განახორციელეს 45 ინიციატივა. ამაში იზულისხმება სხვა ფონდებიდან და მუნიციპალიტეტიდან პრობლემების გადასაჭრელად მოპოვებული დაფინანსება და ასევე პრობლემები, რომლებიც, სათემო ცენტრების ინფორმაციაზე დაყრდნობით, თვითმმართველობებმა მოახერხეს (ინფორმაცია განხორციელებულ ინიციატივებზე იხ. დანართი #3). საბულისხმოა ისიც, რომ სამიზნე 12 სათემო ჯგუფიდან 6 უკვე დარეგისტრირებული ორგანიზაციაა, სოლო რამდენიმე დარეგისტრირებას გეგმავს.

საპოპულარიზაციო გამოცემები

2011 წელს გამოიცა თემის განვითარების ქსელური პროგრამის ბროშურა. იგი ასახავს „საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ შემოსენებული პროგრამის მიღწევებს 2006-2010 წლებში. გამოცემაში აღწერილია გურიისა და კახეთის რეგიონებში მოქმედი სათემო ახალგაზრდული ცენტრების წარმატებული საქმიანობის მაგალითები, რომლებიც გამდიდრებულია ფოტომასალით და დიაგრამებით.

2011 წლის ბოლოს გამოიცა ასევე 2012 წლის კალენდარი, რომელშიც მოცემულია მოკლე ინფორმაცია თემის განვითარების რესურსცენტრის მიზნებზე და მასთან არსებული ვებპორტალის რესურსებზე. კალენდარში წარმოდგენილი ფოტომასალა ასახავს მოქმედი სათემო ახალგაზრდული ცენტრების საქმიანობას.

თანამშრომლობა თემის განვითარებაზე მომუშავე ადგილობრივსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ თემის განვითარებაზე მომუშავე ჯგუფი აქტიურად იყო ჩართული საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციების (9 ორგანიზაცია) თემთან მუშაობის გამოცდილების შესახებ ერთიანი გამოცემის მომზადების პროცესში. ამ ინიციატივის ფი-

THE ASSESSMENT SHOWED THAT THE WORK CARRIED OUT BY THE COMMUNITY CENTERS IS HIGHLY EFFECTIVE WITH A STABLE DEVELOPMENT TREND APPARENT – DEMONSTRATED BY THE FACT THAT THE COMMUNITY CENTERS MANAGED TO IMPLEMENT 45 INITIATIVES INDEPENDENTLY, WITHOUT THE PROGRAM’S ASSISTANCE. THIS INCLUDES THE SOLUTION OF PROBLEMS BY MEANS OF FINANCE ATTRACTED FROM OTHER FUNDS AND MUNICIPALITIES, AS WELL AS THE SOLUTION OF PROBLEMS BY SELF-GOVERNING BODIES BASED ON INFORMATION PROVIDED BY THE COMMUNITY CENTERS (FOR MORE DETAILED INFORMATION ON THE INITIATIVES IMPLEMENTED Cf. ATTACHMENT N3). IT IS ALSO IMPORTANT TO NOTE THAT 6 OUT OF 12 COMMUNITY GROUPS ARE ALREADY REGISTERED ORGANIZATIONS, WHILE SEVERAL ARE PLANNING TO BECOME REGISTERED.

Materials Published for the Popularization of the Activities

In 2011, a brochure on the Community Development Network Program was published describing the achievements of the program implemented by the Center for Strategic Research and Development of Georgia between 2006 and 2010. The publication describes the success stories of Community Youth Centers working in Kakheti and Guria illustrated with photographs and diagrams.

At the end of 2011, Calendar 2012 was published. It contains a brief overview of the Resource Center’s goals and its web-portal. The Calendar also has photographs of the activities carried out by the Community Youth Centers.

Cooperation with Local and International Organizations Working on Community Development Issues

Together with 9 other organizations working on the community development issues in Georgia, the task force of the Center for Strate-

ნანსური მხარდამჭერი იყო „ეკლესიის განვითარების სააგენტო“ (EED) და მასში ჩართული იყვნენ სწორედ აღნიშნული საერთაშორისო ორგანიზაციის ადგილობრივი პარტნიორები. გამოცემა 2012 წლის ზაფხულისათვის დაიბეჭდება, ხოლო მომზადების პროცესი მრავალჯერად ერთობლივ შეხვედრას, სტატიების მომზადებას და ურთიერთშენიშვნების გაზიარებას მოიცავდა. გარდა ამისა, ამ ინიციატივის ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობის და გამოცდილების გაზიარების მიზნით, ჩატარდა რეგიონალური შეხვედრა სამხრეთ-კავკასიელ კოლეგებთან. შეხვედრა მიეძღვნა მსგავსი პროფილით მომუშავე აზერბაიჯანის, სომხეთისა და ალბანეთის ორგანიზაციების პუბლიკაციის ფორმატისა და განზოგადებული მიგნებების გაზიარებას. შეხვედრას ესწრებოდნენ საერთაშორისო ორგანიზაციების – „ეკლესიის განვითარების სააგენტო“ (EED) და „პური მსოფლიოსთვის“ (Bread for the World) – წარმომადგენლები. შეხვედრა ბათუმში ჩატარდა და თემთან მუშაობის კუთხით საქართველოში არსებული გამოცდილების პრეზენტაცია გააკეთა „საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ წარმომადგენელმა.

აღსანიშნავია, რომ ცენტრის ექსპერტის მიერ საერთაშორისო ბრიტანული ჟურნალისათვის „მოხალისეთა საქმის მიმოხილვა“ მომზადდა სტატია „საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და თემის განვითარება – საქართველოს გამოცდილება“ ასევე საბულის-მომა, რომ ცენტრის ექსპერტი აირჩიეს საერთაშორისო „თემის განვითარების ჟურნალის“ საერთაშორისო საბჭოს წევრად.

განვითარების სააგენტო (EED) და მასში ჩართული იყვნენ სწორედ აღნიშნული საერთაშორისო ორგანიზაციის ადგილობრივი პარტნიორები. This initiative was funded by the Church Development Service (Evangelischer Entwicklungsdienst - EED) and local partners of the organization were involved in its implementation. The publication will appear in summer 2012. During the process, many meetings were organized, articles written and comments exchanged. Furthermore, for the purpose of wider public dissemination of this information, a regional meeting was arranged with colleagues from the South Caucasus. The objective of the meeting was to inform Azeri, Armenian and Albanian organizations working on similar issues about the publication and its general findings. The meeting was attended by representatives of the international organizations Church Development Service (EED) and Bread for the World. The meeting took place in Batumi. The Center for Strategic Research and Development of Georgia made a presentation on Georgia's experience of working with communities.

IT IS WORTH NOTING THAT A CENTER'S EXPERT WROTE AN ARTICLE "CIVIC SOCIETY ORGANIZATIONS AND COMMUNITY DEVELOPMENT - REFLECTIONS ON THE GEORGIAN EXPERIENCE" FOR AN INTERNATIONAL BRITISH JOURNAL "VOLUNTARY SECTOR REVIEW", (WWW.VSSN.ORG.UK). IT IS ALSO IMPORTANT TO NOTE THAT THE CENTER'S EXPERT WAS SELECTED AS AN INTERNATIONAL BOARD MEMBER OF THE COMMUNITY DEVELOPMENT JOURNAL (WWW.CDJ.OXFORDJOURNALS.ORG).

ქვეპროგრამა — საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარება

*პროგრამის მიზანია სოფლის, რეგიონ-
ალური და ეროვნული დონის საზოგადოე-
ბრივი ორგანიზაციებისთვის
ორგანიზაციული მდგრადობის ხელშე-
წყობი სერვისების ხელმისაწვდომობის
უზრუნველყოფა.*

დასახული მიზნის მისაღწევად, პროგრამის მიერ შემუშავებული სტრატეგია გახლავთ, ერთი მხრივ, სოციალური მენარმეობით დაინტერესებული ქართული საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ინფორმაციული, ტექნიკური (ტრენინგები, კონსულტაციები და ა.შ.) და ფინანსური რესურსებით უზრუნველყოფა, ხოლო მეორე მხრივ, რეგიონალური და ეროვნული დონის საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ეფექტიანობის ამაღლება, ორგანიზაციული განვითარების დახვეწის და ახალბედა მენეჯერების უნარების გაღრმავების გზით.

პროგრამის ექსპერტების მიერ შემუშავებული სერვისები მიზნად ისახავს საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ორგანიზაციულ გაძლიერებას და მიმართულია ორგანიზაციების ფინანსური მდგრადობისა და მართვის პროცესების გაუმჯობესებისაკენ.

სოციალური მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობა

საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების და მდგრადობის უზრუნველყოფის საწინდარია დაფინანსების ალტერნატიული გზების მოძიება და მათი გამოყენება. სოციალური მენარმეობა გახლავთ მსგავსი ალტერნატივა. ამან განაპირობა პროგრამის ექსპერტების აღნიშნული საკითხით დაინტერესება და 2009 წლიდან ცენტრი აქტიურად მუშაობს საქართველოში სოციალური მენარმეობის იდეისა და პრაქტიკის პოპულარიზაციის, მისი დანერგვის მიმართულებით.

პროგრამის ფარგლებში 2011 წელს გაცემული მიკროგრანტები, ჩატარებული ტრენინგები და კონსულტაციები მიზნად ისახავდა სოციალური მენარმეობით დაინტერესებული საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ორგანიზაციულ გაძლიერებას და მიმართული იყო ორგანიზაციების ფინანსური მდგრადობისა

SUB-PROGRAM – THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

The goal of the program is to ensure that rural, regional and national civic organizations have access to services promoting their sustainability.

In order to achieve this objective, the Program developed a strategy which, on the one hand, envisaged the provision of information, technical assistance (trainings consultancy etc.) and financial resources for Georgian civic organizations interested in social entrepreneurship and, on the other hand, stimulated the efficiency of regional and national civic organizations by supporting their organizational development and improving the skills of novice managers.

Services developed by the program's experts were therefore targeted towards strengthening civic organizations, ensuring their financial sustainability and improving management processes.

Support for Social Entrepreneurship

The key to the development and sustainability of civil society organizations is their ability to find and use alternative sources of funding. The Program's experts showed real interest in this issue and, since 2009, the Center has been actively working on popularizing of the idea of social enterprise and stimulation of social entrepreneurship practices in Georgia.

Micro-grant projects, training and consultancy services provided under this Program were targeted at strengthening the civil society organizations interested in social entrepreneurship, improving their organization, ensuring their financial sustainability and refining management processes. Information support was provided through the web-portal, emails and social networking.

და მართვის პროცესების გაუმჯობესებისაკენ, ხოლო მათი ინფორმაციული მხარდაჭერა ხორციელდებოდა ვებ-პორტალის, ელექტრონული საინფორმაციო დაგზავნების და სოციალური ქსელის საშუალებით.

საინფორმაციო-ანალიტიკური ვებ-პორტალი

პროგრამის ფარგლებში 2010 წლიდან ფუნქციონირებს საინფორმაციო-ანალიტიკური ვებ-პორტალი www.cse.ge. აღნიშნული თემატური პორტალი ეძღვნება სოციალური მენარმეობის საკითხს. აქ ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს ეძლევა შესაძლებლობა, მიიღოს ამომწურავი და საჭირო ინფორმაცია სოციალური მენარმეობის თეორიულსა და პრაქტიკულ საკითხებზე, როგორიცაა:

- სოციალური მენარმეობის კონცეფცია, მისი ფორმები და მნიშვნელობა;
- სოციალური საწარმოების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ეკონომიკური საქმიანობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო გარემო საქართველოში;
- კვლევები და პრაქტიკული მაგალითები სოციალური მენარმეობის საკითხებზე;
- სოციალური საწარმოების დაფინანსების შესაძლებლობები;
- თემატური სასარგებლო ბმულები.

ვებ-პორტალზე ასევე განთავსებულია ინფორმაცია პროგრამის ექსპერტების მიერ შემუშავებულ სერვისებზე: თემატურ ტრენინგებსა და კონსულტაციებზე, სოციალური მენარმეობის ელექტრონულ ჟურნალზე. დაინტერესებულ ადამიანებს შეუძლიათ დასვან მათთვის აქტუალური შეკითხვები, გამოთქვან ვებ-პორტალის მუშაობასთან დაკავშირებული კომენტარები და სურვილები.

სოციალური მენარმეობის საკითხით დაინტერესებულ ორგანიზაციებს კვარტალურად ეგზავნებათ ელექტრონული ჟურნალი სოციალურ მენარმეობაზე, რომელშიც ასახულია განვლილ პერიოდში ამ მიმართულებით განხორციელებული აქტივობები ქვეყანაში. წარმოდგენილია საქართველოში მოქმედი ფონდების სხვადასხვა ინიციატივები, ასევე ქართული და უცხოური წარმატებული სოციალური საწარმოების მაგალითები. „ახალი ამბების“ ფორმატით დაინტერესებული პირები კი იღებენ ინფორმაციას საგრანტო კონკურსე-

Informative-Analytical Web-Portal

Since 2010, an Informative-Analytical web-portal www.cse.ge has been available. This thematic web-portal is dedicated to social entrepreneurship issues. Any interested person has an opportunity to receive information on the theoretical and practical aspects of social entrepreneurship, namely:

- the concept, forms and significance of social entrepreneurship;
- the legal framework regulating the economic activities of social enterprises and civic organizations in Georgia;
- research and practical examples related to social entrepreneurship;
- opportunities for funding social enterprises;
- useful thematic links.

The web-portal also contains information about services developed by the Program's experts: thematic training, consultancy services and an electronic journal dedicated to social entrepreneurship issues. Interested persons are given an opportunity to ask questions, make comments and express their wishes regarding the web portal.

An electronic version of the social entrepreneurship journal is sent to the interested organizations once a quarter. The journal contains information on recent events and the initiatives of the various funds working in Georgia, as well as success stories of Georgian and foreign social enterprises. The News section provides information about grant competitions, forthcoming training, presentations and different types of events.

The regularly updated list of addressees currently consists of 310 organizations.

In order to popularize the social entrepreneurship concept, a special page was opened in Facebook. Similar to the web portal, the page publishes information about initiatives and innovations and is one more tool for the wider

ბზე, მოსალოდნელ ტრენინგებზე, პრეზენტაციებსა და სხვადასხვა ტიპის ღონისძიებებზე. დაგზავნებისთვის შექმნილია ელექტრონული, მუდმივად განახლებადი ბაზა, რომელშიც, ამჟამად, 310 ორგანიზაცია ირიცხება.

გარდა ამისა, სოციალურ მენარმეობის კონცეფციის პოპულარიზაციის მიზნით, ფეისბუქზე შეიქმნა სოციალური მენარმეობის სპეციალიზებული გვერდი, რომელზეც, მსგავსად ვებ-პორტალისა, განთავსებულია ინფორმაცია ამ მიმართულებით განცხორციელებულ ინიციატივებსა და მიმდინარე სიახლეებზე. აღნიშნული გვერდი გახლავთ ფართო საზოგადოებაში სოციალურ მენარმეობაზე ინფორმაციის გავრცელების დამატებითი საშუალება.

ტრენინგები სოციალური მენარმეობის საკითხზე

2011 წელს სოციალური მენარმეობის საკითხზე თბილისსა და რეგიონებში ჩატარებულ 5 ტრენინგ-კურსს დაესწრო 85 მონაწილე. შეფასების კითხვარებმა გამოავლინა მონაწილეთა კმაყოფილების მაღალი ხარისხი. განსაკუთრებული მოწონება დაიმსახურა იმან, რომ ტრენინგები მორგებული იყო საქართველოს კონტექსტზე.

სოციალური მენარმეობის თემაზე ცენტრის ტრენერ-კონსულტანტების მიერ შემუშავებულია 3 სახის ტრენინგი:

- შესავალი ტრენინგი სოციალური მენარმეობის ზოგადკონცეპტუალურ საკითხებზე, მის ფორმებსა და როლზე სამოქალაქო საზოგადოებაში;
- ტრენინგი სოციალურ ორგანიზაციაზე ეძღვნება ორგანიზაციაში სოციალური მენარმეობის განვითარებისთვის საჭირო ნაბიჯების განხილვას;
- ტრენინგი ბიზნესის დაგეგმვაზე ეძღვნება სოციალური საწარმოს ორგანიზაციული და ფინანსური მართვის, მარკეტინგის და გადასახადების საკითხებს. ტრენინგზე თეორიულ საკითხებს ახლავს პრაქტიკული სავარჯიშოები. ტრენინგის მსვლელობისას მისი მონაწილეები მოდელირებული ორგანიზაციებისთვის ადგენენ ბიზნეს გეგმებს. აღნიშნული მიდგომა მონაწილეთათვის ტრენინგის პროცესს ცოცხალსა და საინტერესოს ხდის.

dissemination of information regarding social entrepreneurship.

Training on Social Entrepreneurship Issues

In 2011, the five training courses conducted in Tbilisi on social entrepreneurship issues were attended by 85 participants. The evaluation surveys revealed a high level of satisfaction among the participants. The fact that the training was adapted to the Georgian context was especially welcome.

Consultant trainers developed three types of training on social entrepreneurship issues:

- Introductory Training Course: general issues of social entrepreneurship, its forms and role in society;
- Training on Social Organization: the steps necessary to develop social entrepreneurship in an organization;
- Training on Business Planning: organizational structure and financial management, marketing and taxes for a social enterprise. During the training each theoretical section was supplied with practical exercises. The participants developed business plans for modeled organizations. This approach made the training process interesting and lively for the participants.

Micro-Grants for the Development of Social Entrepreneurship

In order to improve the financial sustainability of civic organizations and develop social entrepreneurship, the Program gave micro-grants to those civic organizations that carry out, or are willing to commence, economic activities.

In 2011, the Program financed the projects of 4 civic organizations, namely:

- The “Union for Therapy of Socially Vulnerable People in Signagi Region – Qedeli”. The

მიკროგრანტები სოციალური მენარმეობის განვითარებაზე

საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ფინანსური მდგრადობის გაუმჯობესებისა და სოციალური მენარმეობის განვითარების მიზნით, პროგრამა გასცემს მიკროგრანტებს იმ საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც უკვე ეწევიან ეკონომიკურ საქმიანობას ან აქვთ მსგავსი აქტივობის წამოწყების სურვილი.

2011 წელს პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 4 საზოგადოებრივი ორგანიზაციის პროექტი, კერძოდ:

- „სიღნაღის რეგიონის სოციალურად უმწეოთა თერაპიის კავშირის – თემი ქედელის“ - პროექტი მიზნად ისახავდა ქ. სიღნაღში სოციალური კაფე „ქედელის“ დაფუძნებას. პროექტის იდეა განაპირობა იმან, რომ სიღნაღში, რომელიც ტურისტული ქალაქია, ფუნქციონირებდა საკმაოდ ბევრი რესტორანი, მაგრამ არ არსებობდა არც ერთი კაფე. კაფე „ქედელის“ სოციალური დავითვა იმაში მდგომარეობს, რომ კაფეში დასაქმებულები არიან „სიღნაღის რეგიონის სოციალურად უმწეოთა თერაპიის კავშირის“ ბენეფიციარები (შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ზრდასრული პირები), რაც მათ საკუთარი შემოსავლის მიღების და საზოგადოებაში ინტეგრაციის შესაძლებლობას აძლევს. გარდა ამისა, სოციალური სანარმოდან მიღებული შემოსავალი ხმარდება საზოგადოებრივი ორგანიზაციის მიზნების განხორციელებას. აღსანიშნავია, რომ კაფე „ქედელი“ საქართველოში დაფუძნებული პირველი სოციალური კაფეა.

purpose of the Project was to open a social café, “Qedeli”, in Signagi, a tourist area with many restaurants but no cafes. Cafe “Qedeli” has social benefits as it employed beneficiaries of the Union for Therapy of Socially Vulnerable People in Signagi Region (adults with limited abilities), enabling them to have their own income and helping their social integration. In addition, income from the social enterprise is used for achieving the goals of the civic organization. It must be noted that the “Qedeli” café is the first social enterprise café in Georgia.

- The Civic Organization “Child and Environment”. The Project’s goal was to extend the existing car wash and create new jobs for the organization’s target groups. The Civic Organization “Child and Environment” works with children who are in extreme poverty, orphans, street children and children with disabilities. It aims to give such children physical and spiritual assistance, improve their level of education, and support their social integration.

- საზოგადოებრივი ორგანიზაციის „ბავშვი და გარემო“ პროექტი გულისხმობდა ორგანიზაციის მიერ დაფუნებული მოქმედი ავტოსამრეცხაოს მუშაობის გაფართოებას და მათი სამიზნე ჯგუფებისთვის ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას.

„ბავშვი და გარემო“ მუშაობს საქართველოში უკიდურესად ხელმოკლე, ობოლ, უნარშეზღუდულ, ლტოლვილ და ქუჩის ბავშვებთან. მისი მიზანია ამ ბავშვების ფიზიკური და სულიერი დახმარება, განათლების დონის ამაღლება, შემოქმედებითი საქმიანობის და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

- საზოგადოებრივი ორგანიზაციის „ლელის“ პროექტის იდეა გახლდათ მეფუტკრეობის განვითარება. მიღებული ფინანსური შემოსავლით თემის მოსახლეობის ინფორმირება თემის განვითარების საკითხებზე და მათთვის სხვადასხვა პრაქტიკული უნარ-ჩვევების სწავლება.

„ლელი“ მუშაობს კახეთის (ლელიანის თემი) მოსახლეობის, კერძოდ ქალების, ახალგაზრდებისა და სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფების არაფორმალური განათლებისა და მათი შესაძლებლობების რეალიზაციის ხელშეწყობის მიმართულებით.

- საზოგადოებრივი ორგანიზაციის „ლეიკოზით დაავადებულ ბავშვთა დახმარების საერთაშორისო ასოციაციას“, თბილისის ერთ-ერთი ბავშვთა საავადმყოფოს მიმდებარე ტერიტორიაზე აქვს 250 კვ.მ. სასტუმროს ტიპის „მშობელთა სახლი“. იგი განკუთვნილია რეგიონებიდან ჩამოსული პაციენტებისთვის და მათი ოჯახის წევრებისთვის, რომლებიც ხანგრძლივ მკურნალობას იტარებენ ონკო-ჰემატოლოგიურ დეპარტამენტში. ორგანიზაციის მიერ წარდგენილი პროექ-

- The Civic Organization “Leli”. The idea behind this Project was to develop bee-keeping and use the proceeds for the popularization of community development issues and promotion of different practical skills among the local population. The Community Organization “Leli” works with the Kakheti population (Leliani Community) – namely women, youths and different ethnical groups – to provide informal education and help them realize their potential.

- Civic Organization “International Association for Assistance of Children with Leukemia” – has a “Parents’ Guesthouse” of a hotel type which is located on the land of a children’s hospital in Tbilisi. The guesthouse, which has an area of 250m², used by patients (and their parents) who come to Tbilisi from the regions for an extended course of treatment at the Department of Oncology & Hematology. The Community Organization came up with an idea to build a café – canteen in the vicinity of the “Parents’ Guesthouse”. Proceeds from the café – canteen will help the Community Organization to fund the operational costs of the “Parents’ Guesthouse”.

The International Association for Assistance of Children with Leukemia provides social and psychological assistance to children with this

ტის იდეა გახლდათ „მშობელთა სახლის“ მიმდებარე ტერიტორიაზე კაფე-სამზარეულოს ამუშავება, რომლის შემოსავალი ორგანიზაციას დაეხმარება „მშობელთა სახლის“ ფუნქციონირებისთვის საჭირო თანხების მობილიზაციაში.

„ლეიკოზით დაავადებულ ბავშვთა დახმარების საერთაშორისო ასოციაცია“ მუშაობს სიცოცხლისთვის საშიში დაავადებებით შეპყრობილი ბავშვებისა და მათი ოჯახის წევრების სოციალური და ფსიქოლოგიური დახმარების მიმართულებით. ცდილობს მათთვის მკურნალობა ხელმისაწვდომი გახადოს. ზრუნავს მათ განათლებასა და დასაქმებაზე.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი სანარმოს სოციალური დატვირთვა მდგომარეობს, პირველ რიგში, სამიზნე ჯგუფების დასაქმებაში. სანარმოებში დასაქმებულია 50 ადამიანი, რომელთა უმეტესობა დაფინანსებული ორგანიზაციების ბენეფიციარები არიან.

კონსულტაციები სოციალური მენარმეობის საკითხზე

სოციალური მენარმეობის სხვადასხვა ასპექტებზე ცენტრის ექსპერტები კონსულტირებას უწევდნენ 2010 წლის და მიმდინარე წლის საგრანტო კონკურსების ფარგლებში დაფინანსებულ ეკონომიკური საქმიანობის მქონე საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს და სათემო ჯგუფებს, ასევე ზოგადად სოციალური მენარმეობის საკითხით დაინტერესებულ ორგანიზაციებს.

კონსულტაციები ეხებოდა ორგანიზაციების ეკონომიკურ საქმიანობაში წამოჭრილ სხვადასხვა აქტუალურ საკითხებს, როგორიცაა: ბიზნეს გეგმის შედგენა, მარკეტინგი, ფინანსების მართვა, გადასახადები და ა.შ. 2011 წელს საკონსულტაციო მომსახურება გაენია 34 საზოგადოებრივ და სათემო ორგანიზაციას.

საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ორგანიზაციული განვითარების ხელშეწყობა

„ცენტრის“ ტრენერთა და ორგანიზაციული განვითარების კონსულტანტთა ჯგუფი ორგანიზაციებს სთავაზობს საჭიროებებზე მორგებულ, სხვადასხვა დონის და თემატიკის ტრენინგ-მოდულებს და ინდივიდუალურ კონ-

lethal disease and their families. It is trying to make treatment accessible for such patients and help them receive education and employment.

The prime social goal of all above enterprises is first of all to ensure employment of the target groups. Fifty people work in the enterprises, the majority of whom are beneficiaries of the organizations financed.

Provision of Consultancy Services on Social Entrepreneurship Issues

The Center's experts provided consultancy services on various aspects of social entrepreneurship to those civic organizations who won grants in 2010 and 2011, as well as community groups and organizations interested in social entrepreneurship issues.

The consultancy services were provided on various topics identified during the commercial activity of the organizations and included: business plan development, marketing, financial management, taxes etc. In 2011, 34 civic and community organizations received the consultancy services.

Promotion of the Institutional Development of Civic Organizations

The Center's trainers and consultants working in the field of organizational development offer civic organizations training modules on a variety of topics adapted to the needs of these organizations. They also offer individual consultations on management and organization development.

In 2011, the trainers working on this Program conducted 14 thematic trainings for 102 civic organizations and community groups in Tbilisi and various regions of Georgia (cf. Appendix N 4).

სულტაციებს მართვისა და ორგანიზაციული განვითარების საკითხებში.

2011 წელს პროგრამის ტრენერებმა, თბილისის და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების 102 საზოგადოებრივი ორგანიზაციის და სათემო ჯგუფის წარმომადგენლისათვის, ჩატარეს 14 თემატური ტრენინგი (იხ. დანართი 4).

ტრენინგების თემატიკა გახლდათ:

- სოციალური მენარმეობა;
- მრავალფეროვნების მართვა;
- პროექტების დაგეგმვა, მონიტორინგი და შეფასება;
- მხარდაჭერის მოპოვება;
- სტრატეგიული დაგეგმვა;
- ორგანიზაციული საჭიროებების შეფასება.

პროგრამის ფარგლებში 2011 წელს ჩატარებულ ტრენინგებს 102 საზოგადოებრივი ორგანიზაციის 170 წარმომადგენელი დაესწრო.

წლის ბოლოს ჩატარდა გამოკითხვა ცენტრის მიერ განხორციელებული სერვისების ეფექტიანობის შესაფასებლად. გამოკითხვამ აჩვენა, რომ მონაწილეთა 84 % იყენებს მიღებულ ცოდნასა და უნარებს პრაქტიკაში.

The training topics included:

- Social entrepreneurship;
- Diversity management;
- Project planning, monitoring and assessment;
- Search for support;
- Strategic planning;
- Assessment of the organization's needs.

TRAINING CONDUCTED WITHIN THE PROGRAM IN 2011 WERE ATTENDED BY 170 REPRESENTATIVES OF 102 CIVIC ORGANIZATIONS.

THE RESULTS OF A SURVEY, UNDERTAKEN AT THE END OF THE YEAR TO EVALUATE THE EFFECTIVENESS OF THE SERVICES PROVIDED, SHOWED THAT 84% OF THE PARTICIPANTS APPLY BOTH THE KNOWLEDGE RECEIVED AND SKILLS ACQUIRED.

პროგრამა - კარგი მმართველობის ხელშეწყობას

PROGRAM - PROMOTION OF GOOD GOVERNANCE

პროგრამის მიზანია ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე მმართველობის გაუმჯობესება, აგრეთვე მთავრობის მიერ მოსახლეობის საჭიროებებისა და რეალური პრობლემების უფრო ეფექტური გათვალისწინება.

The goals of the Program are to improve local governance and also ensure that the Government takes into account the actual needs and problems of the population in a more efficient manner.

სტრატეგია შემუშავებულია პროგრამის ექსპერტების მიერ, „ცენტრის“ კვლევით საქმიანობაზე დაყრდნობით, ასევე საკანონმდებლო და სამთავრობო სტრუქტურებთან თანამშრომლობის გამოცდილების გათვალისწინებით და გულისხმობს სამთავრობო სტრუქტურების პოლიტიკის ანალიზს, საჯარო განხილვასა და მონიტორინგს.

პროგრამა მოიცავს როგორც ეროვნულ, ასევე ადგილობრივ დონეს და მიმდინარეობს ორი ძირითადი მიმართულებით, რომელთა ფარგლებში საქმიანობის წარმართვის მიზნით შემუშავებულია ორი ქვეპროგრამა: კვლევები და რეფორმების ხელშეწყობა; თვითმმართველობის განვითარება.

Based on the research carried out by the Center and the experience of cooperation with the legislative and Government institutions, the Program's experts developed a strategy that involves analysis, public discussion and the monitoring of the policies implemented by Government bodies.

The program is implemented at both the national and local levels, within which two sub-programs have been developed: Research and Promoting Reforms and Local Government Development.

თვითმმართველობის განვითარების ქვეპროგრამა

SUB-PROGRAM - LOCAL GOVERNMENT DEVELOPMENT

პროგრამის მიზანია საქართველოს 5 მუნიციპალიტეტში ხელი შეუწყოს ადგილობრივი საბიუჯეტო პროცესის გამჭვირვალობას და საბიუჯეტო პროგრამებში ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებების მაქსიმალურ ასახვას.

The goal of the program is to promote the transparency of the local budgeting process in 5 municipalities and ensure that the proposed budgets reflect the needs of the local population as far as possible.

ქსელური საქმიანობა – თვითმმართველი ერთეულების მონიტორინგი

Network activity - Monitoring of Self-Governed Entities

თვითმმართველი ერთეულების მონიტორინგი ხორციელდება თელავში, ლაგოდეხში, სიღნაღში, ოზურგეთსა და ჩოხატაურში. დასახული მიზნის მისაღწევად, პროგრამის სტრატეგიას წარმოადგენს აღნიშნულ მუნიციპალიტეტებში საბიუჯეტო პროცესისა და კანონმდებლობით გათვალისწინებული გამჭვირვალობის ნორმების შესრულების მონიტორინგი. პროგრამით გათვალისწინებული საქმიანობები დაფარულია სამოქალაქო მონი-

Monitoring of self-government bodies is carried out in Telavi, Lagodekhi, Signagi, Ozurgeti and Chokhatauri. The program strategy developed for the achievement of the above goals involves the monitoring of the budgetary process and compliance with the transparency norms required by the law. The program activities are carried out by means of the civil society monitoring network. The organizations that imple-

ტორინგის ქსელით, სადაც „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრთან“ ერთად ჩართულია „საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია“ (კახეთი) და „საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირი“ (გურია). თელავში პროგრამის საქმიანობას „ცენტრის“ თელავის ბიურო წარმართავს.

გამჭვირვალობა და ანგარიშვალდებულება – მიღწეული შედეგები

თვითმმართველი ერთეულების გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების მონიტორინგის მიზნით, სამოქალაქო მონიტორინგის ქსელმა, საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე და კარგი მმართველობის პრინციპების გათვალისწინებით, შეიმუშავა საკრებულოს გამჭვირვალობის 15 სპეციალური კრიტერიუმი. 2011 წლის პირველ მეოთხედში, აღნიშნული კრიტერიუმების გამოყენებით, მოხდა სამიზნე მუნიციპალიტეტების გამჭვირვალობის დონის პირველადი შეფასება.

როგორც მოსალოდნელი იყო, შეფასებამ საკმაოდ დაბალი შედეგები აჩვენა ყველა მუნიციპალიტეტში. საერთო ხასიათის პრობლემებს შორის შეიძლება გამოიყოს საკრებულოს კომისიების მუშაობის საჯაროობა; საზოგადოების მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში; საკრებულოს წევრებისა და თანამდებობის პირების ანგარიშგება; საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა.

შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით, თითოეული სამიზნე მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავდა სარეკომენდაციო წინადადებები და მათი შესრულების უზრუნველყოფის სამოქმედო გეგმა, რომელიც მედია აქტივობებთან ერთად, ითვალისწინებდა ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან საკონსულტაციო და საკოორდინაციო შეხვედრებს; საკრებულოსა და მისი კომისიების მუშაობაში ქსელის ექსპერტთა ჩართულობას; სათემო ორგანიზაციების მობილიზებას და სხვა.

სამოქალაქო მონიტორინგის ქსელის მიერ თელავის, ლაგოდეხის, სიღნაღის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტების გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ხარისხის გაზრდის მიზნით, 2011 წელს განხორციელებული საქმიანობების შედეგად, შეიძლება გამოიყოს შემდეგი:

ment this monitoring, together with the Center for Strategic Research and Development of Georgia, are the Georgian Civil Development Association (Lagodekhi) and the Georgian Democratic Development Union (Ozurgeti). In Telavi the program activities are carried out by the Telavi Bureau of the Center.

Transparency and reporting - results achieved

In order to monitor transparency and reporting of the self-government units, the civil society monitoring network developed 15 special criteria for transparency assessment in compliance with current Georgian legislation. Based on these criteria, the first assessment of the transparency level in the target municipalities was carried out in the first quarter of 2011.

As expected, the assessment results were rather low in all the municipalities. Some of the common problems were: publicity of the work of the local “Sakrebulo” commissions; public participation in the decision making process; reporting by Sakrebulo members and officials; access to public information.

Based on the assessment results, recommendations and corresponding action plans were developed for each target municipality. Besides media related activities, the action plans involved consultation and coordination meetings with local government officials, the participation of network experts in the work of the Sakreboulos and their commissions, the mobilization of community organizations etc.

Results of the work carried out by the civic monitoring network in 2011 to improve transparency and reporting in Telavi, Lagodekhi, Signagi, Ozurgeti and Chokhatauri municipalities are as follows:

- ყველა მუნიციპალიტეტს აქვს მატნაკლებად ინფორმაციული საკუთარი ვებ-გვერდი;
- ლაგოდეხის, სიღნაღისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში შეიქმნა მუნიციპალიტეტის საკრებულოსთან არსებული საზოგადოებრივი საბჭოები;
- ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში 2010 წელს შექმნილმა საზოგადოებრივმა საბჭომ 2011 წლის განმავლობაში მოაწყო 10 შეხვედრა, რომლის დროსაც განიხილა 30-ზე მეტი საკითხი. ოზურგეთის საკრებულომ საბჭოს მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების უმრავლესობა გაითვალისწინა;
- ყველა სამიზნე მუნიციპალიტეტში მოაწყო ბიუჯეტის საჯარო განხილვები. ამავდროულად გაუმჯობესდა საჯარო განხილვების ხარისხი, რაც გულისხმობს როგორც უშუალოდ ღონისძიების წარმართვის, ისე მისი დაგეგმვის პროცესს;
- რამდენიმე საკრებულომ ადგილობრივ მოსახლეობას საჯაროდ წარუდგინა საკუთარი საქმიანობის ანგარიში;
- შეიქმნა საკრებულოს კომისიებში საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მონაწილეობის დადებითი პრაქტიკა (ანგარიშების საკითხის განხილვისას; სოციალური დახმარებების წესების დახვეწისას);
- მნიშვნელოვნად შემცირდა საკრებულოს რიგგარეშე სხდომების დასაგუთქების გარეშე ჩატარების ფაქტი.

საბიუჯეტო პროცესის მონიტორინგი

2011 წლის დასაწყისში განისაზღვრა სამიზნე მუნიციპალიტეტებში საბიუჯეტო სფეროს მონიტორინგის მიმართულებები. კერძოდ:

- საბიუჯეტო პროცესის ვადებისა და პროცედურების დაცვის მხრივ არსებული მდგომარეობა;
- ადგილობრივი ბიუჯეტის პროგრამების დოკუმენტური და საველე მონიტორინგი;
- დამტკიცებული ბიუჯეტების ანალიზი;

- ALL THE MUNICIPALITIES HAVE MORE OR LESS INFORMATIVE WEB-SITES OF THEIR OWN;
- CIVIL SOCIETY COUNCILS HAVE BEEN CREATED IN LAGODEKHI, SIGNAGI, AND CHOKHATAURI MUNICIPALITIES;
- IN 2011, THE CIVIL SOCIETY COUNCIL CREATED IN LAGODEKHI MUNICIPALITY IN 2010 ORGANIZED 10 MEETINGS AT WHICH OVER 30 ISSUES WERE DISCUSSED. OZURGETI SAKREBULO TOOK INTO ACCOUNT A MAJORITY OF THE RECOMMENDATIONS DEVELOPED BY THE COUNCIL;
- PUBLIC DISCUSSIONS OF BUDGETS WERE ORGANIZED IN ALL THE TARGET SAKREBULOS. AT THE SAME TIME, THE QUALITY OF PUBLIC DISCUSSIONS – CONDUCTING AND PLANNING OF THE MEETINGS – IMPROVED;
- SEVERAL SAKREBULOS PUBLICLY PRESENTED REPORTS ABOUT THEIR WORK TO THE LOCAL POPULATION;
- POSITIVE PRECEDENTS FOR CIVIC ORGANIZATION PARTICIPATION IN SAKREBULO COMMISSIONS WERE CREATED (DISCUSSIONS AROUND REPORTS; REFINING OF SOCIAL ASSISTANCE RULES);
- THE NUMBER OF UNPLANNED MEETINGS CONDUCTED WITHOUT PROPER JUSTIFICATION WAS REDUCED DRAMATICALLY.

Monitoring of the budgeting process

At the beginning of 2011, the direction of monitoring the budgeting process in the target municipalities was identified. In particular, this included:

- The current state of compliance with the timeframes and procedures of the budgeting process;
- Documentary and field monitoring of local budget programs;
- Analysis of approved budgets;
- Assessment of quarterly and annual budget implementation.

- ბიუჯეტების ყოველკვარტალური და წლიური შესრულების შეფასება.

საბიუჯეტო პროცესის ვადებისა და პროცედურების დაცვა

საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრულია ადგილობრივი საბიუჯეტო პროცესის ვადები და პროცედურები, რაც უკავშირდება თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის ფორმირებას, დამტკიცებას, აღსრულებასა და ანგარიშგებას. ქსელის ექსპერტთა მიერ ხდებოდა წლის განმავლობაში აღნიშნული ვადებისა და პროცედურების დაცვის მონიტორინგი.

უნდა ითქვას, რომ, წინა წლებთან შედარებით, სამიზნე მუნიციპალიტეტებში საბიუჯეტო ვადების დაცვის მდომარეობა გაუმჯობესდა. თუმცა, რიგი პროცედურებისა კვლავ დასახვეწია, რაზეც ქსელის ექსპერტების მიერ მომზადებული რეკომენდაციები მიეწოდა სამიზნე მუნიციპალიტეტებს. ისინი ეხებოდა შემდეგ საკითხებს: ბიუჯეტის პროექტის გამოქვეყნებას; საბიუჯეტო განაცხადის ფორმების დახვეწას; ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის ინფორმაციულობასა და სტრუქტურას.

ადგილობრივი ბიუჯეტის პროგრამების დოკუმენტური და საველე მონიტორინგი

მონიტორინგის განხორციელების მიზნით, წლის დასაწყისში, განისაზღვრა ის სფეროები, რომელთა მიმართულებით მიმდინარე პროგრამები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და პრიორიტეტულია. კერძოდ, 2011 წელს განხორციელდა სოფლის განვითარების და

Compliance with the Budgeting Process Timeframes and Procedures

The Budget Code defines the terms and procedures of the local budgeting processes; their formation, approval, implementation, and the reporting of self-governing bodies. During the year the network experts have been monitoring compliance with the statutory timeframes and procedures.

It is important to note that, compared to previous years, the compliance of the target municipalities has improved. Despite this, some procedures still need to be refined and the target municipalities received recommendations on this, prepared by the network experts. The recommendations covered the following issues: the publishing of the draft budget; the improvement of the budget application forms; the quality of information in, and accessibility of the structure of budget implementation reports.

Documentary and Field Monitoring of Local Budget Programs

At the beginning of the year, monitoring areas for the most important ongoing projects were identified. In particular, in 2011, monitoring of the Rural Development and Social Assistance Programs was carried out. The network experts studied the programs and related documents. As a result of the analysis the following problems were identified:

სოციალური დახმარების პროგრამების მონიტორინგი. ქსელის ექსპერტებმა გამოითხოვეს აღნიშნული პროგრამები და მათთან დაკავშირებული დოკუმენტები, რომელთა ანალიზის შედეგად გამოიკვეთა შემდეგი პრობლემები:

- წლიდან წლამდე სოციალური პროგრამები არ იცვლება და არ იხვეწება;
- პროგრამების ბენეფიციარების შერჩევის კრიტერიუმები სადავო და ხშირ შემთხვევაში სუბიექტურია;
- ხშირად, კრიტერიუმის ბუნდოვანობის გამო, პროგრამებში ხვდებიან არასამიზნე ადამიანები;
- ზოგიერთ პროგრამაში არ არსებობს თანხების გაცემის წესები, რაც სუბიექტური გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობას იძლევა;
- ზოგ შემთხვევაში ადგილი აქვს სხვადასხვა პროგრამების ურთიერთგადაფარვას, რაც ამცირებს ეფექტიანობას;
- მოსახლეობა ძალიან ცუდადაა ინფორმირებული სოციალურ პროგრამებზე;
- სოფლის განვითარების პროგრამა არის სახელმწიფო პროგრამა, რომელსაც ცენტრალური ხელისუფლებიდან მიღებული ტრანსფერებით და ინსტრუქციებით ახორციელებენ მუნიციპალიტეტები, ხოლო შინაარსით იგი ცალსახად ადგილობრივი ხასიათისაა – მსგავსი მიდგომა ამცირებს ეფექტიანობას.

გარდა ამისა, სავსე მონიტორინგის განხორციელების მიზნით, ქსელის ექსპერტებმა სამიზნე მუნიციპალიტეტებში მოქმედ ახალგაზრდულ სათემო ცენტრებს ჩაუტარეს სემინარები, რომლებზეც დამსწრეებს დეტალურად გააცნეს სოფლის განვითარების და სოციალური დახმარების პროგრამები. სემინარების მსვლელობაში თითოეული მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავდა აღნიშნული პროგრამების სავსე მონიტორინგის სამოქმედო გეგმები.

- The social programs are not changed or refined from year to year;
- The criteria for selecting the program beneficiaries can be disputed and are often biased;
- People who do not belong to the target groups often get into the programs due to the vagueness of the criteria;
- Some programs do not have fund giving rules, which allows arbitrary decision making;
- In some cases, there is an overlap between different programs, which reduces their effectiveness;
- The population is very poorly informed about social programs;
- The Rural Development Program is a Governmental program implemented by the municipalities via transfers and instructions received from central Government, but their contents are exceptionally local. Such an approach reduces the program's efficiency.

In order to implement field monitoring, the network's experts conducted seminars for the Community Youth Centers, during which the participants received detailed information about the Rural Development and Social Assistance Programs. During the seminars Action Plans for the field monitoring of the program implementation were developed for each mu-

სამოქმედო გეგმებით გათვალისწინებულ ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს საქმიანობას წარმოადგენდა სოციალური პროგრამების სამიზნე ჯგუფების (მათ შორის პოტენციურის) გამოკითხვა ქსელის ექსპერტების მიერ მომზადებული სპეციალური კითხვარების მეშვეობით. გამოკითხვები განხორციელდა ახალგაზრდული ცენტრების მიერ ხუთივე სამიზნე მუნიციპალიტეტში, მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე. გამოკითხვების შედეგად გამოიკვეთა, როგორც მოქმედი სოციალური პროგრამების საერთო პრობლემები, ასევე ცალკეული დარღვევების შემთხვევები. მათ შორის იყო: აღნიშნული პროგრამების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირების დაბალი დონე; საბიუჯეტო წლის დამთავრებამდე სოციალური პროგრამის დაფინანსების შეჩერება თანხების ამონურვის მიზეზით; დახმარებაზე უარის თქმის გაურკვეველი მოტივები და სხვა. აღნიშნული შემთხვევები განხილულ იქნა მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებთან, შემდგომში მათი თავიდან აცილების მიზნით. სოციალური პროგრამების ანალიზისა და მოქალაქეთა გამოკითხვის შედეგებზე დაყრდნობით, ქსელის ექსპერტების მიერ ხუთივე სამიზნე მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავდა რეკომენდაციათა პაკეტი. თითოეული ასეთი პაკეტი საშუალოდ ათამდე რეკომენდაციას შეიცავდა.

nicipality. One of the most important activities provided for in the Action Plan was a survey of the social program target groups (including potential ones) using questionnaires specially prepared by the network's experts. These surveys were undertaken in all five municipalities. The survey results identified common problems related to the current social programs, as well as some violations. The problems included: the low level of popular awareness about the programs; the suspension of programs before the end of a fiscal year due to the lack of funds; unclear reasons for denying assistance etc. These cases were discussed with the municipality representatives in order to avoid similar shortcomings in future.

Based on the social program analysis and the population survey, the network's experts developed recommendation packages for all five target municipalities. Each package consisted of up to ten recommendations.

სოციალურ სფეროში მიწოდებული სხვადასხვა ხარისხისა და მიზნობრივ რაკომენდაციებიდან სამიზნე მუნიციპალიტეტების მიერ, სულ გათვალისწინებულ იქნა 29 რაკომენდაცია. თუმცა ინდიკატორების გამოთვლისას ისინი დაჯამდა 4 გათვალისწინებულ რაკომენდაციად. საბოლოოდ ოთხი მუნიციპალიტეტის სოციალური პროგრამა გაუმჯობესდა.

THE TARGET MUNICIPALITIES TOOK INTO CONSIDERATION 29 OUT OF ALL THE SUBMITTED RECOMMENDATIONS ON THE BASIS OF IMPORTANCE AND PRIORITY. DESPITE THIS, FOR THE PURPOSE OF ASSESSMENT INDICATORS, THESE 29 RECOMMENDATIONS WERE SUMMED UP AS 4 CORE THEMES AND, THUS, SOCIAL PROGRAMS OF 4 MUNICIPALITIES WERE IMPROVED.

სოციალურ პროგრამების შესახებ მოსახლეობის გათვითცნობიერების მიზნით, ქსელის ექსპერტების მიერ მომზადდა სამიზნე მუნიციპალიტეტებში მიმდინარე სოციალური დახმარების პროგრამების ჩამონათვალი, რომელსაც ერთვოდა მარტივად გასაგები ახსნა-განმარტებები შემდეგ საკითხებზე: ვინ არიან პროგრამების სამიზნე ჯგუფები, პროგრამაში ჩართვისთვის გასავლელი პროცედურები და ა.შ. აღნიშნული ინფორმაცია მოსახლეობაში გავრცელდა ახალგაზრდული სათემო ცენტრების დახმარებით.

In order to raise the popular awareness about the social programs, the network's experts prepared a list of the social assistance programs currently happening in the target municipalities. The list was accompanied by simple, and clearly formulated, explanations on the following issues: the target groups for each social program; the procedures necessary for inclusion in the program etc. This information was disseminated in the local community with the help of the Community Youth Centers.

სოფლის განვითარების პროგრამასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ, სავსე მონიტორინგის შედეგად, ძირითადი დარღვევები ზემოაღნიშნული პროგრამის განხ-

As for the Rural Development Program, it is important to note that the field monitoring mainly identified violations that took place at the initial stage of the budget setting.

ორციელების პირველ ფაზაზე — სოფლებში არსებული პრობლემების იდენტიფიცირების ეტაპზე — გამოვლინდა. კერძოდ, გამოიკვეთა, რომ ხშირად არ ხდება ადგილობრივი მოსახლეობის სათანადო ჩართვა მათ წინაშე არსებული პრობლემების იდენტიფიცირებაში (როგორც ამას აღნიშნული პროგრამის განხორციელების წესი მოითხოვს). მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები ხშირად სხვადასხვა მანიპულაციებით ცდილობენ თავს მოახვიონ მოსახლეობას საკუთარ ინტერესებში არსებული პრობლემები (მაგალითად, მოცემულ სოფელში მუნიციპალიტეტის რწმუნებულის ოფისის გარემონტება). ამ კუთხით რეკომენდაციები მიენოდა სამიზნე მუნიციპალიტეტებს.

მეორე მხრივ, რამდენიმე სამიზნე მუნიციპალიტეტში (ლაგოდეხი, ოჯურგეთი, თელავი) მოხდა ახალგაზრდული ცენტრების გააქტიურება, რაც გულისხმობდა თევზის არსებული პრობლემების ლობირებას, სოფლის განვითარების პროგრამებში მათი გათვალისწინების მიზნით. შედეგად, ათამდე ასეთი პროექტი დაფინანსდა (მათ შორისაა: არსების ამოწმება, საცალოდო ხილებისა და შიდა გზების შეკეთება, საგანმანათლებლო ბაღების რემონტი და სხვა).

ბიუჯეტების ყოველკვარტალური და წლიური შესრულების შეფასება

წლის განმავლობაში სამიზნე მუნიციპალიტეტებში ხორციელდებოდა მუნიციპალური ბიუჯეტების ყოველკვარტალური და წლიური შესრულების ანგარიშის ანალიზი და შესაბამისი ანალიტიკური დოკუმენტების მომზადება. აღნიშნული ექსპერტული შეფასებები, რომლებიც მოიცავდა ადგილობრივი ბიუჯეტირების ექსპერტულ ხედვას (დოკუმენტების სრული ვერსია იხ. „ცენტრის“ ვებ-გვერდზე www.csrddg.ge).

მოსახლეობის ჩართვა საბიუჯეტო პროცესებში

ქსელის ექსპერტების მიერ მომზადდა სამიზნე მუნიციპალიტეტების 2011 წლის დამტ-

Identification of Existing Problems in Villages. In particular, it was revealed that the local population was not properly involved in the problem identification process (as required by the Program implementation rules). Often, the municipality representatives tried to manipulate the population and lobby for the solution of ‘problems’ which were mainly in the interests of the bureaucrats (e.g. refurbishment of the governor’s office). The municipalities received recommendations on such issues.

COMMUNITY YOUTH CENTERS BECAME VERY ACTIVE IN SEVERAL OF THE TARGET MUNICIPALITIES (LAGODEKHI, OZURGETI, TELAVI) AND LOBBIED ABOUT COMMUNITY PROBLEMS IN ORDER TO ADDRESS THEM THROUGH THE RURAL DEVELOPMENT PROGRAM. AS A RESULT, UP TO TEN SUCH PROJECTS WERE FINANCED (INCLUDING REPAIR OF SMALL BRIDGES AND VILLAGE ROADS, DRYING UP DITCHES, REPAIR TO KINDERGARTENS ETC.).

Quarterly and Annual Budget Implementation Assessment

During the year, the quarterly and annual budget implementation reports of the target municipalities were analyzed and corresponding analytical documents were prepared. Such assessments were made by experts and reflected the experts’ vision (the full version of the documents is available at the Center’s web page: www.csrddg.ge).

Inclusion of the Population in the Budgeting Process

The network’s experts prepared a simplified version of the target municipalities’ budgets approved for 2011. The budget presentations were organized for interested persons in Lagodekhi (Kakheti) and Ozurgety (Guria). During the presentations, the speakers and participants discussed the faults identified during the analy-

კიცებული ბიუჯეტების გამარტივებული ვერსია. დაინტერესებული მხარეებისათვის აღნიშნული დოკუმენტების პრეზენტაცია გაიმართა ლაგოდეხსა (კახეთი) და ოზურგეთში (გურია). პრეზენტაციებზე საუბარი იყო იმ უზუსტობებზე, რომლებიც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში 2010-2011 წლების საბიუჯეტო პროცესების ანალიზის შედეგად გამოვლინდა, ასევე მუნიციპალიტეტების საქმიანობის გამჭვირვალობის მონიტორინგის შედეგად დაფიქსირებულ ხარვეზებზე. გარდა ამისა, განხილულ იქნა ქსელის ექსპერტების მიერ შემოხსენებული მიმართულებებით შემუშავებული რეკომენდაციები და ის ნაკლოვანებები, რომლებსაც გასულ წლებში ჰქონდა ადგილი და თვითმამართველობებთან ერთობლივი მუშაობის შედეგად დაიხვეწა 2011 წლისათვის.

პრეზენტაციებს ესწრებოდნენ ადგილობრივი ხელისუფლების მაღალი თანამდებობის პირები, ადგილობრივი მედიისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები, „ცენტრის“ ექსპერტები. ჩატარებული მონიტორინგის შედეგები ფართოდ გაშუქდა ცენტრალურსა და ადგილობრივ მედიაში.

sis of the budgeting processes of the target municipalities in 2010-2011, as well as shortfalls revealed during the transparency monitoring of their activities. The participants also discussed recommendations developed by the experts and problems of the previous period, which were addressed in 2011 as a result of joint efforts with the municipalities. The presentations were attended by top government officials, local media, representatives of civic organizations and the Center's experts. The monitoring results were widely covered by central and local media.

**ქვეპროგრამა —
კვლევა და რეფორმების
ხელშეწყობა**

**SUB-PROGRAM –
RESEARCH AND PROMOTION OF
REFORMS**

პროგრამის მიზანია საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი სახელმწიფო პოლიტიკის საკითხების საჯაროდ განხილვა და შეფასება, ასევე საზოგადოების სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენელთა აზრის გათვალისწინების ხელშეწყობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

The program goal is public discussion and assessment of policy issues important for the public, as well as enhancement of the influence of different social groups in the decision making process.

ქვეყნის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი და მწვავე საკითხების კვლევა, ანალიზი და მიღებულ შედეგებზე დაყრდნობით ინტერესთა დაცვის კამპანიების წარმართვა — ცენტრის მიდგომის ქვაკუთხედი. იგი ხორციელდება როგორც „ცენტრის“ ბაზაზე არსებული ექსპერტების, ისე მოწვეული მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მიერ. კვლევების და რეფორმების ხელშეწყობის პროგრამა გულისხმობს არა მხოლოდ კონკრეტული საკითხების ირგვლივ კვლევით საქმიანობას, არამედ მის საჯაროდ განხილვას, „ცენტრის“ რეგულარული გამოცემების, დაინტერესებულ პირებთან შეხვედრების და სემინარების ორგანიზების გზით; თითოეული თემის ირგვლივ ექსპერტული რეკომენდაციების შემუშავებას და შესაბამისი ორგანოებისათვის მიწოდებას; გარდა ამისა, ხდება მათი გათვალისწინების მონიტორინგი და მიღებული შედეგების მასმედიის საშუალებებში გაშუქება.

2011 წელს, გარემოს ღრმა ანალიზის შედეგად, პროგრამის ფარგლებში შეირჩა ოთხი პრიორიტეტული სფერო: ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა; გარემოს დაბინძურება და გარემოსდაცვითი უფლებები; ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის რეფორმა; მომხმარებელთა უფლებები. ჩამოთვლილ სფეროებში საკითხების შერჩევა მოხდა მათი სიმწვავის, საზოგადოებისა და სფეროს ექსპერტთა მხრიდან ინტერესის არსებობის კრიტერიუმებით. საბოლოოდ გამოკვეთილ საკითხებზე ჩატარდა კვლევები და განხორციელდა ინტერესთა დაცვის კამპანიები.

ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკის სფეროში აქცენტი გაკეთდა შემდეგ საკითხებზე:

- სოციალური პროგრამების ანალიზი და მონიტორინგი – 2011 წლის დასაწყისში

The main approach involved research and analysis of issues that are important for the development of the country, as well as the implementation of campaigns for the protection of interests identified during such research and analysis. This task was undertaken with the help of the Center's experts, as well as highly qualified invited specialists. The scope of the Research and Reform Promotion Program was not limited to research of specific issues: it also envisaged public discussion of the results by means of the Center's regular publications, the organization of meetings and seminars with stakeholders, the development of recommendations by the experts and the submission of these recommendations to relevant institutions. It was also planned to monitor implementation of the recommendations and dissemination of results via the mass media.

In 2011, after the in-depth analysis of the environment, four priority areas were identified:

Economic and social policy;

Environmental pollution and ecological rights;

The Government's decentralization reform.

Consumer rights.

Within the above areas, the issues that had to be addressed were selected, based on their urgency and interests shown by the public and experts. Finally, these issues were investigated and campaigns organized to protect public interests.

პროგრამის ექსპერტებმა გამოითხოვეს და გაანალიზეს: სოციალური სუბსიდიების სააგენტოს მიერ შემუშავებული პროგრამები, რომლებსაც სახელმწიფო ბიუჯეტი აფინანსებს, ასევე ადგილობრივი ბიუჯეტებით (იგულისხმება ცენტრის სამიზნე მუნიციპალიტეტების – ოზურგეთი, ჩოხატაური, ლაგოდეხი, სიღნაღი, თელავი — ბიუჯეტები) გათვალისწინებული სოციალური პროგრამები. ანალიზის შედეგად გამოიკვეთა მონიტორინგის სამი მნიშვნელოვანი მიმართულება:

- სახელმწიფოს მიერ ბოლო ორ წელიწადში სოციალურ პროგრამებზე გამოყოფილი თანხების ანალიზი;

- თითოეულ პროგრამაზე სრული ინფორმაციის შეგროვება, კერძოდ: დაფინანსების მოცულობა, სამიზნე ჯგუფები, დახმარების მოცულობა, მიზნები, ამოცანები, სპეციფიკური საქმიანობა, განმახორციელებელი სააგენტო, პროგრამის მონიტორინგის შედეგები, განხორციელების დამადასტურებელი დოკუმენტები;

- ჯანმრთელობის დაზღვევის პროგრამების დოკუმენტების დეტალური ანალიზი და სოციალურად დაუცველი ადამიანებისთვის, აღნიშნული სტატუსის განმსაზღვრელი ქულების მინიჭების მეთოდოლოგიის შესწავლა.

სამიზნე მუნიციპალიტეტების ადგილობრივი ბიუჯეტებით გათვალისწინებული სოციალური პროგრამების დოკუმენტური და საველე მონიტორინგის შედეგები იხილეთ 54 გვერდზე.

რაც შეეხება საქართველოში მოქმედ სოციალურ და ჯანდაცვით პროგრამებს, აღნიშნული კვლევის მიზანს წარმოადგენდა ამ მიმართულებით მოქმედი პროგრამების მიმოხილვა და მონიტორინგი. კვლევაში ასახულია 2010-2011 წლებში მოქმედი სახელმწიფო პროგრამების შესახებ ინფორმაცია: დაფინანსების მოცულობა; ბენეფიციარები; პროგრამაში მონაწილეობისათვის საჭირო დოკუმენტაციის ჩამონათვალი და პროცედურები; პროგრამის განვითარების დინამიკა წლების მიხედვით.

ყველაზე მაღალბიუჯეტიან სოციალურ პროგრამას, საპენსიო უზრუნველყოფის შემდეგ წარმოადგენს „სოციალური დახმარება სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისათვის“. კვლევის ფარგლებში დეტალურად იქნა განხილული სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ

In the area of economic and social policy the focus was on the following issues:

- analysis and monitoring of social programs – at the beginning of 2011, the Program's experts received and analyzed the following materials: the social programs developed by the Agency of Social Subsidies and funded by the Government from the central and local budgets (i.e. budgets of the Center's target municipalities: Ozurgeti, Chokhatauri, Lagodekhi, Signagi, and Telavi). The work covered three important areas:

- Identification of funds allocated by the State for social programs during the last two years;

- Collection of full information about each program, namely: the volume of funds, target groups, the assistance amounts, purpose, goals, specific activities, the implementing agency, the program monitoring results, documents confirming implementation of activities;

- Detailed analysis of the health insurance program documents, and study of the assessment methods applied for assigning the category of a Socially Vulnerable Person.

The results of the documentary and field monitoring of **social programs funded from the local budgets in the target municipalities** are given on page 54.

The research also aimed at reviewing and monitoring the **social and healthcare programs currently implemented in Georgia**. It contains information on programs implemented in 2010-2011, such as: the volume of funds, beneficiaries, the list of documents required and procedures necessary for inclusion in the program, and the annual program development dynamics.

მყოფი ოჯახების შეფასების მეთოდოლოგია (მათ შორის მათემატიკური მეთოდები) და დადგინდა შეფასების მეთოდოლოგიის ხარვეზები, რომელთა შედეგად, შესაძლებელია, სოციალურად დაუცველი ოჯახი ვერ მოხვდეს აღნიშნულ პროგრამაში. სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახების შეფასების მეთოდოლოგიაში გამოვლენილი ხარვეზები გახლდათ: მეთოდის გამჭვირვალობის ძალიან დაბალი ხარისხი; საერთო შეფასებაში ინტერვიუერის კოფიციენტის მაღალი წონა, რაც სუბიექტური შეფასების შესაძლებლობის ძალიან მაღალ ხარისხს იძლევა; ქულების მინიჭების დროს ოჯახის საკუთრებაში არსებული ნივთების გადაჭარბებული შეფასება და სხვა.

• **საქართველოს ეკონომიკური რეფორმების 2010 წლის კურსი** – კვლევაში მოცემულია ქართული შრომის ბაზრის მიმოხილვა. გაანალიზებულია ასევე ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორიცაა: საბიუჯეტო-საგადასახადო ცვლილებები, სახელმწიფო ვალის ზრდის ტენდენციები, ფულად-საკრედიტო გარემო, ეკონომიკური თავისუფლებისა და ღირსების აქტი. საქართველოს ეკონომიკის რეფორმირების დღევანდელი კურსიდან გამომდინარე, ორი მთავარი დასკვნის გამოტანა შეიძლება:

- არამართებულია, სახიფათო თუ არა, პოლიტიკური მისწრაფებებით ეკონომიკური და, განსაკუთრებით, სოციალური პოლიტიკის წარმართვა. დეკლარირებულ სოციალურ-ეკონომიკურ პრიორიტეტებს უფრო პოლიტიკურ-პროპაგანდისტური ელფერი დაჰკრავს;
- არ არსებობს რეალური ეკონომიკური სტატისტიკა – არ არსებობს სანდო ეკონომიკური ანალიზი, რომ არაფერი ვთქვათ პროგნიზირებაზე. ერთია გაურკვეველი, რით არის ეს განპირობებული: ჩვენი არაპროფესიონალიზმით თუ ჭეშმარიტი სურათის დანახვის შიშით.

• **ანტიკრიზისული მენეჯმენტის ძირითადი ასპექტები** – კვლევაში განხილულია: ანტიკრიზისული მენეჯმენტის როლი და ამოცანები, კრიზისული სიტუაციების სიმპტომები და განვითარების ეტაპები, კრიზისული სიტუაციის დიაგნოსტიკა და ანტიკრიზისული მართვის მეთოდები. ნებისმიერი სამეწარმეო საქმიანობა დაკავშირებულია რისკთან და ეს რისკები გამოირჩევა მრავალფეროვნებით. ქართული კომ-

The largest budget allocation is for pensions: the second largest is the Social Assistance for Families below the Poverty Level. During the research, the methodology applied for classifying socially vulnerable people (including mathematical methods) was studied in detail. As a result, problems in the assessment methodology were identified due to which some socially vulnerable families might be left out. Some of the problems identified were: very low levels of transparency; the high weighting of the interviewer's coefficient in the total assessment, which allows for a very biased assessment; the overestimation of the value of items owned by a family etc.

• **Georgia's economic reforms in 2010** – the research offers an overview of the Georgian labor market. It also analyses other important issues, such as: changes in the budget/tax legislation, the State debt increase trends, the fiscal/credit environment and the Act of Economic Freedom and Dignity.

Georgia's current course of economic reforms gives rise to two main conclusions:

- *It is unjustifiable, if not dangerous, to use economic and especially social policy for political interests – the declared social and political priorities sound more like political propaganda.*
- *There are no realistic economic statistics – there is no reliable economic analysis, to say nothing of forecasts, although it is not clear whether this is caused by the lack of professionalism or a fear of seeing the true picture.*

• **The main aspects of managing the financial crisis** – the research reviews the following issues: the role and goals of crisis management; crisis symptoms and phases; crisis diagnostics and crisis management methods.

პანიები, მათ შორის მსხვილი კომპანიებიც, ნაკლებად უთმობენ ყურადღებას რისკების იდენტიფიცირებასა და ანალიზს. გლობალურმა ფინანსურმა კრიზისმა და 2008 წლის აგვისტოს მოვლენებმა ნათლად აჩვენეს, რომ საქართველოში საკმაოდ პოპულარულმა კომპანიებმაც კი ვერ მოახერხეს ფორსმაჟორულ სიტუაციებში ფუნქციონირება და ზარალის მინიმიზება, მათ არ აღმოაჩნდათ რისკების შემცირების მექანიზმები და ანტიკრიზისული გეგმა.

- **საბიუჯეტო პოლიტიკა საქართველოში: პრობლემები და ტენდენციები.** 2008 წლის აგვისტოს რუსული აგრესია და მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი საქართველოს ეკონომიკაზე და საჯარო ფინანსებზე საკმაოდ ნეგატიურად აისახა. აღნიშნული ორი მოვლენა ისე ერთდროულად დაემთხვა დროში ერთმანეთს, რომ ძალიან რთულია საჯარო ფინანსებზე რომელიმე მათგანის გავლენის ცალკე გამოყოფა და შეფასება. კვლევის მიზანს წარმოადგენდა სახელმწიფო ფინანსების და კონკრეტულად საბიუჯეტო პოლიტიკის შეფასება, მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეების დადგენა. კვლევაში განხილულია სახელმწიფო ბიუჯეტი და მისი ძირითადი პარამეტრები; ასევე მათი გავლენა მაკროეკონომიკურ სიდიდეებზე. მოკლედ არის მიმოხილული საკანონმდებლო ბაზის ნაკლოვანებები; საბიუჯეტო ფონდების ბუნდოვანება; სახელმწიფო ვალის სიმძიმე და მართვის პრობლემატიკა; ახალი საგადასახადო კოდექსისა და სახელმწიფო ბიუჯეტის ურთიერთკავშირი; ბიუჯეტის გამჭვირვალობა და პროგრამული ბიუჯეტი.
- **ეკონომიკური მიმოხილვა (2010 წელი).** უკანასკნელი წლების მანძილზე საქართველოს ეკონომიკაში მნიშვნელოვანი ძვრები განხორციელდა, რამაც ფაქტობრივად შეცვალა ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ვექტორი და ქვეყანა ახალი გამოწვევებისა და, ამავდროს, ახალი საფრთხეების წინაშე დააყენა. საქართველოში ფართომასშტაბიანი ეკონომიკური რეფორმები 2004 წლიდან დაიწყო, რამაც ქვეყნის ეკონომიკაში მნიშვნელოვანი ცვლილებები შეიტანა. კვლევაში მოცემულია 2004-2010 წლებში

Any entrepreneurial activity is accompanied by risks that are very diverse. Georgian companies, including large ones, do not pay enough attention to risk identification and analysis. The global economic events of August 2008 demonstrated that even popular companies failed to operate in force majeure and minimize losses. They did not have risk reduction mechanisms and crisis planning.

- **Budget policy in Georgia: problems and tendencies** – the Russian aggression of August 2008 and the global economic crisis had very negative impacts on the Georgian economy and public finance. Since these two events happened at the same time, it is very difficult to differentiate and evaluate the influence of either of them on the public finance. The goal of this research was to evaluate the situation apropos the public finance, and specifically the budget policy, in order to identify its strengths and weaknesses. The research reviews the State Budget and its main parameters, as well as their impact on macroeconomic values. It also briefly describes shortcomings in the legal framework; the uncertainty of budget funds; the burden of the State debt and management problems; the interrelation between the new Tax Code and the State Budget; budget transparency and the program budget.

- **Economic Overview (2010)** – In recent years the Georgian economy has gone through dramatic changes. The country's social and economic sector has changed and new challenges and risks have appeared. In 2004 large scale economic reforms resulted in significant changes in the economy. The research offers a general analysis of Georgia's social and economic condition in 2004-2010, focusing on the main social and economic

საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ამსახველი მიმოხილვითი ანალიზი, რომელიც კონცენტრირებულია ქვეყნის სოციალურ ეკონომიკური განვითარების ძირითად მიმართულებებზე: მთლიანი შიდა პროდუქტი; ინფლაცია; პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები; საგარეო ვაჭრობა; დასაქმება და ხელფასები; საქართველო საერთაშორისო რეიტინგებში.

• **საქართველოს 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტის ანალიზი.**

კვლევა მოიცავს ბიუჯეტის ყველა პარამეტრის შედარებით ანალიზს წინა წლის მაჩვენებლებთან, ასევე ექსპერტულ შეფასებებსა და დასკვნებს.

დაინტერესების შემთხვევაში, ნებისმიერ მსურველს შესაძლებლობა აქვს გაეცნოს კვლევების სრულ ვერსიას „ცენტრის“ ვებ-გვერდზე www.csrldg.ge.

2011 წელს ჩატარებული ყველა კვლევა მოიცავს კონკრეტულ დასკვნებსა და წინადადებებს. ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხების აქტუალიზაცია კამპანიურ ხასიათს ატარებდა, რაც გულისხმობდა საკითხის ირგვლივ საჯარო განხილვების და სემინარების მოწყობას, შესაბამისი სახელმწიფო უწყებებისთვის რეკომენდაციების შემუშავებას და მიწოდებას, ასევე მასმედის საშუალებებში საკითხების ფართოდ გაშუქების სტიმულირებას.

2011 წელს ცენტრის ექსპერტების მიერ საჯარო დანახაზებულობისთვის მიწოდებული რეკომენდაციების 50% გათვალისწინებულია. კერძოდ: დაიხვეწა სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის იდენტიფიცირების მექანიზმი; შეიქმნა ანტიმონოპოლიურ რეგულირებასთან დაკავშირებული კანონპროექტი, რომელიც პარლამენტში შევიდა განსახილველად; დაიხვეწა სახელმწიფო ბიუჯეტის კლასიფიკატორი და შემუშავდა პროგრამული ბიუჯეტების შედგენის მეთოდოლოგია; დაიწყო მუშაობა საჯარო ფინანსების განაწილების ახალ მექანიზმის შემუშავებაზე.

development trends: GDP, inflation, direct foreign investments, foreign trade, employment and salaries and Georgia's place in international ratings.

- **Analysis of Georgia's Draft Budget 2012 –** The research offers a comparison of all the budget parameters with those of previous years, as well as expert assessments and conclusions.

The complete version of the research is published on the Center's web-page: www.csrldg.ge.

All studies conducted in 2011 include specific conclusions and proposals. The importance of the above-mentioned issues was emphasized through campaigns that included public discussions and seminars, the development of recommendations for government institutions, and stimulation of wide coverage of the issues by the media.

IN 2011, 50% OF THE RECOMMENDATIONS GIVEN TO PUBLIC INSTITUTIONS BY THE CENTER'S EXPERTS WERE TAKEN INTO ACCOUNT. IN PARTICULAR: THE MECHANISM FOR IDENTIFYING SOCIALLY VULNERABLE PEOPLE WAS IMPROVED; DRAFT ANTI-TRUST LAW WAS DEVELOPED AND SUBMITTED TO PARLIAMENT; THE CENTRAL BUDGET CLASSIFIERS WERE REFINED AND THE PROGRAM BUDGET DEVELOPMENT METHODOLOGY ELABORATED; THE DEVELOPMENT OF A NEW PUBLIC FINANCE DISTRIBUTION MECHANISM ALSO STARTED.

ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის რეფორმა

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი“, საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობის ფინანსური მხარდაჭერით, 2010 წლიდან ახორციელებდა პროექტს „ადგილობრივი ხელისუფლების გაძლიერება — გზა დეცენტრალიზაციისკენ“. პროექტის მიზანი იყო ადგილობრივი თვითმმართველობის საჯარო მოხელეების შესაძლებლობების განვითარება ისეთ სფეროებში, როგორიცაა მუნიციპალური ქონების ფორმირება და განკარგვა, ადგილობრივი ბიუჯეტირება და მუნიციპალური მომსახურება.

2011 წელს, პროექტის ფარგლებში, ჩატარდა კვლევა „ფისკალური დეცენტრალიზაცია საქართველოში“. კვლევის მიზანი გახლდათ საქართველოს თვითმმართველი ერთეულების ფისკალური დამოუკიდებლობის ხარისხის შეფასება და დეცენტრალიზაციის შემაფერხებელი ფაქტორების იდენტიფიცირება. კვლევა მოიცავდა 2007-2010 წლების პერიოდს.

დოკუმენტის მომზადებას წინ უსწრებდა ცენტრის ექსპერტების მიერ ორგანიზებული სასწავლო კურსების ციკლი თვითმმართველი ერთეულის ქონების ფორმირებისა და განკარგვის, ადგილობრივი ბიუჯეტირებისა და მუნიციპალური მომსახურების საკითხებზე. თბილისსა და საქართველოს რეგიონებში გამართულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 427-მა საჯარო მოსამსახურემ, საქართველოს თითქმის ყველა თვითმმართველი ერთეულიდან. შეხვედრებზე ადგილობრივი ხელისუფლების ფისკალური ავტონომიის საკითხებთან დაკავშირებული არაერთი პრობლემა გამოიკვეთა. ცენტრის ექსპერტების მიერ მომზადდა შემაჯამებელი ანგარიში, სადაც ასახულია ეს პრობლემები, მათი ანალიზი და სარეკომენდაციო ხასიათის წინადადებები (ანგარიშის სრული ვერსია იხილეთ „ცენტრის“ ვებ-გვერდზე www.csr.dg.ge). აღნიშნული მასალები საფუძვლად დაედო ზემოხსენებული კვლევის ხარისხობრივი ანალიზის ნაწილს.

The Government Decentralization Reform

In 2010, with financial support from the Delegation of the European Union to Georgia, the Center for Strategic Research and Development of Georgia started the implementation of a Project: “Strengthening Local Authorities – the Way towards Decentralization”. The purpose of the project was the capacity-building of local self-governing bodies through training local civil servants on issues related to the formation and disposal of municipal property, the development of local budgets and municipal services.

In 2011, within this Project, research was undertaken on Fiscal Decentralization in Georgia. The goal of this research was to assess the fiscal independence of self-governing authorities in Georgia and identify the factors hindering de-

ამასთან, ფისკალური დეცენტრალიზაციის რეფორმის დადებითი და უარყოფითი ტენდენციების წარმოჩენის მიზნით, საფუძვლიანად გაანალიზდა თვითმმართველი ერთეულების საფინანსო-საბიუჯეტო სფეროს მარეგულირებელი კანონმდებლობის ცვლილებების დინამიკა 2007 წლიდან 2011 წლამდე; განხორციელდა საქართველოს ყველა თვითმმართველი ერთეულის, სახელმწიფო და ავტონომიური რესპუბლიკების 2007, 2008, 2009, 2010 წლების ბიუჯეტების შესრულების და 2011 წლის დამტკიცებული ბიუჯეტების დოკუმენტური ანალიზი; გათანაბრებითი ტრანსფერის ფორმულისა და მისი გამოთვლის ინსტრუქციაზე დაყრდნობით, განხორციელდა თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი გათანაბრებითი ტრანსფერის ოდენობების გაანგარიშება და მათი შედარება 2011 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტით განსაზღვრული ტრანსფერების ოდენობასთან. ასევე, ფორმულის სუსტი და ძლიერი მხარეების დადგენის მიზნით, გაანალიზდა მასში შემავალი პარამეტრები და განხორციელდა მათი ცვლილების მოდელირება. ანალიზის დროს თვითმმართველი ერთეულები დაიყო თვითმმართველ ქალაქებად და მუნიციპალიტეტებად. ფისკალური დეცენტრალიზაციის ხარისხისა და ტენდენციების შეფასებისას, ასევე, გამოყენებული იყო მსოფლიო ბანკის მიერ შემუშავებული ინდიკატორები.

კვლევა აჩვენა, რომ:

- საჯარო ფინანსების უდიდესი ნაწილი სახელმწიფო ბიუჯეტში რჩება თავმოყრილი; 2008-2010 წლების განმავლობაში ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი ცვლილება არ განხორციელებულა;
- თვითმმართველი ერთეულების დამოკიდებულება ცენტრიდან მიღებულ ტრანსფერებზე კვლავაც ძალიან მაღალია. თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებიდან დახარჯული თანხების უმეტესი ნაწილი სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გრანტის სახით არის გაცემული, რაც აღრმავებს ვერტიკალურ დისბალანსს;
- ქვეყანაში მობილიზებული გადასახადების მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილი ირიცხება თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებში, რაც ამცირებს მათ დაინტერესებას, ხელი შეუწყონ საკუთარ ტერიტორიაზე ეკონომიკურ აქტივობას;
- ვერ დასრულდა 2005 წელს დაწყებული

centralization. The research covered the period 2007-2010.

Before starting work on the document, the Center's experts organized a cycle of informative courses on issues related to the formation and disposal of municipal property, the development of local budgets and municipal services. The events organized in Tbilisi and different regions of Georgia were attended by 427 civil servants from almost all the country's self-governing units. The meetings helped to identify many of the fiscal autonomy problems of local authorities. The Center's experts prepared a summary report containing a description of the problems, their analysis and recommendations (the full version of the report is published on the Center's web-page: www.csr.dg.ge). These materials were used as a basis for the analytical part of the above research.

In order to identify the strengths and weaknesses of the reform, amendments made to the legislation regulating the financial and budgetary issues of self-governing units during the period 2007-2011 were analyzed in detail; the budget implementation reports of all self-governing bodies, the central budget and autonomous republics for 2007, 2008, 2009, 2010 (as well as the budgets approved for 2011) were studied; the volumes of equalization transfers payable to each self-governing body were calculated in compliance with the equalization formula and calculation instructions and then compared to the transfers allocated in the State budget for 2011. To identify the strengths and weaknesses of the formula, all its components were analyzed and possible changes modeled. During the analysis, the self-governing units were divided into self-governed cities and municipalities. The indicators developed by the World Bank were also used for the assessment of the decentralization level and trends.

თვითმმართველი ერთეულის ქონების ფორმირების პროცესი, რაც შეიძლება გამხდარიყო მათი ეკონომიკური და ფინანსური დამოუკიდებლობის მნიშვნელოვანი გარანტი;

- ტრანსფერებით თანხების განაწილება ხშირად ეყრდნობა სუბიექტურ გადაწყვეტილებებს, რაც ხელს უშლის რესურსების ეფექტიან განაწილებას;
- თვითმმართველი ერთეულების გათანაბრება არ არის დამყარებული მათ კომპეტენციებში შემავალი საზოგადოებრივი სერვისების მინიმალურ სტანდარტებზე და შესაბამის ფინანსურ ნორმებზე;
- სესხის აღების საკანონმდებლო პროცედურა ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისთვის ხისტი და მოუქნელი რჩება, რაც ფაქტობრივად გამორიცხავს თვითმმართველი ერთეულებისთვის, კაპიტალური ინვესტიციების მიღების მიზნით, კაპიტალის ეროვნული ბაზრის რეალურ ხელმისაწვდომობას.

დაინტერესების შემთხვევაში ნებისმიერ მსურველს შესაძლებლობა აქვს გაეცნოს კვლევის სრულ ვერსიას „ცენტრის“ ვებ-გვერდზე www.csr.dg.ge.

ზემოხსენებული კვლევის შედეგების განხილვის მიზნით, ჩატარდა სემინარი, რომელშიც მონაწილეობდნენ სფეროს ექსპერტები, შესაბამისი სახელმწიფო უწყებების, არასამთავრობო ორგანიზაციების და თვითმმართველი ერთეულების წარმომადგენლები. დამსწრეებმა დადებითად შეაფასეს კვლევაში მოცემული შენიშვნები და რეკომენდაციები, ხაზი გაუსვეს მათი პრაქტიკაში დანერგვის შესაძლებლობას. კვლევის შედეგად მიწოდებული რეკომენდაციების ნაწილის გათვალისწინება იგეგმება 2012 წელს.

გარდა ამისა, მოეწყო შემაჯამებელი კონფერენცია, სადაც ცენტრის ექსპერტებმა ფართო საზოგადოებას გააცნეს პროექტის — „ადგილობრივი ხელისუფლების გაძლიერება — გზა დეცენტრალიზაციისკენ“ — შედეგები.

გარემოს დაბინძურების და გარემოსდაცვითი უფლებების სფერო

2011 წელს „ცენტრის“ ექსპერტი აქტიურად იყო ჩართული ორი მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი დოკუმენტის საბოლოო ვერსიის

The Research revealed the following facts:

- The biggest share of public finance is still concentrated in the Central Budget; no significant changes occurred in this area in 2008-2010;
- The dependence of self-governing units on transfers from the Central Budget is still very high; the majority of such transfers are made in the form of grants, which deepens the vertical imbalance;
- Only an insignificant part of the tax revenues collected is transferred to the budgets of local self-governing units; as a result, the units have fewer incentives to promote economic activities on their territories;
- 'The process of 'forming property' (the transfer of State property assets to local municipalities/self-governing units), which could become an important guarantee of their economic and financial independence, was started in 2005 but never completed;
- Transfer allocation is often based on arbitrary decisions, thus preventing efficient distribution of resources;
- The minimal standards and corresponding financial norms of public services within the remit of self-governing units are not taken into account during equalization;
- The legal procedure for borrowing funds by self-governing units is still very rigid and inflexible; it practically blocks their access to the national capital market and excludes the possibility of capital investments.

The full version of the report is published on the Center's web-page: www.csr.dg.ge.

The research results were discussed at a specially organized seminar, attended by experts working in this particular field, representatives of government institutions, NGOs and self-governing bodies. The participants gave the

მომზადებაში, ესენია გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული ანგარიში და გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა (დღეს-დღეობით ორივე დამტკიცებულია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ).

გარდა ამისა, „დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოსთან“ თანამშრომლობით „ცენტრმა“ მოამზადა გარემოსდაცვითი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შეფასების დოკუმენტი.

მომხმარებელთა უფლებების დაცვის სფერო

2011 წელს პროგრამის ექსპერტები მუშაობდნენ, ერთი მხრივ, საქართველოს კანონმდებლობაში მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ადეკვატურად ასახვის ხელშეწყობის მიმართულებით, ხოლო, მეორე მხრივ, მიმდინარეობდა მომხმარებელთა უფლებების დარღვევის ფაქტების გამოვლენა და მათზე რეაგირება.

აღსანიშნავია, რომ 2011 წელს, „ცენტრის“ ექსპერტების კალისხმავით, გარკვეული ცვლილებები შევიდა სურსათის კონტროლთან დაკავშირებით მიღებულ სამთავრობო დადგენილებაში და „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსში“.

კერძოდ, დადგენილებაში შეტანილი ცვლილებების შედეგად, სურსათის უსაფრთხოების ეროვნულ სააგენტოს უფლება აქვს, სასამართლოს დადგენილების გარეშე, შეამოწმოს სურსათის მწარმოებელი ან მაღაზია (ცვლილებების შეტანამდე ზემოხსენებული შეუძლებელი იყო სასამართლოს დადგენილების გარეშე). კანონპროექტში შეტანილი ცვლილებების შედეგად კი შესაძლებელი გახდა სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ სურსათის მწარმოებელი ან გამყიდველი მწარმის არაგეგმური შემოწმება მომხმარებლის საჩივრის საფუძველზე (რაც ადრე შეუძლებელი იყო), თუმცა ამ საჩივარს თან უნდა ახლდეს ექიმის ცნობა მომხმარებლის მონამგლის და ლაბორატორიული დასკვნა სურსათის მავნეობის შესახებ.

სამწუხაროდ, 2011 წელს მთავრობამ პარლამენტის

study's recommendations a positive assessment and stressed that the implementation of the recommendations was possible. Implementation of some of the recommendations is planned for 2012.

In addition, the Center organized a summarizing conference to enable the Center's experts to inform the public about the results of the Project “Strengthening Local Authorities – the Way towards Decentralization”.

Environmental Pollution and Ecological Rights

In 2011, the Center's expert actively participated in drafting the final version of two important environmental documents: “The National Environmental Report” and “The Environmental National Action Plan” (both documents have now been approved by the Ministry of Environment and Natural Resources).

At the same time, in cooperation with the Agency of Disease Control and Public Health, the Center has prepared the Environmental Health Assessment Report.

Consumer Rights Protection

In 2011, the Program's experts worked on the promotion of adequate human rights legislation and identification of consumer right violations and a relevant response.

IT IS WORTH NOTING THAT IN 2011, THANKS TO THE EFFORTS OF THE CENTER'S EXPERTS, CERTAIN AMENDMENTS WERE MADE TO THE GOVERNMENT RESOLUTION ON THE CONTROL OF FOOD PRODUCTS AND THE CODE OF GEORGIA ON FOOD/ANIMAL FEED SAFETY, VETERINARY AND PLANT PROTECTION.

In particular, as a result of these amendments, the National Food Agency of Georgia has the right to check food producers or food stores without the necessity of court permission

მენტში შეიტანა კანონების პაკეტი, რომლითაც მომხმარებელთა უფლებების დაცვის კანონი გაუქმდა. მის ნაცვლად მიღებული „პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსში“ მომხმარებელთა უფლებების მხოლოდ ნაწილი იქნა გათვალისწინებული, რის შედეგადაც მომხმარებელთა უფლებები საქართველოში სერიოზულად შეიზღუდა. მაგალითად, თუ ადრე, მომხმარებლის მიერ ნაკლის მქონე პროდუქტის შეძენისას, პროდუქტის შეძენიდან 6 თვის განმავლობაში მოქმედებდა „უდანაშაულობის პრეზუმცია“ (რაც ნიშნავდა, რომ გამყიდველს ეკისრებოდა იმის მტკიცება, რომ ნივთი გაყიდვისას უნაკლო იყო), ახალი კანონმდებლობით ეს გაუქმდა და თავად მომხმარებელს დაეკისრა იმის მტკიცების ვალდებულება, რომ ნივთს ნაკლი გაყიდვისას ჰქონდა.

ცენტრის ექსპერტებმა როგორც მთავრობაში, ასევე პარლამენტში კანონმდებლობის აღნიშნულ ცვლილებასთან დაკავშირებით წარადგინეს რიგი შენიშვნებისა. თუმცა ეს შენიშვნები გაზიარებული არ იქნა. საკანონმდებლო ცვლილებებთან დაკავშირებული შენიშვნები გაეგზავნა აგრეთვე ევროკავშირის წარმომადგენლობას, თხოვნით, რომ ისინი გათვალისწინებული ყოფილიყო ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო ხელშეკრულების თაობაზე საქართველოსა და ევროკავშირს შორის მოლაპარაკებების დროს. „ცენტრი“ აგრეთვე აპირებს აღნიშნული საკითხების ლობირებისთვის გამოიყენოს საქართველოს სამოქალაქო ფორუმის ეროვნული პლატფორმა და მისი შესაძლებლობები.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, 2011 წელს ხდაზოდა მომხმარებელთა უფლებების დარღვევის ფაქტების გამოვლენა, გიზნეს კომპანიებისგან და სურსათის ეროვნული სააგენტოსგან ღია წერილობით მათი აღმოფხვრის მოთხოვნა. ამ საკომიანოების შედეგად გამოვლენილი დარღვევების 1/3 გამოსწორდა.

ვფიქრობთ, რომ მსგავსი მაგალითები ხელს შეუწყობს მკაცრი კანონმდებლობის მიმართ ბიზნესის ნეგატიური დამოკიდებულების შემცირებას, ეს კი, თავის მხრივ, გავლენას იქონიებს სამთავრობო სტრუქტურების გადაწყვეტილებებზე, ცენტრის ექსპერტების მიერ მინოდებული რეკომენდაციების გათვალისწინების მიმართულებით.

(which was required prior to the amendment). Since the amendment, it has become possible for the National Food Agency of Georgia to carry out unannounced inspections of food producers and retailers based on customer complaints (which was impossible before the amendment) – although each complaint must have an attached certificate from a doctor confirming the food poisoning case and a laboratory report confirming the harmfulness of the food product.

Unfortunately in 2011, the Government submitted to Parliament a package of laws that abolished the Law of Georgia on the Protection of Consumer Rights. It was replaced with the Code of Product Safety and Free Trade which protects only some of the consumer rights. As a result, the consumer rights were seriously limited in Georgia: e.g. before the changes, customers had 6 months from the date of purchase to return a faulty/damaged product to the vendor (i.e. it was the seller's responsibility to prove that the product did not have any problems). The new law abolished this provision and it is now up to the client to prove the poor quality of a product at the time of purchase.

The Center's experts submitted a number of comments to the Government and Parliament regarding these amendments but they have not been taken into account. The comments were also sent to the Delegation of the European Union to Georgia asking it to take them into consideration during negotiations between the EU and Georgia regarding the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement. The Center is also planning to use the Civil Society Forum – the Georgian National Platform for lobbying on these issues.

AS ALREADY MENTIONED ABOVE, CASES OF CONSUMER RIGHT VIOLATION WERE IDENTIFIED IN 2011. OPEN LETTERS WERE SENT TO THE COMPANIES, AS WELL AS TO THE NATIONAL FOOD AGENCY OF GEORGIA, REQUESTING THE PROBLEM BE ADDRESSED. AS A RESULT, 1/3 OF THE VIOLATIONS HAVE BEEN CORRECTED.

2011 წელს „ცენტრი“ ახორციელებდა „ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდის“ მიერ დაფინანსებულ პროექტს „მომხმარებელი აკონტროლებს სასურსათო პროდუქციას“. პროექტის მიზანი გახლდათ მთავრობისთვის იმის დემონსტრირება, რომ გასაყიდად გამოტანილი სურსათის უვნებლობა არ არის დაცული და აუცილებელია სურსათის კონტროლის გამკაცრება. ამისათვის, პროექტის ფარგლებში, ამუშავდა სურსათის ცხელი ხაზი, რომელზეც მოქალაქეებს შეეძლოთ თავიანთი პრეტენზიების მიწოდება. გარდა ამისა, საჩივრების გაგზავნა შესაძლებელი იყო ფეისბუქიდან და სპეციალური თემატური ვებ-პორტალიდან www.momxmarebeli.ge შესული საჩივრის გადამოწმება ხდებოდა მომხმარებლის მიერ მითითებული პროდუქტის მითითებულ მაღაზიაში შესყიდვით და ამ პროდუქტში შესაბამისი პარამეტრის ლაბორატორიული გაზომვით. „ცენტრის“ ექსპერტების მიერ განიხილებოდა ასევე ეტიკეტირების ნორმების დარღვევებზე შემოსული საჩივრებიც. ყველა მიღებული შედეგი ქვეყნდებოდა ზემოხსენებულ ვებ-პორტალზე და ფეისბუქის გვერდზე. გამოვლენილი დარღვევების შესახებ წერილობითი ინფორმაცია მიეწოდებოდა სურსათის მწარმოებელს, გამყიდველ მაღაზიას და სურსათის ეროვნულ სააგენტოს. იმ შემთხვევაში, თუ მწარმოებელი ან მაღაზია არ ეთანხმებოდნენ მიღებულ შედეგებს, მათ შესაძლებლობა ჰქონდათ იმავე ვებ-პორტალზე გამოექვეყნებინათ საწინააღმდეგო მტკიცების დამადასტურებელი ინფორმაცია.

We believe that such examples will help to reduce the negative attitude of private companies towards the strict legislation and Government entities will be less reluctant to take into account recommendations of the Center's experts.

In 2011 the Center implemented a project funded by the Eurasia Foundation, “The Control of Food Products by Consumers”. The objective of this project was to demonstrate that the safety of food offered for sale is not guaranteed and stricter control is necessary. For this purpose, a Hot Line was established by the Project. Citizens had an opportunity to call and provide information to back their complaint. Besides, complaints could also be sent using Facebook and a special thematic web-portal www.momxmarebeli.ge. Complaints received were checked by the Center's experts who bought the products at the specified stores and tested them in a laboratory. The Center's experts also studied complaints concerning labels. All results were published on the above web-portal and Facebook. Information about violations was submitted to the food producer, the shop and the National Food Agency. If the producer and the merchant disagreed with the results, they had an opportunity to publish a refutation along with proof on the same web-portal.

აღმოფხვრილი დარღვევების რამდენიმე მაგალითი:

- 4 მაღაზიაში აღმოჩნდა 4 ტიპის კვარცხი, რომელზეც გამომწვების ვადა არ იყო მითითებული. ცენტრის ექსპერტების მითითების შედეგად, ოთხივე მაღაზიაში დარღვევა აღმოიფხვრა;
- „გუდვილის“ მაღაზიაში პურის გადმოტვირთვა ხდებოდა არაჰიგიენურ პირობებში. მითითების შემდეგ მაღაზიამ მოქმედება აკრძალა ტრანსპორტირება-გადმოტვირთვის ეს მეთოდი;
- „ეკოფუდის“ და „შატილის“ სპრედს ერქვა „კარაქი“. ექსპერტების მითითების შემდეგ, მენარამე შეცვალა ეტიკეტი;
- ერთ-ერთ მაღაზიაში აღმოჩნდა მიკრობიოლოგიურად დაზიანებული სოსისი. „ცენტრის“ ექსპერტების შეტყობინებიდან 2,5 თვის შემდეგ, გადამწვების მიზნით, იმავე მაღაზიაში შექანილი იგივე პროდუქტი დაზიანებული აღარ იყო;
- ერთ-ერთ მაღაზიაში აღმოჩნდა მიკრობიოლოგიურად დაზიანებული შეგოლილი თევზი. შეტყობინების შემდეგ, მაღაზიამ პროდუქტი გაყიდვიდან ამოიღო.

აღსანიშნავია, რომ „ცენტრის“ მიერ შექმნილი ვებ-პორტალი www.momxmarebeli.ge მომხმარებელთა დიდი ინტერესით სარგებლობს, რადგან მნიშვნელოვანი საგანმანათლებლო-ინფორმაციული დატვირთვა აქვს. პორტალზე განთავსებულია ინფორმაცია მომხმარებელთათვის აქტუალურ სხვადასხვა თემებზე, კერძოდ: როგორ აირჩიონ სასურსათო პროდუქტი; როგორ მოექცნენ, თუ ნაკლის მქონე პროდუქტი შეიძინეს; რა მოეთხოვება მაღაზიას; რა მოთხოვნები არის დაწესებული სურსათისთვის; რა ნორმატიული აქტები არეგულირებს ამა თუ იმ საომომხმარებლო სფეროს. გარდა ამისა, ვებ-პორტალის მომხმარებლებს საშუალება აქვთ ერთმანეთში გაცვალონ ინფორმაცია სხვადასხვა სამომხმარებლო სფეროში არსებულ მომსახურების ხარისხზე

Several Examples of Corrected Violations:

- FOUR SHOPS SOLD 4 TYPES OF EGGS ON WHICH THE DATE OF PRODUCTION WAS NOT INDICATED. AFTER THE COMMENTS MADE BY THE CENTER'S EXPERTS THE VIOLATION WAS CORRECTED IN ALL THESE SHOPS;
- THE SUPERMARKET 'GOODWILL' WAS USING AN UNHYGIENIC METHOD FOR LOADING BREAD. FOLLOWING THE CRITICAL COMMENT, THE SHOP STOPPED USING THIS METHOD OF TRANSPORTATION AND LOADING;
- A SPREAD PRODUCED BY ECOFOOD AND SHATILI WAS CALLED "BUTTER". BASED ON THE EXPERT'S INSTRUCTIONS THE PRODUCERS CHANGED THE LABELS;
- ONE OF THE SHOPS WAS SELLING MICROBIOLOGICALLY CONTAMINATED SAUSAGES. THE CENTER'S EXPERTS SENT A NOTIFICATION ABOUT THIS VIOLATION. A REPEAT INSPECTION CARRIED OUT 10 WEEKS LATER SHOWED THE SAME PRODUCT BOUGHT AT THE SAME SHOP WAS NO LONGER CONTAMINATED;
- ONE OF THE SHOPS WAS SELLING MICROBIOLOGICALLY CONTAMINATED SMOKED FISH. AFTER THE CENTER'S NOTIFICATION THE SHOP STOPPED SELLING THE PRODUCT.

It must be noted that the web-portal created by the Center - www.momxmarebeli.ge - is very popular with consumers because of its informative and educational nature. It provides them with essential information on a wide variety of topics, such as: how to select food products; what to do if the quality of a purchased product is unsatisfactory; what are merchants' obligations; what are the requirements on food products; which normative documents regulate different areas of consumption. In addition, the web-portal users have the opportunity of exchanging information on service quality or cases of unfair treatment that they had witnessed.

ან უსამართლობაზე, რომელსაც ისინი წააწყდნენ. გარდა ამისა, ფეისბუქის გვერდზე და ტელეფონით მომხმარებლებს შეუძლიათ კითხვით ან კონსულტაციის მიღების თხოვნით მიმართვა და „ცენტრის“ სურსათის ექსპერტ-კონსულტანტისგან პასუხის მიღება.

ევროკავშირის სამეზობლო ინიციატივის პროგრამა

2011 წელს „საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი“ ჩართული იყო APRODEV-ის მხარდაჭერით მიმდინარე კოალიციურ პროექტში, რომელიც ითვალისწინებდა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის (ENP) ფარგლებში საქართველოს მიერ აღებული ვალდებულებების შესრულების ანალიზს. პროექტის მსვლელობაში, „ცენტრის“ ექსპერტების მიერ შესწავლილი იყო ისეთი საკითხები როგორიცაა: სახელმწიფო შესყიდვები და კონკურენციის პოლიტიკა, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები, დეცენტრალიზაცია.

აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვა რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების კონფერენციისადმი (CORLEAP)

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრმა“ 2011 წელს, ჩეხეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით, განახორციელა ინიციატივა, რომელიც მიზნად ისახავდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვის (ოსიტიონ აპერ) შემუშავებას რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების კონფერენციისადმი (CORLEAP), აღნიშნულ ქვეყნებში ადგილობრივ და რეგიონალურ დონეზე მიმდინარე საჯარო მმართველობის რეფორმების საჭიროებებთან დაკავშირებით.

საწყის ეტაპზე, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის საჯარო მმართველობის რეფორმის ქვეჯგუფის წევრმა ორგანიზაციებმა, საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიით და სპეციალური კითხვარების მეშვეობით, თავი მოუყარეს ინფორმა-

Using Facebook or the telephone, consumers can ask questions or for advice and receive answers from the Center's expert/consultant on food issues.

European Neighborhood Policy

In 2011, the Center for Strategic Research and Development of Georgia participated in a coalition project implemented with the support of APRODEV. The goal of the Project was to analyze the implementation of Georgia's obligations under the European Neighborhood Policy. In this project the issues studied by the Center's experts included: public procurement and competition policy, intellectual property rights and decentralization.

The Position Paper of the Civil Society Forum for Eastern Partnership (CSF for EaP) to the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP)

In 2011, with financial support of the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, the Center for Strategic Research and Development of Georgia drafted a Position Paper for the Eastern Partnership Civil Society Forum, presented to the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP), regarding the needs of the local and regional public administration reforms.

At the initial stage, the member organizations of the Civil Society Forum subgroup working on these issues used the methodology and questionnaires developed by the Center for Strategic Research and Development of Georgia to collect information about the challenges faced by their countries in terms of public administration reform. Based on the analysis of this information, the Center's experts drafted the text of a Position Paper consisting of four parts: 1) Introduction: which stressed the importance of the Eastern Partnership Initiative for establishing good governance and democ-

ციას საკუთარ ქვეყნებში ადგილობრივ და რეგიონალურ დონეზე მიმდინარე საჯარო მმართველობის რეფორმის კუთხით არსებული გამოწვევების შესახებ. მოპოვებული ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე, ცენტრის ექსპერტებმა შეიმუშავეს ერთობლივი მიმართვის სამუშაო ვერსია, რომელიც ოთხი ნაწილისგან შედგება: 1) შესავალი, სადაც ხასგასმულია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის მნიშვნელობა ნევერ ქვეყნებში კარგი მმართველობისა და ადგილობრივი დემოკრატიის დამკვიდრებისთვის; 2) ადგილობრივი თვითმმართველობის რეფორმის გამოწვევები და საჭიროებები; 3) რეგიონალურ დონეზე გასატარებელი რეფორმების გამოწვევები და საჭიროებები; 4) რეკომენდაციები, ერთი მხრივ, ევროკავშირის რეგიონების კომიტეტის და, მეორე მხრივ, ნევერ ქვეყნების ადგილობრივი ხელისუფლებების მიმართ.

2011 წლის აგვისტოში, ქ. ბათუმში, ჩატარდა სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საჯარო მმართველობის რეფორმის ქვეჯგუფის (PAR SWG of CSF) სამუშაო შეხვედრა, რომლის ძირითადი ნაწილიც ერთობლივი მიმართვის დოკუმენტის განხილვას მიეძღვნა. ბათუმის შეხვედრაზე გამოთქმული მოსაზრებებისა და შენიშვნების გათვალისწინებით, ცენტრის ექსპერტებმა დაასრულეს დოკუმენტი, რომელიც 2011 წლის 8 სექტემბერს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის სახელით, წარდგენილ იქნა ქალაქ პოზნანში, ევროკავშირის რეგიონების კომიტეტის ინიციატივით გამართულ რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების სადამფუძნებლო კონფერენციაზე (CORLEAP).

racy in the member countries; 2) Needs and challenges of the local self-government reform; 3) Needs and challenges of reforms at the regional level; 4) Recommendations for both the EU Regional Committee and the local authorities of the member countries.

In August 2011, a workshop of the Public Administration Reform Subgroup of the Civil Society Forum (PAR SWG of CSF) took place in Batumi. The main item on the workshop's agenda was discussion of the draft Position Paper. Based on the ideas generated at this event, the Center's experts finalized the document. On the 8th of September 2011 the document was presented by the Civil Society Forum at the inaugural meeting of the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP) set up by the EU's Committee of the Regions in Poznan.

პროგრამა — კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობა

*პროგრამის მიზანია საქართველოში
კორპორაციული სოციალური პასუხისმგე-
ბლობის დანერგვისა და განვითარების
ხელშეწყობა.*

პროგრამის მიზნის მისაღწევად შემუშავებული სტრატეგია ითვალისწინებს:

ერთი მხრივ, მსხვილ ბიზნეს კომპანიებთან მუშაობას, კერძოდ, სოციალური პასუხისმგებლობის არსის, განხორციელების ფორმებისა და ინსტრუმენტების შესახებ მათი ცნობიერების ამაღლებას, ამ საკითხებზე კონკრეტული ექსპერტიზის ხელმისაწვდომობის გააღვივებას და სოციალური პასუხისმგებლობის იდეის პოპულარიზაციას.

მეორე მხრივ, საზოგადოების სხვადასხვა სექტორის (საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, მედია და სახელმწიფო სტრუქტურები) ცნობიერების ამაღლებას კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე, ქვეყნის განვითარებისთვის მისი მნიშვნელობის წარმოჩენას, დაინტერესებულ მხარეთა შორის დიალოგის წარმართვის ხელშეწყობას და ამ გზით კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარებისთვის ხელშეწყობი გარემოს ჩამოყალიბებას.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობი სახელმწიფო პოლიტიკა

პროგრამის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარებისკენ მიმართული სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავების ხელშეწყობა. 2010 წელს დასრულდა მუშაობა გამოკვლევაზე — „კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და სახელმწიფო სექტორის როლი (ანალიტიკური მიმოხილვა და რეკომენდაციები საქართველოს მთავრობას)“. იგი მოამზადეს „ცენტრის“ ექსპერტებმა, რამდენიმე ქართველ და მონვეულ უცხოელ ექსპერტთან თანამშრომლობით. კერძოდ, ნაშრომის მომზადებაში მონაწილეობას იღებდნენ კორპორაციული

PROGRAM – PROMOTION OF THE DEVELOPMENT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

The goal of the program is to support the introduction and development of corporate social responsibility in Georgia.

The strategy developed to achieve the Program objectives involved working with:

Large businesses to enhance their awareness of the essence of corporate social responsibility, the forms and instruments of its implementation – as well as improving access to expert knowledge on the issue

Different segments of civil society (civic organizations, the media and Government institutions) to enhance their awareness of corporate social responsibility, stress its importance for the country's development, support dialogue between stakeholders and thus create a favorable environment for the development of corporate social responsibility and popularize the idea.

The Promotion of Corporate Social Responsibility through Government Policy

One of the important goals of the Project was to support the development of Government policies which would promote the take-up of corporate social responsibility. In 2010, the Center finished working on research called “Corporate Social Responsibility and the Role of the Public Sector” (an analytical study with recommendations for the Government of Georgia). The research was conducted by the Center in cooperation with several Georgian and foreign experts in corporate social responsibility, economics and justice. As a result, the study addresses in depth the different legal, so-

სოციალური პასუხისმგებლობის, ეკონომიკის, სამართლის ექსპერტები. ამის შედეგად, მასში სრულად წარმოჩნდა კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა სამართლებრივი თუ სოციალურ-ეკონომიკური ასპექტები.

2011 წელს კი „ცენტრის“ ექსპერტი მუშაობდა საქართველოს მთავრობისთვის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პოლიტიკის შესახებ რეკომენდაციების საბოლოო დოკუმენტის მომზადებაზე. უნდა ითქვას, რომ აღნიშნული რეკომენდაციების საბოლოო ვერსია მომზადდა სხვადასხვა სექტორთან – ბიზნეს კომპანიებთან, სამოქალაქო ორგანიზაციებთან, აკადემიური წრეების წარმომადგენლებთან კონსულტაციების შედეგად. ამდენად, ამ რეკომენდაციაში შეჯამებულია მრავალი დაინტერესებული მხარის მოსაზრებები.

მომზადებული ანალიტიკური კვლევისა და რეკომენდაციების გამოქვეყნება დაგეგმილია 2012 წლისათვის.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პოლიტიკის საკითხს მიეძღვნა „ცენტრის“ მიერ 2011 წლის ოქტომბერში ორგანიზებული სამუშაო შეხვედრა, რომელშიც მონაწილეობდნენ შესაბამისი სფეროების ექსპერტები საჯარო, ბიზნეს და სამოქალაქო სექტორებიდან. შეხვედრის მიზანი იყო ზემოხსენებული საკითხის წინ წამოწევა, ამ მიმართულებით არსებული პრობლემების და მათი გადაჭრის შესაძლო გზების

cial and economic aspects of corporate social responsibility.

IN 2011, ONE OF THE CENTER'S EXPERTS PREPARED FINAL RECOMMENDATIONS FOR THE GOVERNMENT OF GEORGIA REGARDING ITS POLICIES TO STIMULATE CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY. IT MUST BE NOTED THAT THE FINAL VERSION OF THE RECOMMENDATIONS WAS PREPARED AFTER CONSULTATIONS WITH REPRESENTATIVES FROM PRIVATE COMPANIES, CIVIC ORGANIZATIONS, AND ACADEMIA. AS A RESULT, THE RECOMMENDATIONS TAKE INTO ACCOUNT VIEWS OF A LARGE PERCENTAGE OF STAKEHOLDERS.

Publication of the analytical report and recommendations is planned for 2012.

In October 2011, the Center organized a workshop dedicated to the stimulation of corpo-

განხილვა. კერძოდ, შეხვედრაზე გამართული დისკუსია შეეხო: საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობი სახელმწიფო პოლიტიკის შესაძლო მიმართულებებს, სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობი გარემოს ჩამოყალიბების პროცესში საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მონაწილეობის ხარისხს და სახელმწიფოს როლს ამავე პროცესში.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის კონცეფციის პოპულარიზაცია

ფართო საზოგადოებაში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის კონცეფციის პოპულარიზაციის მიზნით, „ცენტრის“ მიერ მომზადდა და რამდენიმე წამყვან გაზეთში („24 საათი“, „ახალი თაობა“) გამოქვეყნდა სტატიების ციკლი, რომელიც ეხებოდა სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების დადებით ზეგავლენას ქვეყნის განვითარებაზე და მთავრობის როლს საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობასა და დანერგვაში. გარდა ამისა, „ცენტრის“ ექსპერტმა მოამზადა ვრცელი ანალიტიკური სტატია „კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და საჯარო სექტორის როლი“, რომელიც გამოქვეყნდა „ცენტრის“ რეგულარულ ბიულეტენში. სტატია განკუთვნილი იყო საკითხით დაინტერესებული სხვადასხვა სფეროს ექსპერტებისთვის და მიზნად ისახავდა ქვეყანაში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების სათანადო სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავების მნიშვნელობის წარმოჩენას და ამ საკითხის აქტუალიზაციას.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სწავლების დანერგვის ხელშეწყობა საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში

ექსპერტების მიერ ჩატარებულმა კვლევებმა და სადისკუსიო შეხვედრებზე გამოთქმულმა მოსაზრებებმა აჩვენა, რომ საქართველოში სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორია სოციალური პროექტების განხორციელების მეთოდებისა და მიდგომების შესახებ ცოდნის და კომპეტენციის ნაკლებობა.

rate social responsibility through Government policy. The workshop participants were experts from public institutions, private companies and civil society. The goal of the workshop was to promote this issue and discuss related problems and possible solutions, including: the possible direction of Government policies in support of corporate social responsibility, the participation of civic organizations in the formation of an environment favorable to the development of corporate social responsibility and the Government's role in the process.

The Popularization of the Concept of Corporate Social Responsibility

In order to ensure the widest possible popularization of the concept of corporate social responsibility, the Center prepared and published articles in several leading newspapers („24 Hours“, „Akhali Taoba“) on the positive role played by corporate social responsibility in the country's development and the Government's role in its promotion.

At the same time, the Center's experts prepared a major analytical article on „Corporate Social Responsibility and the Role of the Public Sector“. The article was published in the Center's periodic bulletin and was aimed at those working in a wide variety of areas interested in this issue. The objective of the article was to stress the importance of developing proper Govern-

ბოზა. აღნიშნული პრობლემის მოგვარების ეფექტიანი საშუალებაა ბიზნეს სკოლების საგანმანათლებლო პროგრამებში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის საგნის ჩართვა. ამ გზით ახალი თაობის მენეჯერები დაეუფლებიან საბაზისო უნარ-ჩვევებს და მიიღებენ ცოდნას კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სფეროში. შედეგად, საკითხში გარკვეული ადამიანები მზად იქნებიან დაწერონ სოციალური პასუხისმგებლობის მიდგომები და ფასეულობები იმ ბიზნეს კომპანიებში, სადაც დაიწყებენ მუშაობას. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, „ცენტრს“ მნიშვნელოვნად მიაჩნია საქართველოს ბიზნეს უნივერსიტეტების პროგრამებში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის საგნის ჩართვა. გარკვეული ნაბიჯები ამ მიმართულებით უკვე გადაიდგა.

2010 წლის დეკემბერში კავკასიის ბიზნეს სკოლამ გამოთქვა ინტერესი ახალი სალექციო კურსის დაწერგვაზე.

ამის საფუძველზე, „ცენტრის“ ექსპერტმა 2011 წელს მოამზადა ერთ-სემესტრიანი (5 კრედიტიანი) სალექციო კურსი კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე, რომელიც სავალდებულოა ბიზნეს ადმინისტრირების ფაკულტეტის ყველა სტუდენტისათვის. სოლო „ცენტრის“ ექსპერტი მიწვეულ იქნა ლექციების ჩასატარებლად.

კურსის მიზანია წარმოდგენა შეუქმნას სტუდენტებს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის რაობის, ძირითადი პრინციპებისა და კომპონენტების, მისი ჩამოყალიბების ისტორიისა და წინაპირობების შესახებ, ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო გამოცდილების, ტენდენციებისა და ადგილობრივი კონტექსტის შესახებ, აგრეთვე კონკრეტული კომპანიებისათვის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის დაწერგვის მნიშვნელობისა და დადებითი შედეგების შესახებ; კურსი მიზნად ისახავს აგრეთვე გააცნოს სტუდენტებს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მარეგულირებელი ინსტრუმენტები, კონკრეტული ბიზნეს კომპანიის საქმიანობაში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სტანდარტების დან-

ment policies for the promotion of corporate social responsibility.

Introduction of the Corporate Social Responsibility Curriculum in Universities

Research conducted by experts, and ideas developed during subsequent discussions, made it clear that one of the obstacles to the development of corporate social responsibility concepts in Georgia is a lack of general knowledge regarding social project implementation methodologies and approaches. The inclusion of a corporate social responsibility curriculum in university programs is an effective way of addressing this problem. Thus, the new generation of managers will acquire basic skills and knowledge in the field of the corporate social responsibility. As a result, managers, already familiar with the issue, will be able to introduce CSR approaches and values in their companies. Considering all the above circumstances, the Center believes that it is important to include corporate social responsibility in the curricula of business schools/universities in Georgia and implement a curriculum and related activities to achieve this goal.

In December 2010, the Caucasus School of Business expressed an interest in introducing CSR teaching to their programs.

BASED ON THIS, IN 2011 THE CENTER'S EXPERT PREPARED A COURSE OF LECTURES ON CSR FOR ONE SEMESTER (5 CREDITS). THIS COURSE IS MANDATORY FOR ALL STUDENTS IN THE BUSINESS ADMINISTRATION FACULTY AND THE CENTER'S EXPERT WAS INVITED TO DELIVER THE TEACHING.

The goal of the course is to give students general information about the main principles and components, the history of, and preconditions for the development of CSR (accumulated through international experiences), trends and

ერგვისა და განხორციელების, გამჭვირვალობისა და ანგარიშების მექანიზმები.

კავკასიის ბიზნეს სკოლის თხოვნის საფუძველზე, აღნიშნული საგნის სწავლება 2012 წელსაც გაგრძელდება.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ 2011 წლის 9 თებერვალს საქართველოს 4 წამყვანმა უნივერსიტეტმა: კავკასიის უნივერსიტეტი, თავისუფალმა უნივერსიტეტმა, შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტმა და ქართულ-ამერიკულმა უნივერსიტეტმა ხელი მოაწერეს ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმს აკადემიურ სფეროში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობის და დანერგვის შესახებ, რაც ხელს შეუწყობს ამ დისციპლინის სწავლების დანერგვას მომავალში საქართველოს სხვა უნივერსიტეტებშიც.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ქართულენოვანი სახელმძღვანელოს შემუშავება და გამოცემა.

2011 წელს „ცენტრის“ ექსპერტი მუშაობდა საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების ბიზნეს ფაკულტეტების სტუდენტებისთვის, კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე, ქართულენოვანი სახელმძღვანელოს შესადგენად. სახელმძღვანელოში განხილულია კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა საკითხი. იგი მოიცავს როგორც კონცეფციების, ტერმინების, სამეცნიერო თეორიების, რეგულირების ძირითადი ინსტრუმენტებისა და ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო გამოცდილების ზოგად მიმოხილვას, ისე კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ცალკეული თემებისა და კომპონენტების უფრო დანვრილებით განხილვას, მათი დანერგვისა და განხორციელების მექანიზმების აღწერას კომპანიის საქმიანობაში.

სახელმძღვანელო ეფუძნება სოციალური პასუხისმგებლობის საკითხზე არსებულ სამეცნიერო ლიტერატურას. იგი ითვალისწინებს საქართველოს სოციალურ-პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სამართლებრივ გარემოს, აგრეთვე ქართულ კომპანიათა

local context for corporate social responsibility, its importance for particular companies and the positive results of adopting CSR policies. The course will also inform students about mechanisms for introducing and implementing corporate social responsibility, transparency and reporting in a private company.

In response to the request of the Caucasus School of Business, this course will be included in the curriculum for 2012.

It is important to note that on 9th February 2011, four leading universities – the Caucasus School of Business, the Free University, the Black Sea International University and the Georgian-American University signed a Memorandum of Cooperation for the promotion of corporate social responsibility. In future, this will assist the inclusion of the subject in the curriculum of other Georgian universities.

The Development and Publication of a Manual on Corporate Social Responsibility in Georgian

In October 2011, the Center's expert worked on the development of a Georgian textbook on corporate social responsibility for students of business faculties.

The Manual covers various CSR related issues such as: the concept, terminology, scientific theories, and main regulatory instruments; a general overview of international experiences, and a detailed review of some of the key elements for the implementation of corporate social responsibility by commercial companies.

The Manual is based on scientific literature available in this field. It takes into account the current social, political, economic, and legal environment in Georgia and the experience of Georgian companies.

გამოცდილებას ამ სფეროში.

წიგნი წარმოადგენს სასწავლო სახელმძღვანელოს საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების ბიზნეს ფაკულტეტების სტუდენტებისა და პროფესორებისათვის. იგი დაეხმარება ასევე ქართულ ბიზნეს კომპანიებს საკუთარი სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარებაში, ამასთან, სხვადასხვა სამოქალაქო თუ საექსპერტო ორგანიზაციებს, რომლებიც საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობას ისახავენ მიზნად. სახელმძღვანელოს გამოცემა დაგეგმილია 2012 წლისათვის.

The Manual is intended for business faculty students and professors in Georgian universities. It will help the country's private companies implement corporate social responsibility in their commercial activities. It will also help various civil society and professional organizations (whose goal is to promote corporate social responsibility) in Georgia. Publication of this Manual is planned for 2012.

OUR ECONOMIC PERFORMANCE

EC 1 - შექმნილი და განაწილებული ეკონომიკური ღირებულება - შემოსავლების, მიმდინარე საწარმოო ხარჯების, თანამშრომელთა ანაზღაურების, გაცემული შემონირულობებისა და საზოგადოებისათვის გაღებული სხვა ინვესტიციების, გაუნაწილებელი მოგების, ასევე კაპიტალის მიმწოდებლებისა და სახელმწიფოსათვის გადახდილი თანხების ჩათვლით.

EC 1 – Direct economic value generated and distributed - including income, current direct expenses, staff remunerations, donations and other investments made for the public, undistributed profit, as well as the amounts paid to providers of the capital and to the State.

2011 წელს „ცენტრის“ მიერ საერთაშორისო ფონდებიდან, გრანტების სახით, მოზიდული თანხა შეადგენდა 671 519 ლარს, რაც ქვეყნის ეკონომიკაში ჩადებული არცთუ მცირე ინვესტიციაა ჩვენი ზომის ორგანიზაციისათვის;

ჩვენ მიერ გაწეული სერვისებიდან (ტრენინგები და კონსულტაციები) მიღებული შემოსავლები შეადგენდა 125 734 ლარს;

პროგრამულ საქმიანობაზე გაწეული საოპერაციო ხარჯების ოდენობა კი — 833 361 ლარს; ამ თანხიდან, მიკროგრანტების სახით ადგილობრივი თემების განვითარებასა და ინფრასტრუქტურის განვითარებაში ჩადებული იყო 151 028 ლარი;

თანამშრომლებისათვის გადახდილი ხელფასების ოდენობა შეადგენდა 478 060 ლარს;

ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტში სხვადასხვა გადასახადის სახით შეტანილი თანხა – 119 514 ლარს.

ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში დათიშულად არის წარმოდგენილი 2011 წელს ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობის ეკონომიკური მაჩვენებლები, რაც ფულადი სახსრების მოძრაობით, ანუ შემოსავლებითა და ხარჯებით აისახება. (ცხრილში წარმოდგენილი მონაცემები ეფუძნება აუდიტის მიერ შემოწმებულ წლიურ ფინანსურ ანგარიშს (იხ. დანართი 6).

In 2011 grants attracted by our organization from international funds amounted to GEL 671 519 – no small investment in the Georgian economy by an organization of our size.

Income earned by our service provision (trainings and consultations) was GEL 125 734.

Operational expenses on program activities amounted to GEL 833 361 – out of this, the amount invested as micro-grants in local community and infrastructure development was GEL 151 028;

Staff salaries equalled GEL 478 060;

119 514 GEL was paid in various taxes to the state budget.

The table below presents a breakdown of our economic performance indicators for 2011, expressed by cash flow, i.e. by income and expenses. (The financial data presented in the table are derived from the audited annual accounts) - see the Annex 6 in the end).

შემოსავლები / INCOME	
დონორებისგან მიღებული თანხები / Funding from donors	668547
განწეული სერვისები (ტრენინგები და კონსულტაციები) Income from services provided (trainings and consultations)	128706
ინდივიდუალური შემომწირველებისგან მიღებული თანხები From individual contributions	15 304
სულ შემოსავლები / Total Income	812 557
ხარჯები / EXPENCES	
თანამშრომელთა ხელფასები და დახმარებები Employee wages and benefits	478 060
საოპერაციო ხარჯები / Operating expenses	411 671
სახელმწიფოსათვის გადახდილი თანხები (გადასახადები, ჯარიმები და ა.შ.) / Payments to government (taxes etc.)	119 514
სულ ხარჯები / Total Expenses	1 009 245
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტი პერიოდის ბოლოს Excess of revenue over expenses	55 971

* თანხები მითითებულია საქართველოს ეროვნულ ვალუტაში (ლარში). 2011 წელს ლარის საშუალო კურსი ევროსთან მიმართებით შეადგენდა: 1 ევრო - 2,3468 ლარი.

* The sums are given in GEL, the Georgian national currency. In 2011, the average exchange rate was 2,3468GEL to 1 Euro.

EC 8 – კომერციული, ნატურით ან საზოგადოებისათვის სასიკეთო/საქველმოქმედო საქმიანობის² ფორმით ინფრასტრუქტურაში განხორციელებული ინვესტიციები და საზოგადოებისათვის სასარგებლო მომსახურების განვითარება, ასევე ამ გზით მოხდენილი ზეგავლენა.

EC 8 – Development and impact of infrastructure investments and services provided primarily for public benefit through commercial, in-kind, or pro bono engagement.

2011 წელს თემის განვითარების პროგრამის ფარგლებში თემში ჩადებული ინვესტიციები შეადგენდა 46142 ლარს. აღნიშნული ინვესტიციები მოიცავს სოფლის სათემო ჯგუფების შესაძლებლობათა გაძლიერებისა და საოპერაციო ხარჯების ასანაზღაურებლად გაცემულ თანხას (იხ. პროგრამული ანგარიში, გვ. 41). რის შედეგადაც სათემო ჯგუფებმა შეძლეს გაეგრძელებინათ ფუნქციონირება და სხვადასხვა წყაროებიდან დამატებითი ფინანსების მოზიდვა თემში არსებული პრობლემების მოსაგვარებლად (იხ. EC 9 და დანართი 3).

In 2011, investments made in communities within the framework of the Community Development Program equalled GEL 46 142. These investments were used for capacity building of rural community groups and financing of operating expenses (see: Program Report, page 41). As a result, the community groups managed to continue operation and attract additional financing from different sources in order to solve problems of their communities (see: EC 9 and Appendix N 3).

² Commercial, in-kind or pro bono.

გარდა ამისა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების გაძლიერების პროგრამის ფარგლებში ორგანიზაცია მხარს უჭერს სოციალური მენარმოების განვითარებას. 2011 წელს სოციალური მენარმოების პროგრამის ფარგლებში სოციალურ საწარმოებში ჩადებული ინვესტიციები შეადგენდა 35 815 ლარს. აღნიშნული ინვესტიციები გულისხმობს გრანტებს სოციალური საწარმოებისათვის. გრანტები გაიცა, როგორც სასტარტო კაპიტალის შესაქმნელად, ისე უკვე არსებული სოციალური ბიზნესის გასაფართოებლად.

2011 წელს სოციალური მენარმოების პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 3 პროექტი. აქედან ერთი თბილისში, ხოლო ორი რეგიონებში. გრანტი მიიღეს შემდეგმა ორგანიზაციებმა:

1. **„ბავშვი და გარემო“** - ორგანიზაცია მუშაობს ქუჩისა და რისკის ჯგუფის ბავშვების და მოზარდების და მათი ოჯახები პრობლემებზე. მისი საქმიანობის გეოგრაფიული არეალია თბილისი. ორგანიზაციას დაფუძნებული აქვს შპს „ჯანსაღი გარემო“. ამ საწარმოში მოქმედი სერვისებია ავტომობილების რეცხვა და ავტომობილების სალონების ქიმშენა. პროექტის ფარგლებში გაფართოვდა ავტოსამრეცხავს მომსახურება და დამატებით სამ ახალგაზრდას მიეცა დასაქმების საშუალება. აღნიშნული პროექტის სოციალურ მიზანს წარმოადგენს ერთი მხრივ ნაკლებად კონკურენტუნარიანი ჯგუფებისათვის დასაქმების ხელშეწყობა და მეორე მხრივ შემოსული შემოსავლებით ორგანიზაციის პროგრამების და პროექტების დაფინანსებისათვის ალტერნატიული წყაროს გაჩენა.

2. **“ლელი”** - ორგანიზაცია მუშაობს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლელიანში. მისი საქმიანობის სფეროა თემში არსებული პრობლემების მოგვარება და მოსახლეობისათვის არაფორმალური განათლების მიღების შესაძლებლობების ხელშეწყობა. პროექტის ფარგლებში მოხდა ფუტკრის მეურნეობისა და მეფუტკრეობის სასწავლო ცენტრის განვითარება. მისი საშუალებით თემის ახალგაზრდებს მიეცათ მეფუტკრეობის შესწავლისა და დასაქმების საშუალება. ასევე ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი ხმარდება ორგანიზაციის საჭიროებებს.

Besides, within the Civic Organization Capacity Building Program, the Organization supports the social entrepreneurship development. In 2011, the investments made within this Program equalled GEL 35 815. These investments consisted of grants given to social enterprises as starting capital for expansion of existing businesses.

In 2011, three projects were financed within the framework of the Social Entrepreneurship Program, one of which was implemented in Tbilisi and the other two – in regions. Grants were given to the following organizations:

1. **The Civic Organization “Child and Environment”** – The Civic Organization “Child and Environment” works in Tbilisi with children and teenagers from risk groups and street children. The organization founded Healthy Environment Ltd. in order to extend the existing car wash/chemical cleaning services and create additional jobs for 3 more youths. The goal of this project is on the one hand to provide jobs for sell competitive groups of the population and on the other hand to use the revenues as alternative sources of funding the organization's projects and programs.

2. **The Civic Organization “Leli”** – works in the Leliani village of Lagodekhi municipality. Its goal is to address community problems and to support informal education of the population. Within this Project the organization developed bee-farming and established its training center. As a result, the community youths received an opportunity to study bee farming and receive employment. The revenues are used for the organization's needs.

3. **The Civic Organization “Qedeli”** – provides social services to people with limited abilities. Its goal is social integration of people with limited abilities and their occupational therapy. The organization has a dwelling for people with

3. “ქედელი” - ორგანიზაცია მუშაობს შეზღუდული გონებრივი შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური მომსახურებაზე. მისი მიზანია შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური ინტეგრაცია მათი შრომით-თერაპიულ სახელოსნოებში დასაქმების გზით. ორგანიზაციას აქვს საცხოვრისი სილნალის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ქედელში, სადაც ოჯახთან მიახლოებულ გარემოში ცხოვრობს 20 შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირი, რომლებიც თავიანთი შესაძლებლობისა და უნარების მიხედვით დასაქმებული არიან სხვადასხვა თერაპიულ სახელოსნოებში. პროექტის ფაგლებში სილნალში დაარსდა კაფე, სადაც სხვებთან ერთად დასაქმებული არიან ორგანიზაციის ბენეფიციარები. ეს არის პირველი კაფე საქართველოში, სადაც სტუმრებს ემსახურებიან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები. კაფეში დასაქმებულია ოთხი შ.შ.მ. პირი. პროექტის სოციალურ მიზანს წარმოადგენს ერთი მხრივ შ.შ.მ. პირების დასაქმება და მეორე მხრივ ორგანიზაციისათვის ალტერნატიული შემოსავლის წყაროს გაჩენა.

EC 9 – მნიშვნელოვანი ირიბი ეკონომიკური ზემოქმედებისა და მისი მასშტაბის ანალიზი და აღწერა.

თემის განვითარების პროგრამის ირიბი ეკონომიკური ზეგავლენა გამოიხატება სამიზნე თემებში ადამიანების დასაქმებით ან ცოდნის მიწოდებითა და უნარების გაძლიერებით, რის შედეგადაც იზრდება მათი საქმიანობის ეფექტურობა და მომავალი დასაქმების შესაძლებლობები, სამიზნე სოფლების მცხოვრებთათვის სხვადასხვა სახის სერვისების ხელმისაწვდომობის ზრდით და სხვ.;

მაგალითად:

- პროგრამის ფარგლებში შექმნილ სათემო ცენტრებში ამ ეტაპზე დასაქმებულია 25 ადამიანი. გარდა ამისა, ზოგიერთი სათემო ცენტრის ბაზაზე ხდება მოსახლეობისათვის საჭირო ფასიანი მომსახურების გაწევა, რისი დახმარებითაც დამატებით დასაქმებულია გარკვეული რაოდენობის მოსახლეობა. მაგალითად, გულგულის სათემო ცენტრის ბაზაზე მოქმედ სამკერვალოში 4 ქალბატონი მუშაობს, ხოლო სოფელ ჰერეთისკარში სათემო ცენტრი სასოფლო-

limited abilities in the Qedeli village where 20 such persons live in a family environment. They have jobs in different therapeutic workshops that correspond to their abilities and skills. The organization opened a café in Signagi. The beneficiaries of the organization are among its employees. This is the first café in Georgia where clients receive services from people with limited abilities. The café has 4 employees with limited abilities. The social goal of the Project is to employ persons with limited abilities on the one hand and to find an alternative source of funding for the organization on the other hand.

EC 9 – Understanding and describing significant indirect economic impacts, including the Extent of impacts

The Community development program's indirect economic impact in the target communities is also expressed in the improved employment opportunities and/or increased knowledge and skills of the beneficiaries, which, in turn, helped raise the accessibility of various services for the local population, etc. For example:

- Currently, 25 people are employed in the community centres established under the program. Besides, some of the community centres provide charged services to the population, giving additional employment to a certain number of people. For example, 4 females work in a sewing workshop that operates on the basis of Gulgula community centre; the centre from Heretiskari provides agricultural services to local residents helping them with cultivating the land with the small mini tractor owned by the centre. This service provided jobs to two more people.
- Coordinators of Community Centres attended trainings and seminars (on the following issues: preparation of strategic plans, social programs of self-government units, trainings of trainers, “Do No Harm” tech-

სამეურნეო მომსახურებას უწევს მოსახლეობას, კერძოდ, ეხმარება მოხვან-თესვის სამუშაოებში საკუთარი მინი ტრაქტორით. ამგვარი მომსახურების ხარჯზე სათემო ცენტრში დამატებით 2 ადამიანი დასაქმდა.

- სათემო ცენტრების კოორდინატორებს ჩაუთარდათ ტრენინგები და სემინარები (შემდეგ საკითხებზე: სტრატეგიული გეგმის მომზადება, თვითმმართველობის სოციალური პროგრამები, ტრენინგების ტრენინგი, “არ ავნო” (ო ნო ჰარმ) ტექნიკები; გუნდური მუშაობა და ლიდერობა). ტრენინგები და კონსულტაციები და საქმიანობით დაგროვილი გამოცდილება სათემო ცენტრის წარმომადგენლებს ეხმარება ცოდნისა და უნარების გაღრმავებაში, ასევე შემდგომში მათი დასაქმების ან სხვა სამუშაოზე ეფექტური მუშაობის წინა პირობა ხდება.
- სათემო ცენტრების ბაზაზე დაარსებულია სხვადასხვა წრეები და კურსები, რომელთაგან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კომპიუტერული კურსები. 2011 წელს ასეთი კომპიუტერული კურსები უფასოდ გაიარა სოფლის 300-მდე მცხოვრებმა, რის შედეგადაც მათ შეიძინეს ცოდნა და უნარები, რითაც გაიზრდება მათი საქმიანობის ეფექტურობა და დასაქმების შანსები. აღსანიშნავია, რომ სოფლების უმეტესობაში კომპიუტერულ კურსებზე მზარდი მოთხოვნილებაა.
- ხშირ შემთხვევაში, სათემო ცენტრი მოსახლეობას და სოფელში არსებულ დაწესებულებებს სთავაზობს ისეთ მომსახურებას, რომ მათ და ადგილობრივმა მოსახლეობამ დროის და დანახარჯების დაზოგვა მოახერხონ. მაგალითად, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებს, მასწავლებლებს და ექიმებს დახმარებას უწევს სხვადასხვა დოკუმენტაციის მომზადებაში, ასლების გადაღებასა და დანიშნულების ადგილზე ინტერნეტის საშუალებით გადაზავებაში. ისედაც გაჭირვებულ ადამიანებს აღარ უხდებათ ადმინისტრაციულ ცენტრებში ჩასვლა, შესაბამისად, დროის და თანხების დახარჯვა.
- სათემო ცენტრებმა, თემის განვითარების პროგრამის დაფინანსების მიღმა, მოიზიდეს დამატებითი რესურსები სხვადასხვა წყაროებიდან, კერძოდ: ადგილობრივი მმართველობიდან, სხვა ფონდებიდან

niques, team work and leadership). All these, as well as their past activities and experience, help them to extend their knowledge and skills, and become a pre-condition for their further employment or effective work performance on other jobs.

- Various types of courses are provided on the bases of community centres, and computer courses are the most important among them. In 2011, up to 300 village residents underwent such courses free of charge. As a result, they acquired knowledge and skills that increase their work effectiveness and employment opportunities. It should be noted that there is an increasing demand on computer courses in many villages.
- In many cases, community centres offer village residents and organisations such services that help them save time and costs. For example, assistance to representatives of local governments, teachers and doctors in the preparation of various documentations, making photo copies and sending the documents by the Internet. In such cases, people that already experience financial difficulties no longer have to travel to administrative centres that saves them time and money.
- Besides the Community Development Program financing, the Community Centres managed to attract funds from various additional sources, namely: local self-government bodies, other foundations, and the local private sector. In total, funds attracted in 2011 equalled GEL 105 159. This funding enabled the Community Centres to implement 45 initiatives – programs targeted to solve specific problems of their communities (see: Appendix N 3).

All the above has an indirect economic impact of the Community development program.

Other programs initiated by our organization also have various types of indirect economic impacts. For example:

და ადგილობრივი ბიზნესიდან, ჯამში ამ თანხამ 2011 წელს 105 159 ლარი შეადგინა. აღნიშნული თანხებით სათემო ცენტრებმა შეძლეს 45 ინიციატივის განხორციელება, რომლებიც თემის კონკრეტული პრობლემების მოგვარებაზე მიმართული პროექტები გახლდათ (იხ. დანართი 3).

ყოველივე ზემოთ წარმოდგენილი გარემოება თემის განვითარების პროგრამის ირიბ ეკონომიკურ ზეგავლენას წარმოადგენს.

უკვე აღნიშნულის გარდა, სხვადასხვა სახის ირიბი ეკონომიკური ზეგავლენები ახლავს ჩვენი ორგანიზაციის მიერ განხორციელებულ სხვა პროგრამებსაც, მაგალითად:

- საზოგადოებრივი ორგანიზაციების გაძლიერების პროგრამის ფარგლებში ორგანიზაცია მხარს უჭერს სოციალური მენარმეობის განვითარებას, ხოლო სოციალური სანარმოები, თავის მხრივ, საგრძნობ ეკონომიკურ ზეგავლენას ახდენენ საკუთარი რეგიონების ეკონომიკურ განვითარებაზე, კერძოდ:
 - პროგრამის ფარგლებში გამოცხადებული საგრანტო კონკურსების შედეგად შექმნილ სოციალურ სანარმოებში დასაქმებულია 16 ადამიანი, რომელთა დიდი ნაწილი ე.წ. „მარგინალურ ჯგუფებს“ მიეკუთვნებიან, ანუ მათ, ძირითადად, ჩვეულებრივ პირობებში დასაქმება უჭირთ. სოციალური სანარმოებიდან მიღებული შემოსავალი მათ აძლევთ საშუალებას იყვნენ უფრო მეტად ფინანსურად დამოუკიდებლები.
 - გარდა ფინანსური მხარდაჭერისა, პროგრამის ფარგლებში დაარსებულ სოციალურ სანარმოებს უტარდებათ ტრენინგები და კონსულტაციები სანარმოს ეკონომიკურ, ფინანსურ, მარკეტინგულ, ორგანიზაციულ და საკანონმდებლო საკითხებზე, რაც ხელს უწყობს მათი მდგრადობის გაუმჯობესებას და ეხმარება უფრო ეფექტურად განახორციელონ საკუთარი ეკონომიკური საქმიანობა. შედეგად ამ სახის ორგანიზაციებს საკუთარი წვლილი შეაქვთ ქვეყნის ეკონომიკაში შექმნილი პროდუქტების სახით, ასევე სანარმოს და იქ დასაქმებული ადამიანების გადასახადებით. აღსანიშნავია, რომ ეს სანარმოები ეწევიან ისეთ საქმიანობას, რომელიც გარკვეული მიზეზების გამო სხვა სექტორების (კერძო და საჯარო) არეალში არ

- CSRDG supports the development of social enterprising within the program Development of Civil Society Organizations. In their turn, social enterprises have a considerable impact on economic development of those regions where they operate. Namely:
 - *In the social enterprises created as a result of grant competitions announced within the program, 16 people got jobs and a big majority of them were from so called “marginal groups” - in other words, such people that in regular conditions have less employment opportunities. Income received from social entrepreneurship gives them more financial freedom.*
 - *Besides, providing financial assistance, trainings and consultations on economic, financial, marketing, organizational and legislative issues are held for the social enterprises created under the program, promoting their sustainability and helping them to carry out their economic activity in a more effective way. As a result, these enterprises make their contribution in the country's economy with their production, as well as with the taxes paid by the enterprises and their employees. It is noteworthy, that these enterprises carry out the types of activities that, due to certain reasons, do not fall under the scope of other sectors (private and public).*
 - *It is also worth to note separately that social enterprises give an opportunity to the communities to receive various necessary services which are not covered by other sectors (private and public) due to various reasons. In these cases, social enterprises work in the areas that are not attractive for the private sector because of low profits but the state does not have enough resources and the political will to change the situation.*
 - As a result of the implemented monitoring and the developed recommendations within the frameworks of the program on the Development of Local Government in

ხვდება.

- ასევე ცალკე აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტი, რომ სოციალური სანარმოების ორგანიზებით თემს მიენოდება სხვადასხვა სახის საჭირო სერვისები, რომელიც გარკვეული მიზეზების გამო სხვა სექტორების (ბიზნესი და საჯარო) არეალში არ ხვდება. ამ დროს სოციალური სანარმოები შედიან ისეთ სამოქმედო ველში, რომელიც ბიზნესისთვის არ არის მიმზიდველი მისი შესაძლო მოვების დაბალი მაჩვენებლის გამო, ხოლო სახელმწიფოს არ ყოფნის რესურსი და პოლიტიკური ნება ამ სფეროში არსებული მდგომარეობის შესაცვლელად.

- თვითმმართველობის განვითარების პროგრამის ფარგლებში თელავის, ლაგოდეხის, სიღნაღის, ოზურგეთის და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში განხორციელებული მონიტორინგისა და მიწოდებული რეკომენდაციების შედეგად გაუმჯობესდა საბიუჯეტო პროცესი, დაიხვეწა გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების მექანიზმები (იხ. პროგრამული ანგარიში, გვ. 52), რამაც, თავის მხრივ, ხელი შეუწყო საბიუჯეტო სახსრების სამართლიან გადანაწილებასა და ეფექტიან გამოყენებას, რასაც ცალსახად დადებითი ზეგავლენა აქვს ამ რეგიონების ეკონომიკურ სისტემებზე. იმის გათვალისწინებით, რომ საქართველოში საჯარო დანესებულებები ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი შემსყიდველები არიან, მუნიციპალური საბიუჯეტო სისტემების დახვეწა და გამჭვირვალობის ზრდა, მნიშვნელოვნად განაპირობებს ამ რეგიონებში კონკურენტული და თავისუფალი ბაზრის განვითარებას.
- “ცენტრის” ექსპერტების მიერ სამიზნე მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავდა რეკომენდაციების პაკეტი მუნიციპალურ სოციალურ პროგრამებსა და სოფლის განვითარების პროგრამებში გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრის მიმართულებით, შედეგად ხსენებული პროგრამები დაიხვეწა, გაუმჯობესდა საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის ეფექტიანობა და მოხერხდა სოფლის მოსახლეობის პრიორიტეტული პრობლემების მოგვარება. (იხ. პროგრამული ანგარიში, გვ. 54),
- “ცენტრის” ექსპერტები 2010-2011 წლებში შესაბამის სახელმწიფო უწყებებს პერმა-

Telavi, Lagodekhi, Sighnaghi, Ozurgeti and Chokhatauri municipalities, the budgetary process and the transparency and accountability mechanisms have improved (see Program Report, 52 p.), that, in their turn, have helped fair distribution and effective application of the budgetary funds, having an undoubtedly positive impact on the economic systems of these regions. In addition, keeping in mind that public offices are one of the largest procurers in Georgia, development of the municipal budgetary systems and increased transparency become a considerable pre-requisite for the development of a competitive and free market in these regions.

- The Centre’s experts developed recommendation packages for target municipalities in order to eliminate shortfalls in their social programs and the rural development programs. As a result, the above programs were improved, efficiency of their budget expenditures was increased and priority problems of the population were solved (see: Program Report, 54 p.).
- In 2010-2011 the Centre’s experts constantly gave recommendations to relevant public institutions regarding public procurement. In 2010-2011 important changes were introduced in this area. In particular an electronic procurement system and an electronic complaint mechanism were put in place. In 2011, as a result of starting operation of the electronic system, the State saved about GEL 190 million.

Legislative changes, initiated by CSRDG, that help to ensure more effective functioning of the economic system or separate structures, also result in indirect economic impacts. For example:

- One of the important areas of the Centre’s research activities is support of free trade, enhancement of competition and toughening of the anti-trust regulations in Georgia.

ნენტულად აწვდიდნენ რეკომენდაციებს სახელმწიფო შესყიდვების დახვეწის მიმართულებით. ამ მხრივ 2010-2011 წლებში განხორციელდა მნიშვნელოვანი ცვლილებები, კერძოდ დაინერგა შესყიდვების ელექტრონული სისტემა და საჩივრების ელექტრონულად განხილვის მექანიზმი. 2011 წელს ელექტრონული სისტემის დანერგვის შედეგად სახელმწიფომ დაზოგა დაახლოებით 190 მილიონი ლარი.

ირიბი ეკონომიკური ზეგავლენა ხშირად თან სდევს „ცენტრის“ მიერ ინიცირებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს, რომლებიც ხელს უწყობს ეკონომიკური სისტემის ან ცალკეული სტრუქტურების უფრო ეფექტურ ფუნქციონირებას, მაგალითად:

- „ცენტრის“ კვლევითი საქმიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას საქართველოში თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის ხელშეწყობა და „ანტი-მონოპოლიური“ რეგულირების გამკაცრება წარმოადგენს. ამ მიმართულებით წლების განმავლობაში მიწოდებული რეკომენდაციების ნაწილი გათვალისწინებული იყო 2010 წელს (მიღებულ იქნა სტრატეგია), ხოლო 2011 წელს - პარლამენტში წარდგენილ იქნა კანონპროექტი „თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ“. ხსენებული კანონი ხელს შეუწყობს თავისუფალი ბაზრის ჩამოყალიბებას, რასაც მნიშვნელოვანი ზეგავლენა ექნება ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობაზე.
- 2011 წელს „ცენტრის“ ექსპერტების მიერ მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით იდენტიფიცირებული იყო სურსათის ბაზარზე მომხმარებელთა უფლებების დარღვევის გამომწვევი საკანონმდებლო ხარვეზები. ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგად მიღწეულ იქნა რამდენიმე ცვლილება არსებული მდგომარეობის გამოსასწორებლად (იხ. პროგრამული ანგარიში, გვ. 68). სურსათის უვნებლობაზე სახელმწიფო კონტროლის გამკაცრება, რაც აღნიშნული ცვლილებების საბოლოო მიზანია, ხელს შეუწყობს ბიზნესის გადასვლას საქმიანობის უფრო ცივილიზებულ მოდელებზე (სადაც მომხმარებლის მოტყუება არ იქნება წარმატების წინაპირობა), რაც თავის მხრივ, წვლილს შეიტანს ქვეყნის ეკონომიკის ეფექტიანობის ზრდასა და უცხოურ ბაზრებზე ქართული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობაში;

Part of the recommendations provided during the previous years were taken into account in 2010 (adoption of the strategy) and 2011 when the draft Law on Free Trade and Competition was submitted to the Parliament. This Law will promote formation of free market which will have a substantial positive influence on the country's economy.

- In 2011, the Centre's experts identified shortfalls in the legislation that allow violation of consumer rights in the food market. As a result of the work carried out by our organization, several changes were introduced for improvement of this situation (see: The Program Report, 68 p.). The final goal is toughening of the food safety control which will promote more civilized business models (during which cheating of customers will not be a precondition for success). This will improve the efficiency of the country's economy and competitiveness of Georgian products in foreign markets.

OUR ENVIRONMENTAL PERFORMANCE

EN 1 – მოხმარებული ნედლეული/მასალა
წონის ან მოცულობის მიხედვით

EN 1 – Materials used by weight or volume

საქმიანობის პროცესში ჩვენს მიერ მოხმარებულ მასალას, ძირითადად, წარმოადგენს ქაღალდი და ქსეროასლების აპარატისა და პრინტერების კარტრიჯი.

Materials used during our activity are mainly paper and cartridges for printing and copying machines.

2011 წელს მოხმარებული ქაღალდის რაოდენობა კგ-ში – 1 072 კგ (ქაღალდი და ქაღალდისგან წარმოებულ საკანცელარიო პროდუქცია (კონვერტები, ბლოკნოტები და ა.შ.), ჩვენი პუბლიკაციებისთვის დახარჯული ქაღალდი 678 კგ (აღნიშნული მონაცემები ეხება თბილისის ოფისს, თელავის ოფისისთვის წელს მონაცემების დათვლა ვერ მოხერხდა).

In 2011, we used 1 072 kilograms of paper (including printing paper and paper materials like stationary, envelopes, note-books, etc.). 678 kilograms of paper was used for our publications (the data is for Tbilisi office only, and this year, no data could be collected on the issue for Telavi branch).

აღსანიშნავია, რომ ორგანიზაცია მოიხმარს მხოლოდ იმ ქაღალდს, რომელიც გარემოს დამზოგი ტექნოლოგიებით არის წარმოებული, კერძოდ, სერტიფიცირებულ ქაღალდს, რასაც აქვს ლოგო Paper From Farmed Trees Double A.

It should be noted that CSR DG uses only the type of paper produced by environmental friendly technologies. This is certified paper with a 'Paper from Farmed Trees Double A' logo on.

2011 წელს მოხმარებული კარტრიჯის რაოდენობა კგ-ში 6 კგ 200 გრ - შავთეთრი კარტრიჯი; 75 გრ - ფერადი კარტრიჯი (ქსეროასლების აპარატისა და პრინტერებისათვის) (თბილისის და თელავის ოფისები).

The amount of cartridges used in 2011 for copying machines and printers (in both Tbilisi and Telavi offices) was: black and white cartridge – 6 kg and 200 grams; coloured cartridge - 0.75 kg.

EN3 - ენერგიის პირდაპირი მოხმარება, დათმებული პირველადი ენერგორესურსების (ენერგიის პირველადი წყაროების) მიხედვით.

EN3 – Direct energy consumption by primary energy source

EN4 - ენერგიის არაპირდაპირი მოხმარება, დათმებული პირველადი ენერგორესურსების (ენერგიის პირველადი წყაროების) მიხედვით.

EN4 – Indirect energy consumption by primary source

ჩვენი ორგანიზაციისათვის ენერგიის პირდაპირი მოხმარება მოიცავს ბუნებრივი აირისა და ბენზინის მოხმარებას, ხოლო არაპირდაპირი მოხმარება - ელექტროენერგიის მოხმარებას.

ბუნებრივ აირს მოვიხმართ თბილისის ოფისში დამონტაჟებული გათბობის სისტემისათვის (ბუნებრივ აირს ორგანიზაცია შეისყიდის კომპანიისაგან შპს „ყაზტრანსგაზ - თბილისი“, რომელიც ქალაქ თბილისს გაზით ამარაგებს. იხ. <http://www.tbilgazi.ge/>).

ბენზინი ძირითადად მოიხმარება ორგანიზაციის კუთვნილი ავტომანქანებისათვის. ჩვენი ორგანიზაცია ფლობს სამ მსუბუქ ავტომანქანას ჩვენი მოხმარებული ბენზინის მცირე ნილს შეადგენს თბილისის ოფისში გენერატორის საწვავად მოხმარებული ბენზინი, რომელიც ფუნქციონირებს სინათლის შეწყვეტის დროს ოფისის ელექტროენერგიით მოსამარაგებლად. ხოლო ელექტროენერგია თბილისისა და თელავის ოფისების აღჭურვილობის ფუნქციონირებას ხმარდება (კომპიუტერები, პრინტერები, ქსეროქსი, განათება და ა.შ.).

თბილისის ოფისში მოხმარებული ელექტროენერგიის 100%-ს ორგანიზაცია შეისყიდის ს/ს „თელასისგან“, რომელიც თბილისისთვის ელექტროენერგიის ერთადერთ დისტრიბუტორს წარმოადგენს (<http://www.telasi.ge>). არ არსებობს მონაცემები, რათა ზუსტად დაიყოს ჩვენ მიერ შესყიდული ელექტროენერგიის წყაროები განახლებად და არაგანახლებად ენერგორესურსებად. ზოგადად, წლის განმავლობაში საქართველოში წარმოებული ელექტროენერგიის საშუალოდ 88% ჰიდროენერგიას წარმოადგენს (ანუ ენერგიის განახლებად წყაროებს იყენებს), ხოლო დანარჩენი - ბუნებრივი აირის წვის შედეგად მიიღება (ეს მონაცემი ჩვენი მოთხოვნის საფუძველზე მოგვანოდა საქართველო ენერგეტიკის სამინისტრომ). შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესყიდული და მოხმარებული ელექტროენერგიის საშუალოდ 88% განახლებადი ენერგორესურსებისგან მიღებული ენერგიაა, ხოლო 12% - არაგანახლებადი რესურსებისგან (ბუნებრივი აირი).

2011 წელს ჩვენი ორგანიზაციის თბილისის ოფისის მიერ ენერგიის პირდაპირი და არაპირდაპირი მოხმარების ჯამური მაჩვენებლები წარმოდგენილია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში:

Our organization's direct energy consumption is natural gas and gasoline, and our indirect energy consumption is primarily electricity.

We consume natural gas for the heating system in our Tbilisi office (natural gas is purchased from KazTransGaz-Tbilisi which is the city supplier. See <http://www.tbilgazi.ge/>).

Gasoline is primarily consumed by vehicles owned by the organization. We own three sedan type vehicles. In addition, a small amount of gasoline is used to operate an electric generator in our Tbilisi office, which provides power to the office in cases of electricity power cuts.

Electricity is consumed in the Tbilisi and Telavi offices by various appliances – e.g. computers, printers, copiers, lighting, etc.

All electricity (100%) consumed in Tbilisi office is purchased from Telasi Ltd – the sole distributor of electricity in Tbilisi (<http://www.telasi.ge>). Unfortunately, due to the inaccessibility of information, it is impossible to accurately divide the sources of electric supply into renewable and non-renewable resources. About 88% of the energy generated annually in Georgia is produced by hydro-power (i.e. by a renewable energy source) and the remaining 12% from the combustion of natural gas (at our request, this data was provided to us by the Ministry of Energy of Georgia). Consequently, about 88% of energy purchased by us is from renewable sources and the remaining 12% comes from non-renewable sources (natural gas).

The table below presents cumulative data of direct and indirect energy consumption by Tbilisi office of our organization in 2011:

ენერგიის პირდაპირი მოხმარება Direct energy consumption		გიგა-ჯოულებში in giga-joules
ბუნებრივი აირი Natural gas	5026 მ ³ / m ³	196.06
ბენზინი Gasoline	3160 ლიტრი/ L	141.568
ენერგიის არაპირდაპირი მოხმარება Indirect energy consumption		
ელექტროენერგია (სულ) Electricity (total)	15273 კვტ.სთ/ kwt.hr	54.9828
განახლებადი წყაროებიდან - 88% From renewable sources -88%	13440.24 კვტ.სთ/ kwt. hr.	
არაგანახლებადი წყაროებიდან - 12% From not renewable sources – 12%	1832.76 კვტ.სთ/ kwt. hr.	
ენერგიის მოხმარების ჯამური მაჩვენებელი Total energy consumption		392.61

* მოხმარებული ბუნებრივი აირის, ბენზინისა და ელექტროენერგიის ოდენობის ჯოულებში გადასაყვანად კოეფიციენტები მითითებულია ლი „ანგარიშგების სახელმძღვანელო მითითებებში“, გვ. 8, კერძოდ: 1000 მ³ ბუნებრივი აირი - 39,01 გჯ; 1 ტონა ბენზინი - 44,80 გჯ (1 ლიტრი ბენზინის საშუალო სიმკვრივე - 0,75 კგ); 1 კვტ/სთ ელექტროენერგია - 0,0036 გჯ.

რაც შეეხება მოხმარებული ელექტროენერგიის საწარმოებლად დახარჯული საწვავის რაოდენობას, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ჩვენს მიერ თბილისის ოფისში მოხმარებული ელექტროენერგიის საშუალოდ 12%, ანუ 1832.76 კვტ/სთ ინარმოება არაგანახლებადი რესურსებისგან, კერძოდ კი, ბუნებრივი აირის წვის შედეგად. ამ ოდენობის ელექტროენერგიის საწარმოებლად დახარჯული ბუნებრივი აირის რაოდენობა შეადგენს 549.828 მ³ ანუ 21.488 გჯ.

* დაანგარიშებისათვის გამოვიყენეთ შემდეგი კოეფიციენტები: 1 კვტ/სთ ელექტროენერგიის საწარმოებლად საშუალოდ მოიხმარება 0.3 მ³ ბუნებრივი აირი (ეს კოეფიციენტი ეფუძნება ენერგეტიკის სამინისტროს მიერ მოწოდებულ ინფორმაციას); 1000 მ³ ბუნებრივი აირი - 39,01 გჯ;

* Coefficients for transforming the volumes of consumed natural gas, gasoline and electricity into the Joules are given in the GRI Reporting Guidelines, p. 8. In particular, 1000 m³ natural gas - 39,01 GJ; 1 ton gasoline - 44,80 GJ (average density of Litre of gasoline - 0,75 kg); 1 kW/h electricity - 0,0036 GJ.

As for the amount of fuel burnt in generating the electricity consumed by our Tbilisi office, as already mentioned, about 12%, or 1832.76 kW/h, is produced from not-renewable sources, in particular, as a result of natural gas combustion. The amount of natural gas burnt to generate this much electricity equals 549.828 cubic meters, or 21.488 GJ.

* For the calculations, the following coefficients were used: approximately 0.3 cubic meters of natural gas is needed to generate 1 kW/h electricity. (The coefficient is provided by the Ministry of Energy of Georgia); 1000 cubic meters of natural gas = 39.01 GJ.

EN8 - წყლის მთლიანი ამოღება, დათმული წყლის წყაროების მიხედვით

ჩვენი ორგანიზაციის მიერ წყლის მოხმარება საყოფაცხოვრებო მიზნებით მოხმარებული წყლით (სასმელი წყლით) შემოიფარგლება.

2011 წელს ორგანიზაციის თბილისის ოფისში მოხმარებული წყლის მოცულობა შეადგენდა 382 მ3-ს.

მონაცემები დავიანგარიშეთ წყლის მოხმარების ინდივიდუალური მრიცხველის მაჩვენებლების მიხედვით.

მოხმარებულ წყალს ორგანიზაცია მთლიანად იღებს თბილისის წყალმომარაგების სისტემიდან (თბილისსა და მის შემოგარენს სასმელ წყალს აწვდის კომპანია Georgian Water and Powers. იხ. <http://www.georgianwater.com>).

რაც შეეხება მოხმარებული წყლის წყაროებს, როგორც ცნობილია, თბილისი სასმელი წყლით მარაგდება მდინარეებიდან - იორი (თბილისის ზღვის საშუალებით) და არაგვი (ჭინვალის წყალსაცავის საშუალებით).

ჩვენს მიერ მოხმარებული წყალი მუნიციპალური საკანალიზაციო სისტემით გადის ორგანიზაციიდან.

EN16 - სათბურის აირების პირდაპირი და არაპირდაპირი გაფრქვევის მთლიანი ოდენობა, მასის მითითებით

ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგად სათბურის აირების (ნახშირორჟანგის) პირდაპირი გაფრქვევის წყაროს წარმოადგენს ბუნებრივი აირის წვა თბილისის ოფისის გათბობის სისტემისათვის წყლის გაცხელების მიზნით, აგრეთვე ორგანიზაციის მიერ მოხმარებული ბენზინის წვის შედეგად წარმოქმნილი სათბურის აირების გაფრქვევა.

* ოფისის გათბობის სისტემა ავტონომიურია, ცხელი წყლის ბოილერი ორგანიზაციის ტერიტორიაზეა დამონტაჟებული და მისთვის ბუნებრივი აირის წვა ორგანიზაციის ფარგლებში ხდება. ხოლო ბენზინს მოვიხმართ ორგანიზაციის კუთვნილი ავტომანქანებისა და ორგანიზაციაში მოთავსებული ელექტროგენერატორისათვის. ამდენად, წვის ამ პროცესების შედეგად წარმოქმნილი სათბურის აირები პირდაპირ გაფრქვევას წარმოადგენს.

EN8 - Total water withdrawal by source

Water consumption in our organization is limited to drinking water.

382 cubic meters of water was consumed in our Tbilisi office in 2011.

The data has been calculated from the individual water meter reading.

All water consumed by the Centre is supplied from Tbilisi's water supply system (Georgian Water and Powers provides water to Tbilisi and its suburbs. See <http://www.georgianwater.com>).

As for the source of the water, it is supplied to Tbilisi from the rivers Lori (through the so called Tbilisi Sea) and Aragvi (through the Zhinvali reservoir).

Water consumed by us is discharged through the municipal sewage system.

EN16 - Total direct and indirect greenhouse gas emissions by weight

Direct greenhouse gas emissions related to the activity of our organization are created from burning natural gas to operate the Tbilisi office's heating system, and burning gasoline to power our vehicles and the electric generator in the office. Greenhouse gas emissions created from these processes are direct emissions.

* The office heating system is autonomous. The hot water boiler is installed on the organization's premises and natural gas supplying the boiler is being burnt on our territory. Petrol is used for the vehicles owned by CSR DG and the power generator installed on our territory. Hence, greenhouse gasses resulted from this burning are direct emissions.

ჩვენს მიერ 2011 წელს გათბობის სისტემის ფუნქციონირებისათვის მოხმარებული ბუნებრივი აირის მოცულობა წარმოადგენდა 5026 მ³ (იხ. ზემოთ EN3; EN 4). ბუნებრივი აირის აღნიშნული მოცულობის წვის შედეგად **2011 წელს წარმოქმნილი სათბურის აირის პირდაპირი გაფრქვევები შეადგენდა 3.52 ტონა CO₂.**

* სათბურის აირების ოდენობის დაანგარიშებისას ვეყრდნობოდით შემდეგ მ ე - თოდს: მოხმარებული აირის მოცულობის კუბური მეტრებიდან კილოგრამებში გადაყვანის კოეფიციენტი 0,7 (ანუ 1000 მ³ ბუნებრივი აირი = 0,7 ტონას); 1 ტონა ბუნებრივი აირის დაწვით, სტანდარტული კოეფიციენტის თ ა ნ ა ხ მ ა დ , წარმოიქმნება 1,96 ტონა CO₂.

რაც შეეხება ბენზინის წვის შედეგად წარმოქმნილ სათბურის აირების გაფრქვევას, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ორგანიზაციის საქმიანობის ფარგლებში თბილისის ოფისის მიერ მოხმარებული ბენზინის ოდენობა 2011 წელს წარმოადგენდა 3160 ლიტრს, ანუ 2370 კგ-ს. აღნიშნული რაოდენობის ბენზინის წვის შედეგად წარმოქმნილი **სათბურის აირების (CO₂) გაფრქვევის მოცულობა 2011 წელს შეადგენდა 7.58 ტონას.**

დაანგარიშებისას გამოვიყენეთ შემდეგი სტანდარტული კოეფიციენტები: 1 ლიტრი ბენზინი - 0,75 კგ; 1 ტონა ბენზინის დაწვისას წარმოიქმნება 3,2 ტონა CO₂.

ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობით წარმოქმნილი არაპირდაპირი გაფრქვევა კი მოიცავს ჩვენ მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის წარმოებისას წარმოქმნილ გაფრქვევებს.

ჩვენი ორგანიზაციის მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის წარმოების პროცესში წარმოქმნილი სათბურის აირის გაფრქვევის დაანგარიშება მხოლოდ დაახლოებით ხერხდება, სტანდარტულ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით. როგორც ზემოთ აღვნიშნა, ორგანიზაციის მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის საშუალოდ 12% მომდინარეობს ენერგიის არაგანახლებადი წყაროებიდან, ანუ ბუნებრივი აირის ტრანსფორმირების გზით მიიღება, რაც 2011 წელს თბილისის ოფისისათვის შეადგენდა 1832.76 კვტ/სთ, ხოლო ამ ოდენობის ელექტროენერგიის წარმოებისათვის დახარჯული ბუნებრივი აირის ოდენობა 549.828 მ³ (იხ. 3; 4). 549.828 მ³ ბუნებრივი აირის წვის შედეგად წარმოქმნილი სათბურის აირების ოდენობა

The amount of natural gas used by CSRDG in 2011 for heating purposes was equal to 5026 cubic meters (see above - EN3; EN 4). **The amount of greenhouse gas emitted was equal to 3.52 tons of CO₂.**

* The following conversion factors have been used in calculating the CO₂ emissions: the coefficient for converting one cubic meter of consumed natural gas into kilograms equals 0.7 (or, 1000 m³ of natural gas = 0.7 tons). According to the standard coefficient, 1.96 tons of CO₂ is produced by burning 1 ton of natural gas.

As for greenhouse gas emissions from gasoline, as already mentioned above, 3160 litres, or 2370 kg of gasoline were consumed by the organization for its operational purposes in 2011. **The amount of greenhouse gas emitted (CO₂) equalled 7.58 tons.**

* The following standard coefficient was used for the calculations: 1 litre gasoline = 0.75 kg; CO₂ produced as a result of burning 1 ton of gasoline = 3.2 tons.

In addition to direct CO₂ emissions, CSRDG operations generate indirect CO₂ emissions produced from purchased electricity.

The amount of greenhouse gas emission produced as a result of generating electricity used by our organization can only be calculated approximately, by applying standard coefficients. As mentioned above, about 12% of our electricity comes from non-renewable energy sources, e.g. generated using natural gas. In 2011, the amount of electricity used in our Tbilisi office equalled 1832.76 kWh, and 549.828 m³ of natural gas was needed to generate it (see EN3; EN 4). The amount of greenhouse gas produced as a result of burning 549.828 m³ of natural gas equals 0.75 tons of CO₂.

ნობა დაახლოებით შეადგენს 0.75 ტონა CO₂.

* დაანგარიშებისას გამოვიყენეთ შემდეგი სტანდარტული კოეფიციენტები: 1000 მ3 ბუნებრივი აირი = 0,7 ტონას; 1 ტონა ბუნებრივი აირის დაწვით წარმოიქმნება - 1,96 ტონა CO₂.

* The following standard coefficient has been used for the calculations: 1000 m³ of natural gas = 0.7 tons; the amount of greenhouse gas produced by burning 1 ton of natural gas = 1.96 CO₂.

შესაბამისად, ჩვენი ორგანიზაციის თბილისის ოფისის საქმიანობის შედეგად 2011 წელს წარმოქმნილი სათბურის აირების პირდაპირი და არაპირდაპირი გაფრქვევის ჯამური ოდენობა ცხრილურად ასე შეიძლება წარმოვადგინოთ:

Accordingly, cumulative amount of direct and indirect greenhouse gas emissions produced as a result of our organization's activity in 2011 can be summarized in the following table:

პირდაპირი გაფრქვევა Direct GHG emissions	CO ₂ ოდენობა ტონებში CO ₂ amount in tones
ბუნებრივი აირის წვა გათბობის სისტემისათვის Burning of natural gas for the heating system	3,52
ბენზინის წვა ორგანიზაციების ავტომანქანებისა და ელექტრო-გენერატორის ფუნქციონირებისთვის Burning of gasoline for the company's vehicles and electricity generator	7,58
არაპირდაპირი გაფრქვევა Indirect GHG emissions	
ელექტროენერგიის წარმოებისას წარმოქმნილი გაფრქვევა Emissions produced during electricity generation	0.75
პირდაპირი და არაპირდაპირი გაფრქვევის მთლიანი ოდენობა Total amount of direct and indirect emissions	11,85

EN22 – ნარჩენების მთლიანი მასა, დათიშული ნარჩენების ტიპისა და გაუვნებელყოფის მეთოდების მიხედვით

EN22 – Total weight of waste by type and disposal method

ჩვენი ორგანიზაციის მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების მნიშვნელოვან წილს ქაღალდის ნარჩენები წარმოადგენს. ჩვენ თითქმის სრულად ვახდენთ ჩვენს მიერ თბილისის ოფისში მოხმარებული ქაღალდის რეციკლირებას. ამ მიზნით ყველა სართულზე დგას სპეციალური ყუთები, სადაც გროვდება ოფისში მოხმარებული ქაღალდი. გარკვეული პერიოდულად ამ ქაღალდს ვაბარებთ „კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელს“ (CENN), რომელიც მის მიერ განხორციელებული „მწვანე ოფისის“ პროგრამის ფარგლებში აგროვებს გამოყენებულ ქაღალდს და აბარებს ქაღალდის ქარხანას რეციკლირე-

A major part of the waste produced by our organization is waste paper. We recycle almost all of the paper material used in our Tbilisi office. For this purpose, special bins have been put on every floor in our office to collect waste paper, which is then regularly delivered to the Caucasus Environmental NGO Network (CENN). Within its Green Office program, CENN collects used paper and delivers it to a paper factory for recycling (see <http://greenoffice.cenn.org/>). In 2011 our organization delivered 82 kg of used paper to the Caucasus Environmental NGO Network for recycling.

ბის მიზნით (იხ. <http://greenoffice.cenn.org/>). 2011 წელს ჩვენმა ორგანიზაციამ რეციკლირების მიზნით „კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელს“ ჩააბარა 82 კგ მოხმარებული ქაღალდის ნარჩენი. სამწუხაროდ, ჯერჯერობით ვერ ხერხდება თელავის ოფისში მოხმარებული ქაღალდის რეციკლირება.

2011 წელს თბილისის ოფისში წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მთლიანი მოცულობა საშუალოდ წარმოადგენდა 12 მ3 (მონაცემი დაანგარიშდა ოფისში განთავსებული სანაგვე კონტეინერების რაოდენობის, მოცულობისა და ნარჩენების გატანის სიხშირის მიხედვით). სამწუხაროდ, საქართველოში არ არსებობს საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სეგრეგაციის ან რეციკლირების პრაქტიკა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გაუვნებელყოფის ერთადერთ მეთოდს წარმოადგენს დასუფთავების მუნიციპალური სისტემის მიერ მათი ნაგავსაყრელზე განთავსება.

Unfortunately, we do not have a system in place for recycling paper used in our Telavi office.

As for household waste from the office operation, the total volume of such waste produced in our Tbilisi office in 2011 was equal to approximately 12 cubic meters. (This was calculated by the volume of material in the office bins and the frequency of waste discharge). Unfortunately, there is no system of household waste segregation or recycling in Georgia. The only method of disposing household waste is for the municipal cleaning service to take it to landfills.

OUR SOCIAL PERFORMANCE

შრომითი საქმიანობა და ღირსეული შრომა

LABOUR PRACTICES AND DECENT WORK

LA1 - ორგანიზაციის მთლიანი შრომითი რესურსები, დათმული დასაქმების ტიპების, შრომითი ხელშეკრულების ტიპებისა და კომპანიის საქმიანობის რეგიონების მიხედვით

LA1 – Total workforce by employment type, employment contract, and region

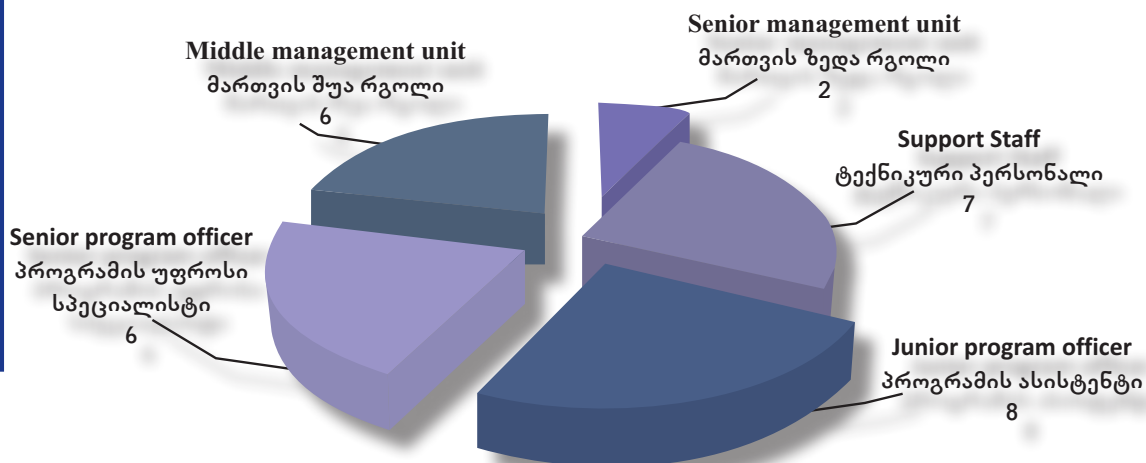
2011 წელს ორგანიზაციაში 29 თანამშრომელი ირიცხებოდა. ამათგან 27 თბილისის ოფისის თანამშრომელია და 2 - თელავის ოფისისა. ორგანიზაციის თანამშრომელთაგან 22 ადამიანი (75.9%) სრულ განაკვეთზეა დასაქმებული, ხოლო 7 ადამიანი (24.1%) - ნახევარ განაკვეთზე. ამათგან თელავის ოფისის ორივე თანამშრომელი მუშაობს სრულ შტატზე. როგორც თბილისის, ისე თელავის ოფისის ყველა თანამშრომელთან გაფორმებულია წერილობითი ხელშეკრულება ფიქსირებული ვადით.

The number of full-time employees at the end of 2011 was 29. Out of these, 27 are employed in the Tbilisi office and 2 in the Telavi office.

22 of the staff (75.9%) are full-time employees, and 7 (24.1%) are part-time. All 2 employees in the Telavi office work full-time.

Fixed term written contracts are signed with the employees in both the Tbilisi and Telavi offices.

ორგანიზაციის თანამშრომელთა განაწილება კატეგორიების მიხედვით
(მითითებულია თანამშრომელთა რაოდენობა)
The below chart presents the employee breakdown by the categories
(Number of employees is indicated)

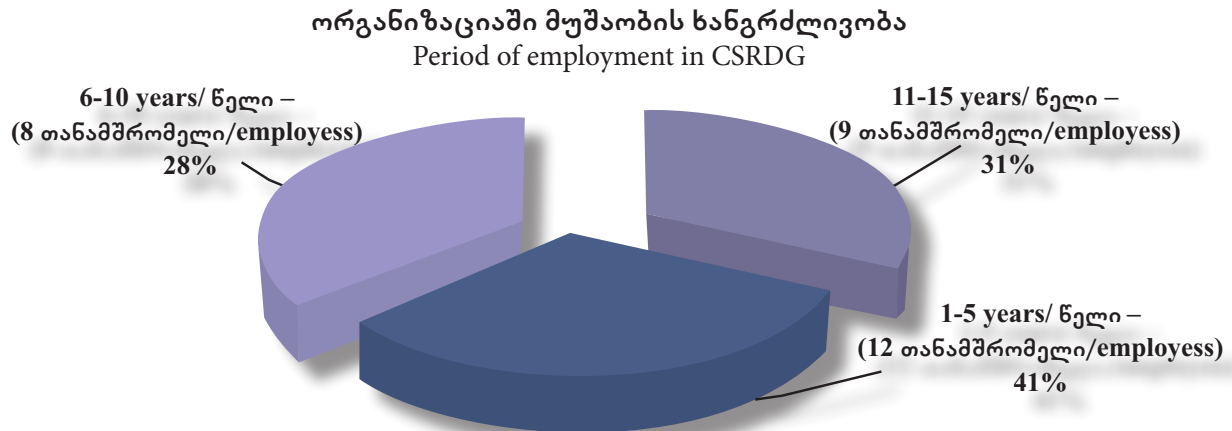

LA2 - თანამშრომელთა დენადობის აბსოლუტური და პროცენტული მაჩვენებელი, დათიშული სქესის, ასაკობრივი ჯგუფებისა და რეგიონების მიხედვით.

LA2 – Total number and rate of employee turnover by age group, gender, and region

2011 წელს შემოგვემატა 3 თანამშრომელი და დაგვაკლდა ორი.

In 2011 three new employees joined and two employees left the Centre.

LA3 - სრულ შტატზე მომუშავე თანამშრომლებისათვის დაწესებული ფინანსური დახმარება და შეღავათები, რაც არ ვრცელდება დროებით ან ნახევარ შტატზე მომუშავე თანამშრომლებზე, დათიშული საქმიანობის ძირითადი ტიპების მიხედვით

LA3 – Benefits provided to full-time employees that are not provided to temporary or part-time employees, by major operations

ჩვენი სახელფასო პოლიტიკის მიზანია, შესთავაზოს თანამშრომლებს საკუთარი შრომის ღირსეული და სამართლიანი ანაზღაურება.

The goal of our wage policy is to offer the employees dignified and fair compensation of their work.

ფიქსირებული ხელფასების გარდა, ორგანიზაცია თანამშრომლებს სთავაზობს გარკვეულ შეღავათებს, რაც აგრეთვე მიზნად ისახავს თანამშრომელთა სტიმულირებას და ჯანსაღი, ღირსეული სამუშაო პირობების უზრუნველყოფას, მაგალითად:

As well as fixed salaries, CSRDG also provides its employees with certain additional benefits aimed at maintaining motivated staff and offering them healthy and pleasant working conditions. For example:

- ჯანმრთელობის დაზღვევის ღირებულების გარკვეული ნაწილის ანაზღაურება (რაც ფიქსირებულ თანხას წარმოადგენს და თანაბარია ყველა თანამშრომლისათვის);
- დეკრეტული შვებულების ანაზღაურება

- Partial coverage of health insurance (which is a fixed amount and equal for all employees);
- Four months paid maternity leave (the term's duration is set by the Georgian legislation).

ხელფასის სრული ოდენობით 4 თვის განმავლობაში (რაც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ ვადას წარმოადგენს, თუმცა შვებულების ანაზღაურება ორგანიზაციის მხრიდან კანონმდებლობით არ მოითხოვება);

- სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მიღებული ფიზიკური დაზიანების შემთხვევაში გადახდილი დამატებითი ანაზღაურება (აღნიშნული დახმარება გათვალისწინებულია ორგანიზაციის პოლიტიკით, საბედნიეროდ, ჩვენი არსებობის მანძილზე არ გვქონია მსგავსი შემთხვევა);
- ოჯახის წევრის დაკარგვის შემთხვევაში განეული ფინანსური დახმარება, ასევე დამატებითი ანაზღაურებადი შვებულება და დასვენების დღეები;
- ფულადი დახმარება დადგენილი ლიმიტის ფარგლებში შვილის შეძენის, ქორწინების, ახალ ბინაში გადასვლისა და ა.შ. შემთხვევაში;
- საახალწლო პრემია ნახევარი ან ერთი თვის ხელფასის ოდენობით;
- წამახალისებელი პრემიები გამორჩეულად კარგი მუშაობისათვის (რაც ინდივიდუალურად განიხილება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში).

აღნიშნული შეღავათები ვრცელდება ორგანიზაციის სრულ შტატზე დასაქმებულ ყველა თანამშრომელზე. რაც შეეხება ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულ თანამშრომლებს (რომელთა რაოდენობა, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, 7 ადამიანს, ანუ ორგანიზაციის მთლიანი შრომითი რესურსის 24.1%-ია), ზემოთ ჩამოთვლილი შეღავათებიდან ორგანიზაცია მათ მხოლოდ ზოგიერთ თანამშრომელს სთავაზობს, რაც განსხვავდება ცალკეული თანამშრომლისათვის და პერსონალური კონტრაქტით რეგულირება (ასე მაგალითად, საახალწლო პრემია ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულ ყველა თანამშრომელზე ვრცელდება).

However, it does not require employers to compensate the leave);

- Additional compensation is paid to employees if injured when performing their work duties (this benefit is outlined by our policy). However, luckily, we have never had any such accident;
- Financial assistance in case of a family member's death. Also, additional paid leave and vacation days;
- Monetary assistance within defined limits in cases of child birth, marriage, moving to a new apartment etc;
- New Year bonus equal to half or one month's salary;
- Incentive bonuses for good work performance (subject to individual consideration of every specific case).

The above mentioned benefits apply to all full-time employees. Part-time workers (7 people, or 24.1% of the staff) have only some of these benefits, different for each worker and regulated by individual work contracts. (e.g., all part-time employees receive New Year bonuses).

LA10 – ნელინადში საშუალოდ რამდენი საათი იხარჯება ერთი თანამშრომლის სწავლებაზე/ტრენინგებზე, თანამშრომელთა კატეგორიების მიხედვით

2011 წელს ორგანიზაციის თანამშრომელთათვის ჩატარებული ტრენინგებისა და სწავლების ჯამური ხანგრძლივობა შეადგენდა 268 საათს, რაც თითო თანამშრომლისათვის საშუალოდ 9,2 საათს შეადგენს.

თანამშრომელთა კატეგორიების მიხედვით სწავლებისა და ტრენინგების ხანგრძლივობა 2011 წელს ასე გადანაწილდა:

LA10 – Average hours of training per year per employee by employee category

In 2011, a total of 268 work-hours (i.e. an average of 9.2 hours per employee) were spent on training purposes.

Below is a breakdown by the training types and the trainings' duration of the various categories of employees during 2011:

თანამშრომელთა კატეგორიები Employee categories	თანამშრომელთა რაოდენობა აღნიშნულ კატეგორიაში Number of employees in the category	სწავლების ჯამური ხანგრძლივობა საათებში Total duration of training in hrs.	სწავლების საშუალო ხანგრძლივობა ერთი თანამშრომლისთვის (საათებში) Average training hours per employee in hrs.
მართვის ზედა რგოლი Top management	2	8	4
მართვის შუა რგოლი Mid-level management	6	120	20
პროგრამის უფროსი სპეციალისტი Senior program officer	6	80	13
პროგრამის ასისტენტი Junior program officer	8	60	7.5
ტექნიკური პერსონალი Support staff	7	-	-
სულ თანამშრომელთა რაოდენობა Total number of employees	29	268	9,2

LA12 – იმ თანამშრომლების პროცენტული წილი, რომლებიც რეგულარულად იღებენ შეფასებას საკუთარი მუშაობის ეფექტურობისა და პროფესიული განვითარების შესახებ

ორგანიზაციის ყველა თანამშრომელს ყოველ 6 თვეში ერთხელ უტარდება განხორციელებული სამუშაოს, კვალიფიკაციისა და შესაძლებლობების შუალედური შეფასება, ხოლო ყოველი წლის ბოლოს - შემაჯამებელი

LA12 – Percentage of employees receiving regular performance and career development reviews

Every six months all employees undergo mid-term reviews of their performed work, qualification and capacity, and, at the end of the year, they have a final evaluation. Each employee is evaluated by her/his immediate su-

შეფასება. თითოეული თანამშრომლის საქმიანობის შეფასებას ატარებს მისი უშუალო ხელმძღვანელი, წინასწარ შედგენილი კითხვარისა და პირადი შეხვედრის საფუძველზე (კითხვარი დგება ცალკეული თანამდებობისათვის შრომის აღწერილობაში დაფიქსირებული პასუხისმგებლობა-მოვალეობების მიხედვით). შეფასების შეხვედრის შემდეგ ინერება შეხვედრის მოკლე შემაჯამებელი ანგარიში, რასაც ხელმძღვანელი აცნობს თანამშრომელს.

2011 წელს ჩვენი ორგანიზაციის ყველა თანამშრომელმა (ანუ მთლიანი შრომითი რესურსების 100%-მა) მიიღო საკუთარი საქმიანობის ოფიციალური შეფასება.

supervisor based on a pre-designed questionnaire and a face-to-face meeting (the questionnaire is designed for the various positions, in line with the duties and obligations outlined in their job descriptions). Following the evaluation meeting, a brief summary report is written and is afterwards presented to the employee by her/his supervisor.

In 2011, all our employees (100% of all human resources) received their official work performance evaluation report

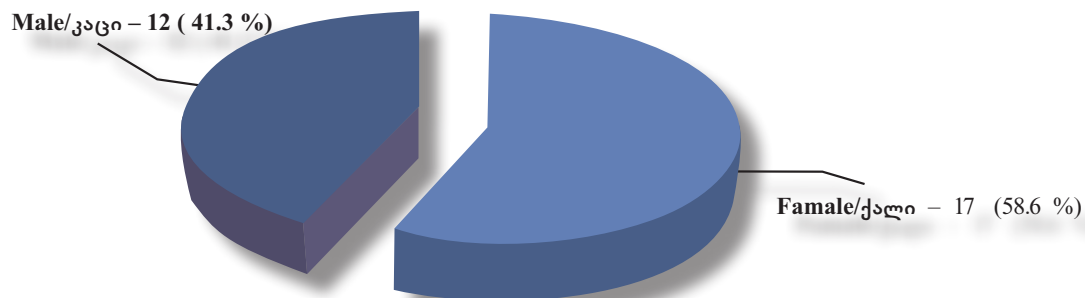
LA13 – მმართველობითი ორგანოების შემადგენლობისა და სხვადასხვა კატეგორიების თანამშრომელთა დათიშვა გენდერული, ასაკობრივი, უმცირესობის ჯგუფებისადმი მიკუთვნების და მრავალფეროვნების სხვა მაჩვენებლების მიხედვით

LA13 – Composition of governance bodies and breakdown of employees per category according to gender, age group, minority group membership, and other indicators of diversity.

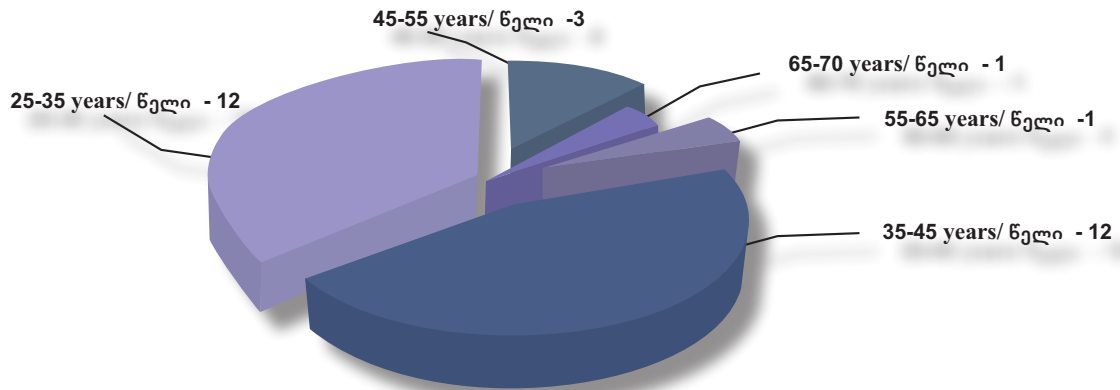
„ცენტრი“ დასაქმების, პროფესიული განვითარებისა და წინსვლის თანაბარ შესაძლებლობებს აძლევს ყველა თანამშრომელს, განურჩევლად სქესის, ასაკის, ეროვნების, აღმსარებლობის, პოლიტიკური შეხედულებების თუ სხვა პიროვნული მახასიათებლებისა.

CSR DG gives equal employment, professional development and advancement opportunities to all its employees, regardless of their gender, age, ethnicity, religion, political views, or other personal features.

თანამშრომელთა გენდერული დათიშვა
Breakdown of employees by gender

თანამშრომელთა ასაკობრივი დათიშვა
Breakdown of the employees by age

თანამშრომელთა გენდერული დათიშვა კატეგორიების მიხედვით
Employee gender breakdown, by categories

თანამშრომელთა კატეგორიები Category	ქალი/ Female		კაცი/Male	
	რაოდენობა/ №of empl.	%	რაოდენობა/ №of empl.	%
მართვის ზედა რგოლი Top management	2	100	0	0
მართვის შუა რგოლი Middle level management	4	67	2	33
პროგრამის უფროსი სპეციალისტი Senior program officer	3	50	3	50
პროგრამის ასისტენტი Junior program officer	6	75	2	25
ტექნიკური პერსონალი Support staff	2	29	5	71

თანამშრომელთა ასაკობრივი დათიშვა კატეგორიების მიხედვით
Employee age breakdown, by categories

თანამშრომელთა კატეგორიები Category	სულ რაოდენობა Total number	25-35 წ. / yr.	35-45 წ. / yr.	45-55 წ. / yr.	55-65 წ. / yr.	65-70 წ. / yr.
მართვის ზედა რგოლი Top management	2		1			1
მართვის შუა რგოლი Middle level management	6	2	4			
პროგრამის უფროსი სპეციალისტი Senior program officer	6	4	1	1		
პროგრამის ასისტენტი Junior program officer	8	4	3		1	
ტექნიკური პერსონალი Support staff	7	2	3	2		

რაც შეეხება ორგანიზაციის გამგეობას, რომელიც მმართველობის უმაღლეს ორგანოს წარმოადგენს, იგი შედგება 5 წევრისაგან, მის 40%-ს ქალები შეადგენენ, 60%-ს - მამაკაცები, ასაკობრივ ჯგუფში 30-დან 45 წლამდე.

CSRDG Board, the supreme managing body of the organization, has five members out of which, 40% are females and 60% - males. Board members' ages range from 30 to 45.

LA14 - მამაკაცთა და ქალთა ძირითადი (საბაზო) ხელფასების შეფარდება, თანამშრომელთა კატეგორიების მიხედვით

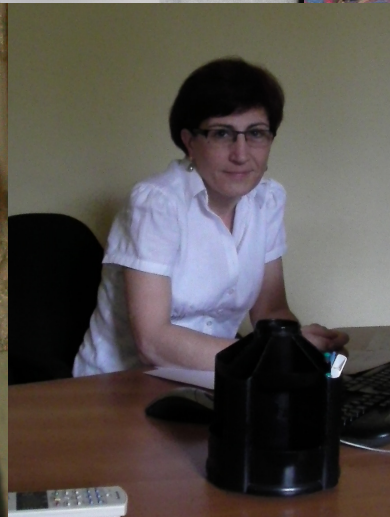
LA14 – Ratio of basic salary of men to women by employee category

გენდერული თანასწორობის მიდგომა ჩვენს სახელფასო პოლიტიკაზეც აისახება. ჩვენ არ განვასხვავებთ თანამშრომლებისათვის გადახდილ ხელფასებს სქესის მიხედვით. ორგანიზაციას დადგენილი აქვს თითოეული კატეგორიისათვის ძირითადი საბაზისო ხელფასის მინიმუმი და მაქსიმუმი, რაც ერთნაირია ქალი და მამაკაცი თანამშრომლებისათვის. თითოეული კატეგორიის შიგნით შესაბამისი ხელფასის განაკვეთი დგინდება სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციის სახელფასო ბაზრის შესწავლის შემდეგ. კატეგორიის შიგნით ხელფასებს შორის დიფერენცირების კრიტერიუმი გახლავთ: თანამდებობის შესაბამისი პასუხისმგებლობის დონე; კვალიფიკაცია,

The gender equality issue is also reflected on our remuneration policy. We do not discriminate between genders with respect to basic salary. For each category, the organization has minimum and maximum limits for basic salaries, without differentiating between female and male employees. Salary ranges in each category are determined on the basis of the Compensation Market Survey in various civic organizations. Salary differentiation criteria between the categories are: level of responsibility for the position; qualification; work experience.

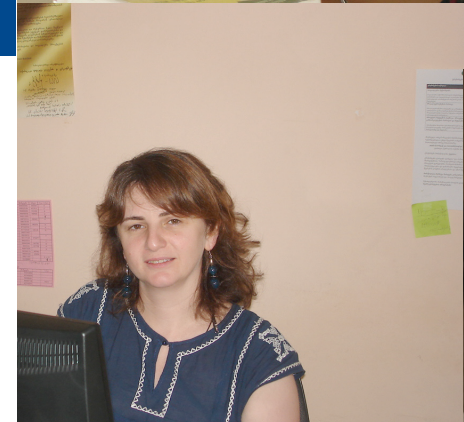
2011 წელს მამაკაცთა და ქალთა ძირითადი საბაზო ხელფასები თანამშრომელთა
კატეგორიების მიხედვით
Basic salaries for males and females, by employee categories (2011)

თანამშრომელთა კატეგორიები Category	თანამშრ. რაოდენობა Number of employees		საშუალო წლიური საბაზო ხელფასი (ლარებში) Average annual basic salary (in-GEL)	2011 წელს გაცემული საშუალო წლიური ხელფასი (ლარებში) Average annual salary in 2011 (in GEL)	
	ქალი Female	კაცი Male		ქალი Female	კაცი Male
მართვის ზედა რგოლი Top management	2	0	19 200	31 503	
მართვის შუა რგოლი Middle level management	4	2	18 300	26 200	27 665
პროგრამის უფროსი სპეციალისტი Senior program officer	3	3	14 800	20 308	20 450
პროგრამის ასისტენტი Junior program officer	6	2	7 500	8 400	6 100
ტექნიკური პერსონალი Support staff	2	5	5 700	5 800	7 200

თანამშრომლები

ეკა ურუშაძე, ეკა დათუაშვილი, ნინო ვასაძე, ნანა ქარსელაძე, ქეთი კაკაბაძე, ზვიად მოდებაძე, დათო ჩიკვაძე, მაკა ასამბაძე, შოთა მურღულია, ელისო ღარიბაშვილი, ირინა ბრეგვაძე, ანა ნადირაშვილი, ლელა ხოფერია, გიგა გველესიანი, გია ტოკლიკიშვილი, ლიკა თოდუა, მიშა გოგიჩაიშვილი, თამარ გობეჯიშვილი, კახა ჯამბურია, ლევან როსტომაშვილი, ნონა ალადაშვილი, ზურა კორაშვილი, მანანა მჭედლიშვილი.

PERSONNEL

Eka Urushadze, Eka Datuashvili, Nino Vasadze, Ketik Kakabadze, Nana Karseladze, Zviad Modebadze, Dato Chikvaidze, Maka Asambadze, Shota Murghulia, Eliso Gharibashvili, Irina Bregvadze, Ana Nadirashvili, Lela Khorperia, Giga Gvelesiani, Gia Toklikishvili; Lia Todua; Manana Mchedlishvili; Mishia Gogichaishvili; Tamar Gobejishvili, Kakha Jamburia, Levan Rostomashvili, Nona Aladashvili, Zura Korasyhili.

საზოგადოება

SO1 - ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული ნებისმიერი ქმედებები და პროგრამები, რომელთა მიზანია საზოგადოებაზე/თემზე ორგანიზაციის საქმიანობით მოხდენილი ზეგავლენის შეფასება და მართვა, ამ ქმედებებისა და პროგრამების ხასიათი, მოქმედების სფერო და ეფექტიანობა მათი დაწყების, მიმდინარეობისა და დასრულების ეტაპებზე

პროგრამული საქმიანობის ეფექტურობის შესაფასებლად შემუშავებული პროგრამული შეფასების ინდიკატორული სისტემის მიხედვით 2011 წელს მოხდა ინფორმაციის შეგროვება. აღნიშნული ინფორმაციის დაჯამების და ანალიზის შედეგები გათვალისწინებულია 2012 წლის ორგანიზაციის საქმიანობის დაგეგმვისას.

გარდა ამისა, სხვადასხვა პროგრამების ფარგლებში პერიოდულად ტარდება კვლევები ჩვენი ბენეფიციარების ცალკეული ჯგუფების კმაყოფილების დონის შეაფასებლად.

2011 წლის ბოლოს, "თემის განვითარების პროგრამის" ფარგლებში 12 სამიზნე სათემო ცენტრს ჩაუტარდა შეფასება მათი პროგრამული ინდიკატორების და შესრულებული საქმიანობების ხარისხის გათვალისწინებით. შეფასებამ აჩვენა სათემო ცენტრების საქმიანობის მაღალი ეფექტურობა და სტაბილური განვითარების მზარდი ტენდენცია. (იხილეთ პროგრამული ანგარიში, გვ. 41) მიღებული შედეგების საფუძველზე მომზადდა პროგრამით მოხდენილი ზეგავლენის შეფასება. შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით დაიგეგმა პროგრამის 2012 წლის საქმიანობა.

ჩვენი საქმიანობის მნიშვნელოვან კომპონენტს წარმოადგენს სხვადასხვა სახით ცოდნისა და ექსპერტიზის მიწოდება (იქნება ეს კვლევა, ტრენინგი, კონსულტაცია თუ რეკომენდაცია საჯარო უწყებას). ამ კომპონენტის ეფექტიანობის შესაფასებლად 2011 წელს ჩატარდა „ცენტრის“ მომსახურების შეფასების ერთიანი სატელეფონო გამოკითხვა „საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში ჩატარებული ტრენინგებისა და კონსულტაციების მონაწილე საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა შორის. გამოკითხვამ შესაძლებლობა მოგვცა შეგვეფასებინა

SOCIAL IMPACTS

SO1 – Nature, scope, and effectiveness of any programs and practices that evaluate and manage the impacts of operations on communities, including entering, operating, and exiting.

In 2011, information was collected in accordance with the system of programme evaluation indicators developed for evaluating the programme effectiveness. Results of aggregating and analyzing the collected information will be considered in planning the organization's work for 2012.

Besides, in the framework of different programs, surveys of beneficiary groups are conducted in order to assess their satisfaction.

At the end of 2011, within the Community Development Program, program indicators and quality of implemented work was evaluated in 12 target Community Centres. The analysis demonstrated high effectiveness and stable development of the Community Centres (see: The Program Report, 41 p.) Based on these results, the Program Impact Assessment was prepared and the program activities for the year 2012 were planned.

Dissemination of knowledge and expertise was one of the important components of our work (this was done through trainings, consultancy services and recommendations developed for public institutions). In 2011, in order to estimate the efficiency of this component the Centre conducted a telephone survey of the civic organizations that had participated in trainings and consultations carried out within the Civic Organization Development Program. The survey gave us an opportunity to assess overall efficiency of our services (see: The Program Report, 50 p.).

ჩვენი სერვისების ზოგადი ეფექტურობა. (იხილეთ პროგრამული ანგარიში, გვ. 50)

რაც შეეხება სხვადასხვა სახელისუფლებო უწყებებისათვის მიწოდებულ რეკომენდაციებს, მიმდინარეობს მათი შესრულების მუდმივი მონიტორინგი, რაც აგრეთვე შესაძლებლობას გვაძლევს შევაფასოთ როგორც პროგრამის ეფექტურობა, ასევე საქმიანობის ამ კომპონენტით საზოგადოებაზე მოხდენილი ზეგავლენა. მუნიციპალიტეტების მიერ წლიდან-წლამდე ამ რეკომენდაციების გათვალისწინების მზარდი სიხშირე გვაძლევს იმის თქმის უფლებას, ამ სფეროში ჩვენი საქმიანობით მოხდენილი დადებითი ზეგავლენა საკმაოდ საგრძნობია. (იხილეთ პროგრამული ანგარიში, გვ. 52)

SO5 - ორგანიზაციის პოზიცია სახელმწიფო პოლიტიკის საკითხებზე, აგრეთვე მონაწილეობა სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებისა და ლობირების პროცესში

საზოგადოებაზე ჩვენი საქმიანობის ზეგავლენა გამოიხატება აგრეთვე სახელმწიფო პოლიტიკის ფორმირებაზე ჩვენი საქმიანობით მოხდენილი ზეგავლენით.

2011 წელს ორგანიზაციამ სახელმწიფო პოლიტიკის შემდეგ სფეროებზე გაამახვილა ყურადღება:

- ეკონომიკური და სოციალური უსაფრთხოება;
- გარემოს დაბინძურება და მოქალაქეთა გარემოსდაცვითი უფლებები;
- მომხმარებელთა უფლებები;
- ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის რეფორმა.

ხსენებულ საკითხებთან დაკავშირებით 2011 წელს მომზადდა და ცენტრის „ბიულეტენში“ გამოქვეყნდა 4 სტატია, მოეწყო 4 განხილვა-სემინარი სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენელთა და შესაბამისი სფეროს ექსპერტების მონაწილეობით; აგრეთვე „ცენტრის“ ექსპერტებმა მონაწილეობა მიიღეს 22 რადიო და 28 ტელე გადაცემაში.

გარდა ამისა, 2011 წელს:

- „ცენტრის“ ექსპერტებმა საქართველოს

Besides, implementation of these recommendations given to various public institutions is constantly monitored. This enables us to estimate the program efficiency as well as the social impact of these activities. From year to year municipalities take into account more and more recommendations provided by us, which allows us to assume that our positive impact in this area is quite substantial (see: The Program Report, 52 p.).

SO5 – Public policy positions and participation in public policy development and lobbying

Our activities also impact on the public through our involvement in public policy formation processes.

Under the current three year program (and thus, in 2011 also) CSRDG focused on the following issues of state policies:

- Economic and social security;
- Environment pollution and citizens' environmental rights;
- Consumer rights;
- Government decentralization reform.

4 articles were prepared on the issues and published in CSRDG's bulletin in 2011, and 4 discussion seminars involving representatives of various sectors and experts from respective areas was held. In addition, our experts participated in 22 radio and 28 TV programs.

The following also took place in 2011:

- In 2011, one of the Centre's experts prepared final recommendations for the Government of Georgia regarding development and implementation of the government policy stimulating corporate social responsibility;
- In 2011, the Centre's experts were actively involved in the work of 3 groups of the Eastern Partnership Civil Society Forum, in the following areas:

მთავრობისათვის შეიმუშავეს რეკომენდაციების საბოლოო დოკუმენტი კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავების და განხორციელების მიმართულებით;

- „ცენტრის“ ექსპერტები აქტიურად მონაწილეობდნენ აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო ფორუმის ეროვნული პლატფორმის 3 ჯგუფის მუშაობაში, ჯგუფების საქმიანობის თემატიკა გახლდათ:
 - დემოკრატია, ადამიანის უფლებები, ეფექტური მმართველობა და სტაბილურობა;
 - ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკის კონვერგაცია;
 - გარემოს დაცვა, კლიმატის ცვლილებები და ენერგეტიკული უსაფრთხოება.
- „ცენტრის“ კვლევითი საქმიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას საქართველოში თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის ხელშეწყობა და „ანტი-მონოპოლიური“ რეგულირების გამკაცრება წარმოადგენს. ამ მიმართულებით წლების განმავლობაში მიწოდებული რეკომენდაციების ნაწილი გათვალისწინებული იყო 2010 წელს (მიღებულ იქნა სტრატეგია), ხოლო 2011 წელს - პარლამენტში წარდგენილ იქნა კანონპროექტი „თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ“.
- „ცენტრის“ ექსპერტების მიერ საჯარო დაწესებულებებისთვის მიწოდებული რეკომენდაციების გათვალისწინების შედეგად: დაიხვეწა სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის იდენტიფიცირების მექანიზმი; დაიხვეწა სახელმწიფო ბიუჯეტის კლასიფიკატორი და შემუშავდა პროგრამული ბიუჯეტების შედგენის მეთოდოლოგია; დაიწყო მუშაობა საჯარო ფინანსების განაწილების ახალ მექანიზმის შემუშავებაზე.
- „ცენტრი“ აქტიურად იყო ჩართული ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ფარგლებში ევროკავშირისა და საქართველოს შორის არსებული სხვადასხვა შეთანხმების შესრულების მონიტორინგის პროცესში. კერძოდ „ცენტრი“ მონაწილეობდა კოალიციურ პროექტში, რომლის ფარგლებშიც საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა კოალიციამ მოამზადა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის (ENP)

- *democracy, human rights, effective governance and stability;*
- *economic integration and convergence of the EU policy;*
- *protection of the environment, climate changes, and energy security.*
- One of the important areas of the Centre's research activities is support of free trade, enhancement of competition and toughening of the anti-trust regulations in Georgia. Part of the recommendations provided during the previous years were taken into account in 2010 (adoption of the strategy) and 2011 when the draft Law on Free Trade and Competition was submitted to the Parliament. This Law will promote formation of free market which will have a substantial positive influence on the country's economy.
- As a result of recommendations developed by the Centre's experts for public institutions: the mechanism for identification of socially vulnerable population was improved; the Central Budget classifiers were refined and the program budget development methodology was elaborated; work was started on development of development of a new mechanism for public finance distribution.
- The Centre actively participated in monitoring implementation of Georgia's obligations under the European Neighbourhood Policy (ENP). Namely, the Centre participated in a coalition project of the Eastern Partnership Civil Society Forum during which the Report on Implementation of Georgia's ENP Action Plan 2011 (ENP AP 2011) was prepared.
- In cooperation with civil organizations of 6 member countries of the Eastern Partnership Forum the Centre participated in drafting a Position Paper of the Eastern Partnership Civil Society Forum (CSF for EaP) addressed to the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP) regarding the needs of the local and regional public administration reform. On the 8th of September 2011, this document was presented by the Civil Society

ფარგლებში შემუშავებული საქართველოს სამოქმედო გეგმის (ENP AP) 2011 წლის შესრულების შესახებ ანგარიში.

- “ცენტრმა”, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფორუმის (EaP) წევრი, 6 ქვეყნის საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით შეიმუშავა აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვა (Position Paper) რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების კონფერენციისადმი (CORLEAP), აღნიშნულ ქვეყნებში ადგილობრივ და რეგიონალ დონეზე მიმდინარე საჯარო მმართველობის რეფორმების საჭიროებებთან დაკავშირებით. აღნიშნული დოკუმენტი 2011 წლის 8 სექტემბერს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის სახელით წარდგენილ იქნა ქალაქ პოზნანში, ევროკავშირის რეგიონების კომიტეტის ინიციატივით გამართულ რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლების სადამფუძნებლო კონფერენციაზე (CORLEAP).
 - 2011 წელს „ცენტრის“ ექსპერტი აქტიურად იყო ჩართული ორი მნიშვნელოვანი გარემოსდაცვითი დოკუმენტის საბოლოო ვერსიის მომზადებაში, ესენია გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული ანგარიში და გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა (დღესდღეობით ორივე დამტკიცებულია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ).
 - გარდა ამისა, “დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოსთან” თანამშრომლობით “ცენტრმა” მოამზადა გარემოსდაცვითი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შეფასების დოკუმენტი.
 - 2011 წელს “ცენტრის” ექსპერტების ძალისხმევით ცვლილებები შევიდა სურსათის კონტროლთან დაკავშირებით მიღებულ სამთავრობო დადგენილებაში და “სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსში”.
- (აღნიშნული საქმიანობების შესახებ დანვრილებით იხ. პროგრამული ანგარიში, გვ. 60 და 74)

Forum at the inaugural meeting of the Conference of Regional and Local Authorities (CORLEAP) set up by the EU’s Committee of the Regions in Poznan.

- In 2011, the Centre’s expert actively participated in drafting the final version of two important environmental documents: “The National Environmental Report” and “The Environmental National Action Plan” (by now both documents have been approved by the Ministry of Environment and Natural Resources).
- At the same time, in cooperation with the Agency of Disease Control and Public Health, the Centre has prepared the Environmental Health Assessment Report.
- In 2011, thanks to the efforts of the Centre’s experts, amendments were made to the Government Resolution on Control of Food Products and the Code of Georgia on Food/Animal Feed Safety, Veterinary and Plant Protection.

(More details about the mentioned activity are available in the Program Report, p 60 p. and 74 p.)

პროდუქციაზე პასუხისმგებლობა

PRODUCT RESPONSIBILITY

PR5 – მომხმარებლების საჭიროებათა დაკმაყოფილებისაკენ მიმართული საქმიანობები, ისეთი კვლევების შედეგების ჩათვლით, რომელიც ავლენს მომხმარებელთა კმაყოფილების დონეს.

ორგანიზაციის სერვისების მომხმარებლებს წარმოადგენენ ჩვენს მიერ ჩატარებული ტრენინგების მონაწილეები. 2011 წელს ორგანიზაციის ტრენინგებმა ჩაატარეს 41 ტრენინგი. ყოველი ტრენინგის ბოლოს მონაწილეებს ურიგდებოდათ სპეციალური კითხვარები, რომელთა ანალიზის საფუძველზე განისაზღვრა მონაწილეთა კმაყოფილების ხარისხი, გამოვლინდა ყველაზე აქტუალური სფეროები და შესაბამისი ცვლილებები შევიტანეთ 2012 წლის ტრენინგ პროგრამაში.

PR5 – Practices related to customer satisfaction, including results of surveys measuring customer satisfaction

Customers of the organization's services are participants of the trainings conducted by us. In 2011, the organization's trainers conducted 41 trainings. After the completion of every cycle, the participants were given special evaluation questionnaires to determine the customer satisfaction level and identify the areas of the most interest. As a result, respective changes were made in the 2012 training programme.

GRI შესაბამისობის დონეების ცხრილი

ქვემოთ მოტანილი ცხრილი ასახავს, თუ რომელი კრიტერიუმების დაკმაყოფილება მოითხოვება GRI G3 ანგარიშების ფორმატის თითოეული დონისათვის.

GRI APPLICATION LEVEL TABLE

The following table informs about the necessary requirements in order to reach the different application levels of the GRI G3 Guidelines.

შესაბამისობის დონე:	C	C+	B	B+	A	A+
სტანდარტული ინფორმაცია	<div><div><div>G3 ორბანიზაციის მოკლე დახასიათება</div><div>შედეგი</div></div></div>	წარმოდგენილია ინფორმაცია შემდეგი პუნქტების მიხედვით: 1.1 2.1 - 2.10 3.1 - 3.8, 3.10 - 3.12 4.1 - 4.4, 4.14 - 4.15	წარმოდგენილია ინფორმაცია, C დონისათვის მოთხოვნილი პუნქტების მიხედვით + ინფორმაცია შემდეგი პუნქტების მიხედვით: 1.2, 3.9, 3.13 4.5 - 4.13, 4.16 - 4.17	იგივე მოთხოვნები, რაც B დონისათვის არის დაწესებული		
	<div><div><div>G3 ინფორმაცია მენეჯმენტის მიდგომების შესახებ</div><div>შედეგი</div></div></div>	არ მოგვთხოვბათ	წარმოდგენილია ინფორმაცია მენეჯმენტის მიდგომების შესახებ ინდიკატორთა თითოეული კატეგორიისათვის	წარმოდგენილია ინფორმაცია მენეჯმენტის მიდგომების შესახებ ინდიკატორთა თითოეული კატეგორიისათვის		
	<div><div><div>G3 ინდიკატორები და სექტორული დანართების ინდიკატორები</div><div>შედეგი</div></div></div>	ანგარიში შეიცავს საქმიანობის ყველაზე მნიშვნელოვან ან ინდიკატორს, რომელთაგან სულ მცირე თითო ინდიკატორია თითოეული სფეროდან: სოციალური, გეოგრაფიული და გარემოსდაცვითი.	ანგარიში შეიცავს საქმიანობის ყველაზე მნიშვნელოვან ან ინდიკატორს, რომელთაგან სულ მცირე თითო ინდიკატორია თითოეული სფეროდან: გეოგრაფიული, გარემოსდაცვითი, ადამიანთა უფლებები, შრომითი საქმიანობა, საზოგადოებასთან ურთიერთქმედება, პროდუქციის პასუხისმგებლობა.	ანგარიში შეიცავს საქმიანობის ყველაზე მნიშვნელოვან ან ინდიკატორს, რომელთაგან სულ მცირე თითო ინდიკატორია თითოეული სფეროდან: გეოგრაფიული, გარემოსდაცვითი, ადამიანთა უფლებები, შრომითი საქმიანობა, საზოგადოებასთან ურთიერთქმედება, პროდუქციის პასუხისმგებლობა.	ანგარიში შეიცავს „სახელმწიფოებრივი მოთხოვნების“ (G3) ყველა ძირითად ინდიკატორს და სექტორული დანართის ყველა ინდიკატორს, არსებობის წინაშე: ა) ინდიკატორის შესაბამისი ინფორმაციის წარმოდგენის ან ბ) ამავე ინფორმაციის გამოტოვების მიზეზების განმარტებისას.	

Report Application Level		C	C+	B	B+	A	A+
Standard Disclosures	<div><div>G3 Profile Disclosures</div><div>OUTPUT</div></div>	Report on: 1.1 2.1 - 2.10 3.1 - 3.8, 3.10 - 3.12 4.1 - 4.4, 4.14 - 4.15	Report Externally Assured	Report on all criteria listed for Level C plus: 1.2 3.9, 3.13 4.5 - 4.13, 4.16 - 4.17	Report Externally Assured	Same as requirement for Level B	Report Externally Assured
	<div><div>G3 Management Approach Disclosures</div><div>OUTPUT</div></div>	Not Required		Management Approach Disclosures for each Indicator Category		Management Approach Disclosures for each Indicator Category	
	<div><div>G3 Performance Indicators & Sector Supplement Performance Indicators</div><div>OUTPUT</div></div>	Report on a minimum of 10 Performance Indicators, including at least one from each of: Economic, Social and Environmental.	Report on a minimum of 20 Performance Indicators, at least one from each of Economic, Environmental, Human rights, Labor, Society, Product Reponsibility.	Report on each core G3 and Sector Supplement* Indicator with due regard to the Materiality Principle by either: a) reporting on the Indicator or b) explaining the reason for its omission.			

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ წინამდებარე ანგარიში აკმაყოფილებს GRI G3 ანგარიშების ფორმატის C დონის მოთხოვნებს. შესაბამისობის დონე განსაზღვრა თავად ჩვენმა ორგანიზაციამ (თვით-დეკლარირება) და ჩვენი თხოვნით გადაამოწმა და დაადასტურა GRI-ის წარმომადგენელმა.

CSR DG has self-declared this report to GRI application level C. This application level has also been confirmed by GRI, after performing an application level check on the report.

2002 შესაბამისად		C	C+	B	B+	A	A+
სავალდებულო	შესაბამისობის დონის თვით-დეკლარირება	☒	განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება
არა სავალდებულო	შესაბამისობის დონის შემოწმება მესამე მხარის მიერ		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება
	შემოწმება GRI წარმომადგენლის მიერ		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება		განხორციელდა ანგარიშის გარე შეფასება

2002 In Accordance		C	C+	B	B+	A	A+
Mandatory	Self Declared	☒	Report Externally Assured		Report Externally Assured		Report Externally Assured
Optional	Third Party Checked		Report Externally Assured		Report Externally Assured		Report Externally Assured
	GRI Checked		Report Externally Assured		Report Externally Assured		Report Externally Assured

GRI შინაარსის საძიებელი

GRI CONTENT INDEX

საძიებელში ჩამოთვლილია ანგარიშგების ყველა სტანდარტული კომპონენტი და საქმიანობის ეფექტურობის ინდიკატორი, რომლებიც შევიდა წინამდებარე ანგარიშში; იქვე მითითებულია, სად შეიძლება მოიძიოთ ინფორმაცია თითოეულ მათგანზე.

The following Index contains a listing of each GRI disclosure and performance indicator included in the report. It also shows where the information about each component and performance indicator could be found in the report.

● სრულად წარმოდგენილი/
Fully reported

◐ ნაწილობრივ წარმოდგენილი/
Partially reported

GRI ფორმატის სტანდარტული კომპონენტები Standard Disclosures and performance Indicators	სისრულე/ Addressed	ანგარიშის გვერდი ან შესაბამისი განმარტება Relevant pages of report or explanation
სტრატეგია და ორგანიზაციის მოკლე დახასიათება STRATEGY AND PROFILE		
1. სტრატეგია და ანალიზი Strategy and Analysis		
1.1 ყველაზე მაღალი რანგის გადანაცვებების მიმღები პირის განცხადება Statement from the CEO	●	4
2. ორგანიზაციის მოკლე დახასიათება Organisational Profile		
2.1 ორგანიზაციის სახელი Name of the organisation	●	10
2.2 უმთავრესი სავაჭრო მარკა, პროდუქცია და/ან მომსახურება Primary brands, products, and/or services	●	10-12
2.3 ორგანიზაციის საოპერაციო (ფუნქციონალური) სტრუქტურა Operational structure of the organisation, including main divisions, operating companies, subsidiaries, and joint ventures	●	10
2.4 ორგანიზაციის სათაო ოფისის მდებარეობა Location of organisation's headquarters	●	10
2.5 რამდენ ქვეყანაში საქმიანობს ორგანიზაცია Number of countries where the organisation operates, and names of countries with major operations	●	10
2.6 საკუთრების ფორმა და იურიდიული სტატუსი Nature of ownership and legal form	●	10
2.7 რომელ ბაზრებს ემსახურება ორგანიზაცია Markets served	●	10-12
2.8 ანგარიშმცემელი ორგანიზაციის სიდიდე Scale of the reporting organisation	●	13-14

2.9 საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული მნიშვნელოვანი ცვლილებები ზომის, სტრუქტურის ან საკუთრების თვალსაზრისით Significant changes during the reporting period regarding size, structure, or ownership	●	2011 წელს ორგანიზაციას არ განუცდია რაიმე სერიოზული ცვლილებები ზომის, სტრუქტურის ან საკუთრების ფორმის თვალსაზრისით No significant changes regarding size, structure or ownership took place during the reporting period 2011
2.10 საანგარიშო პერიოდში მიღებული ჯილდოები Awards received in the reporting period	●	საანგარიშო პერიოდში არ მიგვიღია ჯილდოები No awards have been received during the reporting period
3. ანგარიშის პარამეტრები Report Parameters		
3.1 საანგარიშო პერიოდი Reporting period	●	2010 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე January 1-December 31, 2011
3.2 წინა ანგარიშის მომზადების თარიღი Date of most recent previous report	●	2010 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში Sustainability Report 2010
3.3 ანგარიშგების პერიოდულობა Reporting cycle	●	ყოველწლიური Annual
3.4 საკონტაქტო პირი შეკითხვების გაჩენის შემთხვევაში Contact point for questions regarding the report	●	33
3.5 ანგარიშის შინაარსის განსაზღვრის პროცესი Process for defining report content	●	31-32
3.6 ანგარიშის ფარგლები / Boundary of the report	●	30
3.7 ანგარიშის დაფარვის სფეროს ან ფარგლების დადგენისას არსებული შეზღუდვები Specific limitations on the scope or boundary of the report	●	30
3.8 ერთობლივი საწარმოების, ფილიალების, არენდით გაცემული საწარმოების/დანადგარების, ქვეკონტრაქტორებზე დელეგირებული ფუნქციების შესახებ ანგარიშგების საფუძველი Basis for reporting on joint ventures, subsidiaries, leased facilities, outsourced operations, and other entities	●	არ გვაქვს ერთობლივი საწარმოები, ფილიალები და ა.შ. We do not have joint ventures, subsidiaries etc.
3.9 წინა წლების ანგარიშებში წარმოდგენილი ინფორმაციის ფორმულირების შეცვლის შედეგები, ასევე ამგვარი რეფორმულირების მიზეზები Explanation of the effect of any re-statements of information provided in earlier reports	●	არ შეგვიცვლია წარმოდგენილი ინფორმაციის ფორმულირება გასული წლების ანგარიშებთან შედარებით No re-statements of the information have been made

3.10 მნიშვნელოვანი ცვლილებები წინა წლებთან შედარებით ანგარიშის დაფარვის სფეროს, ფარგლების ან მონაცემთა დაანგარიშების მეთოდების თვალსაზრისით Significant changes from previous reporting periods in the scope, boundary, or measurement methods applied in the report	●	არ განხორციელებულა მნიშვნელოვანი ცვლილებები გასული წლების ანგარიშებთან შედარებით დაფარვის სფეროს, ფარგლების ან მონაცემთა დაანგარიშების მეთოდების თვალსაზრისით No significant changes from previous reporting periods in the scope, boundary, or measurement methods have been made
3.11 GRI შინაარსის საძიებელი Table identifying the location of the Standard Disclosure in the report	●	112
4. მართვა, ვალდებულებები, დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა Governance, Commitments, and Engagement		
4.1 ორგანიზაციის მმართველობის სტრუქტურა Governance structure of the organisation	●	20-23
4.2 მიუთითეთ, უმაღლესი მმართველობითი ორგანოს თავმჯდომარე იმავდროულად ხომ არ არის აღმასრულებელი მენეჯერიც Indicate whether the Chair of the highest governance body is also an executive officer	●	გამგეობის თავმჯდომარე იმავდროულად არის ორგანიზაციის აღმასრულებელი დირექტორი Executive director is also the chairperson of the Board
4.3 უმაღლესი მმართველი ორგანოს დამოუკიდებელი და/ან არა-აღმასრულებელი წევრების რაოდენობა State the number of members of the highest governance body who are independent and/or non-executive members	●	გამგეობა შედგება 5 წევრისაგან. მათგან 3 არის ორგანიზაციისაგან დამოუკიდებელი წევრი, ხოლო ორი — ორგანიზაციის თანამშრომელი (ორგანიზაციის აღმასრულებელი დირექტორი და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების პროგრამის კოორდინატორი) The Board is a highest governance body. It consists of five members, three of whom are independent and non-executive. The other two members serve CSRDG in an executive capacity, namely: executive director and program coordinator.

4.4 მექანიზმები, რომელთა მეშვეობით აქციონერებს და თანამშრომლებს შეუძლიათ რეკომენდაციები და მითითებები მიანოდონ ორგანიზაციის უმაღლეს მმართველობით ორგანოს Mechanisms for shareholders and employees to provide recommendations or direction to the highest governance body	●	24-25
4.14 დაინტერესებულ მხარეთა ჯგუფები, რომლებიც ჩართული იყვნენ ორგანიზაციის საქმიანობის პროცესში List of stakeholder groups engaged by the organization	●	25-26
4.15 რის საფუძველზე განსაზღვრეთ და შეარჩიეთ, რომელი დაინტერესებული მხარეები უნდა ჩართულიყვნენ საქმიანობის პროცესში Basis for identification and selection of stakeholders with whom to engage	●	25

საქმიანობის ეფექტურობის ინდიკატორები GRI PERFORMANCE INDICATORS		
--	--	--

ეკონომიკური ინდიკატორები Economic Performance Indicators		
---	--	--

EC 1 — შექმნილი და განაწილებული ეკონომიკური ღირებულება Direct economic value generated and distributed	●	80 (იხ. ასევე გვ.13-14; დანართი 6) (see also: pg. 13-14; Annex 6)
EC 8 — კომერციული, ნატურით ან საზოგადოებისათვის სასიკეთო საქმიანობის ფორმით ინფრასტრუქტურაში განხორციელებული ინვესტიციები და საზოგადოებისათვის სასარგებლო მომსახურების განვითარება, ასევე ამ გზით მოხდენილი ზეგავლენა Development and impact of infrastructure investments and services provided primarily for public benefit through commercial, inkind, or pro bono engagement	●	81-82
EC 9 — მნიშვნელოვანი ირიბი ეკონომიკური ზემოქმედებისა და მისი მასშტაბის ანალიზი და აღწერა Understanding and describing significant indirect economic impacts, including the extent of impacts	●	83-87

გარემოსდაცვითი ინდიკატორები Environmental Performance Indicators		
---	--	--

EN1 — მოხმარებული ნედლეული/მასალა წონის ან მოცულობის მითითებით Materials used by weight or volume	●	88
--	---	----

EN3 — ენერგიის პირდაპირი მოხმარება, დათიშული პირველადი ენერგორესურსების (ენერგიის პირველადი წყაროების) მიხედვით Direct energy consumption by primary energy source	●	88-90
EN4 — ენერგიის არაპირდაპირი მოხმარება, დათიშული პირველადი ენერგორესურსების მიხედვით Indirect energy consumption by primary source	●	88-90
EN8 — წყლის მთლიანი ამოღება, დათიშული წყლის წყაროების მიხედვით Total water withdrawal by source	◐	91
EN16 — სათბურის აირების პირდაპირი და არაპირდაპირი გაფრქვევების მთლიანი ოდენობა, მასის მიითითებით Total direct and indirect greenhouse gas emissions by weight	●	91-93
EN22 — ნარჩენების მთლიანი მასა, დათიშული ნარჩენების ტიპისა და გაუვნებელყოფის მეთოდების მიხედვით Total weight of waste by type and disposal method	◐	93-94
სოციალური ინდიკატორები Social Performance Indicators		
- შრომითი საქმიანობა და ღირსეული შრომა Labour Practices and Decent Work		
LA1 — ორგანიზაციის მთლიანი შრომითი რესურსები, დათიშული დასაქმების ტიპების, შრომითი ხელშეკრულების ტიპებისა და კომპანიის საქმიანობის რეგიონების მიხედვით Total workforce by employment type, employment contract, and region	●	95
LA2 — თანამშრომელთა დენადობის აბსოლუტური და პროცენტული მაჩვენებელი, დათიშული სქესის, ასაკობრივი ჯგუფებისა და რეგიონების მიხედვით Total number and rate of employee turnover by age group, gender, and region	●	96
LA3 — სრულ შტატზე მომუშავე თანამშრომლებსათვის დაწესებული ფინანსური დახმარება და შეღავათები, რომლებიც არ ვრცელდება დროებით ან ნახევარ შტატზე მომუშავე თანამშრომლებზე, დათიშული საქმიანობის ძირითადი ტიპების მიხედვით Benefits provided to full-time employees that are not provided to temporary or part-time employees, by major operations	●	96-97
LA10 — წელიწადში საშუალოდ რამდენი საათი იხარჯება ერთი თანამშრომლის სწავლებაზე/ტრენინგებზე, თანამშრომელთა კატეგორიების მიხედვით Average hours of training per year per employee by employee category	●	98

LA12 — იმ თანამშრომლების პროცენტული წილი, რომლებიც რეგულარულად იღებენ შეფასებას საკუთარი მუშაობის ეფექტურობისა და პროფესიული განვითარების შესახებ Percentage of employees receiving regular performance and career development reviews	●	98-99
LA13 — მმართველობითი ორგანოების შემადგენლობისა და სხვადასხვა კატეგორიების თანამშრომელთა დათიშვა გენდერული, ასაკობრივი, უმცირესობის წევრებისადმი მიკუთვნების და მრავალფეროვნების სხვა მაჩვენებლების მიხედვით Composition of governance bodies and breakdown of employees per category according to gender, age group, minority group membership, and other indicators of diversity.	●	99-101
LA14 — მამაკაცთა და ქაღთა ძირითადი (საბაზო) ხელფასების შეფარდება, თანამშრომელთა კატეგორიების მიხედვით Ratio of basic salary of men to women by employee category	●	101-102
- საზოგადოება / Society		
SO1 — ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული ნებისმიერი ქმედებები და პროგრამები, რომელთა მიზანია საზოგადოებაზე/თემზე ორგანიზაციის საქმიანობით მოხდენილი ზეგავლენის შეფასება და მართვა, ამ ქმედებებისა და პროგრამების ხასიათი, მოქმედების სფერო და ეფექტიანობა მათი დანყების, მიმდინარეობისა და დასრულების ეტაპებზე Nature, scope, and effectiveness of any programs and practices that assess and manage the impacts of operations on communities, including entering, operating, and exiting.	●	105
SO5 — ორგანიზაციის პოზიცია სახელმწიფო პოლიტიკის საკითხებზე, აგრეთვე მონაწილეობა სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებისა და ლობირების პროცესში Public policy positions and participation in public policy development and lobbying	●	106-108
- პროდუქციაზე პასუხისმგებლობა / Product Responsibility		
PR5 — მომხმარებლების საჭიროებათა დაკმაყოფილებისაკენ მიმართული საქმიანობები, ისეთი კვლევების შედეგების ჩათვლით, რომლებიც ავლენს მომხმარებელთა კმაყოფილების დონეს Practices related to customer satisfaction, including results of surveys measuring customer satisfaction	①	109

Statement

GRI Application Level Check

GRI hereby states that **Centre for Strategic Research and Development of Georgia** has presented its report “CSR DG Sustainability Report 2011” to GRI’s Report Services which have concluded that the report fulfills the requirement of Application Level C.

GRI Application Levels communicate the extent to which the content of the G3 Guidelines has been used in the submitted sustainability reporting. The Check confirms that the required set and number of disclosures for that Application Level have been addressed in the reporting and that the GRI Content Index demonstrates a valid representation of the required disclosures, as described in the GRI G3 Guidelines.

Application Levels do not provide an opinion on the sustainability performance of the reporter nor the quality of the information in the report.

Amsterdam, 14 August 2012

Nelmara Arbex
Deputy Chief Executive
Global Reporting Initiative

The Global Reporting Initiative (GRI) is a network-based organization that has pioneered the development of the world's most widely used sustainability reporting framework and is committed to its continuous improvement and application worldwide. The GRI Guidelines set out the principles and indicators that organizations can use to measure and report their economic, environmental, and social performance. www.globalreporting.org

Disclaimer: Where the relevant sustainability reporting includes external links, including to audio visual material, this statement only concerns material submitted to GRI at the time of the Check on 2 August 2012. GRI explicitly excludes the statement being applied to any later changes to such material.

გლობალური შეთანხმება“

ჩვენი ორგანიზაცია მხარს უჭერს „გლობალური შეთანხმების“ ინიციატივას და საკუთარ საქმიანობაში ნერგავს მის 10 ძირითად პრინციპს. წინამდებარე ანგარიში აგრეთვე აკმაყოფილებს გაეროს „გლობალური შეთანხმების“ ხელმომწერი ორგანიზაციების წლიური ანგარიშგების (COP) მოთხოვნებს. ქვემოთ მოტანილ ცხრილში წარმოდგენილია GRI ანგარიშგების ფორმატის ინიციატორთა შესაბამისობა „გლობალური შეთანხმების“ პრინციპებთან.

სფერო	გლობალური შეთანხმების პრინციპები	შესაბამისი GRI ინდიკატორები
ადამიანის უფლებები	პრინციპი 1 — ბიზნესი მხარს უნდა უჭერდეს და პატივს სცემდეს საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ ადამიანის უფლებებს.	EC 5, LA4, LA6 – 9; LA13 – 14, HR1 – 9, SO5, PR1 – 2, PR 8
	პრინციპი 2 — ბიზნესი არ უნდა გახდეს ადამიანის უფლებათა დარღვევის თანამონაწილე.	HR 1 – 9, SO5
შრომითი საქმიანობა	პრინციპი 3 — ბიზნესმა მხარი უნდა დაუჭიროს ასოციაციებში გაერთიანების თავისუფლებას და კოლექტიური შრომითი შეთანხმების უფლების აღიარებას.	LA4 – 5, HR1 – 3, HR5, SO5
	პრინციპი 4 — ბიზნესმა ხელი უნდა შეუწყოს ყველა ფორმის იძულებითი და ძალდატანებითი შრომის აღმოფხვრას.	HR1 – 3, HR7, SO5
	პრინციპი 5 — ბიზნესმა ხელი უნდა შეუწყოს ბავშვთა შრომის რეალურ გაუქმებას.	HR1 – 3, HR6, SO5
	პრინციპი 6 — ბიზნესმა ხელი უნდა შეუწყოს დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროში დისკრიმინაციის აღმოფხვრას.	EC7, LA2, LA13 – 14, HR1 – 4, SO 5
გარემოს დაცვა	პრინციპი 7 — ბიზნესმა მხარი უნდა დაუჭიროს გარემოსდაცვითი საფრთხეების მიმართ პრევენციულ მიდგომას.	EC2, EN18, EN26, EN30, SO5
	პრინციპი 8 — ბიზნესმა უნდა განახორციელოს ინიციატივები, რათა ხელი შეუწყოს გარემოს დაცვის მიმართ მეტ პასუხისმგებლობას.	EN1 – 30, SO5, PR3 – 4
	პრინციპი 9 — ბიზნესმა ხელი უნდა შეუწყოს გარემოს დამოზოგი ტექნოლოგიების განვითარებასა და გამოყენებას.	EN2, EN 5 – 7, EN 10, EN 18, EN 26 – 27, EN30, SO5
კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა	პრინციპი 10 — ბიზნესმა ხელი უნდა შეუწყოს კორუფციის ნებისმიერი გამოვლენის აღმოფხვრას, გამოძალვისა და მექრთამეობის ჩათვლით.	SO2–6

ცხრილი ეფუძნება GRI და UNGC ერთობლივ გამოცემას „ურთიერთკავშირის დამყარება: ანგარიშგების გლობალური ინიციატივის სახელმძღვანელო მითითებები და გაეროს „გლობალური შეთანხმების“ ანგარიში მიღწეული შედეგების შესახებ“, რომლის ქართული ვერსია განთავსებულია ვებ-გვერდებზე: www.globalreporting.org და www.csrdg.ge

GLOBAL COMPACT

CSR DG has committed itself to the ten guiding principles of the Global Compact initiative. This report also meets the basic compliance as a “Communication on Progress” for the UN Global Compact (UNGC). The following table shows which GRI G3 performance indicators relate to each of the ten Global Compact principles.

Issue Areas	GC Principles	Relevant GRI Indicators
Human Rights	Principle 1– Businesses should support and respect the protection of internationally proclaimed human rights.	EC 5, LA4, LA6 – 9; LA13 – 14, HR1 – 9, SO5, PR1 – 2, PR 8
	Principle 2– Businesses should make sure that they are not complicit in human rights abuses.	HR1 – 9, SO5
Labor	Principle 3 – Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining.	LA4 – 5, HR1 – 3, HR5, SO5
	Principle 4 – Businesses should uphold the elimination of all forms of forced and compulsory labor.	HR1 – 3, HR7, SO5
	Principle 5 – Businesses should uphold the effective abolition of child labor.	HR1 – 3, HR6, SO5
	Principle 6 – Businesses should uphold the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.	EC7, LA2, LA13 – 14, HR1 – 4, SO 5
Environment	Principle 7 – Businesses should support a precautionary approach to environmental challenges.	EC2, EN18, EN26, EN30, SO5
	Principle 8 – Businesses should undertake initiatives to promote greater environmental responsibility.	EN1 – 30, SO5, PR3 – 4
	Principle 9 – Businesses should encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.	EN2, EN 5 – 7, EN 10, EN 18, EN 26 – 27, EN30, SO5
Anti-Corruption	Principle 10 – Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery	SO2–6

The table is based on one published by the GRI and UNGC in handbook “Making the Connection: The GRI Guidelines and the UNGC Communication on Progress”, available at: www.globalreporting.org/CurrentPriorities/UNGC/

2011 წლის პროექტები

- ადგილობრივი ხელისუფლების გაძლიერება – გზა დეცენტრალიზაციისაკენ (2010 – 2011 წ.წ.)
/ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში/
- ტრენინგ-პროგრამა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისათვის (2011წ.)
/ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველო"/
- აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფორუმის (EaP) წევრი ქვეყნების ერთობლივი მიმართვა (Position Paper) "აღმოსავლეთ პარტნიორობისა და ევროკავშირის ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების სადამფუძნებლო კონფერენციას" (CORLEAP) საჯარო მმართველობის რეფორმის შესახებ (2011 წ.)
/ჩეხეთის რესპუბლიკის საელჩო/
- მომხმარებელი აკონტროლებს სასურსათო პროდუქციას (2011-2012 წ.წ.)
/ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი/
- კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სწავლების დანერგვის ხელშეწყობა საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში - კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სახელმძღვანელოს გამოცემა (2011-2012 წ.წ.)
/ფრიდრიხ ებერტის ფონდი/
- კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და მთავრობის როლი მის განვითარებაში (2011-2012 წ.წ.)
/ფრიდრიხ ებერტის ფონდი/
- სოციალური მეწარმეობა - ახალი გამოწვევა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისათვის (2011-2012 წ.წ.)
/ფონდი "ღია საზოგადოება-საქართველო"/
- აღმოსავლეთ ევროპის გამოცდილების გაზიარება სოციალურ მეწარმეობასა და კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაში (2011-2012 წ.წ.)
/ფონდი "ღია საზოგადოება – საქართველო"/
- ცენტრის სამწლიანი პროგრამა (2011-2013 წ.წ.)
/ეკლესიის განვითარების სააგენტო/

Projects implemented in 2011

- **Strengthening Local Authorities – The Way Towards Decentralization (2010 - 2011)**
/Delegation of the European Union to Georgia/
- **Trainings for Civil Society Organizations (2011)**
/Open Society Foundation– Georgia/
- **Position Paper on Public administration reform in EaP countries to CORLEAP (2011)**
/ The Embassy of Czech Republic/
- **Consumers Control Food Products (2011-2012)**
/Eurasia Partnership Foundation/
- **Including CSR and related issues in education programs and university curriculums – Publication of the CSR manual (2011-2012)**
/Friedrich Ebert Stiftung (FES)/
- **Corporate social responsibility and the role of government in its promotion (2011-2012)**
/Friedrich Ebert Stiftung (FES)/
- **Social Entrepreneurship – New Challenge for NGOs (2011-2012)**
/Open Society Foundation – Georgia/
- **Sharing of Eastern European Experience on promotion of Corporate Social Responsibility and Social Entrepreneurship (2011-2012)**
/Open Society Foundation – Georgia/
- **Three years program of the Center (2011 – 2013)**
/Church Development Service (EED)/

დონორები და პარტნიორები

- ოქსფამ-ნოვიბი;
- ეკლესიის განვითარების სააგენტო;
- ფრიდრიხ ებერტის ფონდი;
- ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში;
- ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ინიციატივა;
- “MWH” კონსორციუმი;
- აპროდევე (APRODEV);
- ფონდი „ღია საზოგადოება — საქართველო“;
- ბირმინგემის უნივერსიტეტი;
- საქართველოს გაეროს ასოციაცია;
- ცვლილებისა და კონფლიქტის მართვის ცენტრი „პარტნიორები – საქართველო“;
- სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტი;
- კავკასიის ინსტიტუტი მშვიდობის, დემოკრატიისა და განვითარებისათვის;
- საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია (ქ. ლაგოდეხი);
- საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირი (ქ. ოზურგეთი);
- საქართველოს სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრის თელავის ბიურო (ქ. თელავი);
- ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია;
- კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრი;
- ასოციაცია „ელკანა“;
- გაეროს განვითარების პროგრამა;
- სახალხო უნივერსიტეტი გერმანული ასოციაციის საქართველოს ფილიალი, თბილისის პროექტთა ბიურო;
- კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებათა საერთაშორისო ცენტრი;
- გლობალური ინიციატივა ფქსიქიატრიაში;
- კავკასიის არასამთავრობო ორგანიზაციათა ქსელი;
- ბრიტანეთის საბჭო;
- ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი;
- ჩეხეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრო;
- ნორვეგიის ლტოლვილთა საბჭო;
- საქველმოქმედო ჰუმანიტარული ცენტრი აფხაზეთი;
- „გაეროს გლობალური შეთანხმება“ საქართველოში.

DONORS AND PARTNERS

- OXFAM - NOVIB;
- Church Development Service – EED;
- Friedrich Ebert Stiftung (FES);
- Delegation of the European Union to Georgia;
- European Neighborhood policy initiative;
- MWH Consortium;
- APRODEV;
- Open Society – Georgia Foundation;
- Birmingham University;
- United Nations Organization of Georgia;
- Center for Change and Conflict Management “Partners-Georgia”;
- Civil Society Institute;
- Caucasian Institute for Peace, Democracy and Development;
- Civil Development Association of Georgia (Lagodekhi);
- Union for Democratic Development of Georgia (Ozurgeti);
- Telavi bureau of the Centre for Strategic Research and Development of Georgia (Telavi);
- Young Economists Association of Georgia;
- Center for Training and Consultancy;
- Association “ELKANA”;
- United Nations Development Program (UNDP);
- DVV International;
- International Centre for Conflict and Negotiation;
- Global Initiative in Psychiatry;
- Caucasus Environmental NGO Network (CENN);
- British Council;
- Eurasia Partnership Foundation (EPF);
- Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic;
- Norwegian Refugee Council;
- Charity Humanitarian Centre Abkhazeti;
- UN Global Compact Georgia.

2011 წელს სათემო ახალგაზრდული ცენტრების მიერ წარმატებით განხორციელებული ინიციატივები.

ფონდების გამრავალფეროვნების წარმატებული მაგალითები.

2011 წელს საზოგადოებრივმა ორგანიზაციებმა — „სათემო კავშირი გულგულა“ (თელავის მუნიციპალიტეტი) და სათემო ახალგაზრდულმა ცენტრმა „ლელი I“ (ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი) — სხვადასხვა დამფინანსებლებისაგან წარმატებით მოიზიდეს ფინანსები. შედეგად „ლელი I“-მა განახორციელა 6 პროექტი, ხოლო „გულგულამ“ — 3 პროექტი. „სათემო კავშირ გულგულას“ მიერ განხორციელებული პროექტების უმრავლესობა სოფლის მოსახლეობისათვის სწავლების ელემენტს, კერძოდ კი, არაფორმალური განათლების ტრენინგებს და ღონისძიებებს მოიაზრებდა. განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდა სოციალურად დაუცველ ფენასა და ქალებზე. ამ პროექტების შედეგად, ჯამში, 120 ადამიანმა გაიარა ტრენინგები ისეთ თემებზე, როგორიცაა ბუღალტერიის საფუძვლები, ბიზნეს გეგმების შედგენა, საპროექტო განაცხადების დანერგვა, წარმატებული კარიერის შექმნა და სხვა. საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ, ამ პროექტების და სათემო ცენტრის საგანმანათლებლო ღონისძიებების ფარგლებში, 2011 წელს 6 ადამიანი დასაქმდა.

გარდა ფონდებისა, ორივე სათემო ცენტრს საკუთარი შემოსავლის წყარო და პოტენ-

Successful initiatives of community youth centers in 2011.

Success Stories of the Fund Diversification.

In 2011, civic organizations Community Union Gulgula (from Telavi Municipality) and Community Youth Center “Leli I” (from Lagodekhi Municipality), achieved success in attracting funds from different sources. As a result, “Leli I” implemented 6 projects and “Gulgula” – 3 projects. The majority of projects implemented by the Community Union “Gulgula” contained a component of teaching the village population, namely informal trainings and informative events. Special focus was made on the socially vulnerable segment of the population and women. As a result of this project, 120 people attended trainings on various issues including basic accounting courses, development of business plans, project applications, successful career development etc. It is important to note that in 2011 the projects and educational events organized by the Community Center created jobs for 6 people.

Besides using the funds, both community centers have their own sources of income and

ციალი გააჩნია, რადგან ორივე მათგანი სამეწარმეო საქმიანობას ეწევა. „გულგულას“ ბაზაზე უკვე ერთი წელია ფუნქციონირებს სამკერვალო (დასაქმებულია 4 ქალი), რომელიც თავის პროდუქციას (საბნებსა და ლეიბებს) წარმატებით ყიდის არა მხოლოდ ადგილობრივ თემში, არამედ — აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებშიც. რაც შეეხება „ლელი 1“-ს, მათ, ახლახანს, ხელი მოჰყიდეს მეფუტკრეობას და ამჟამად ორგანიზაციის ბალანსზე 33 სკა იმყოფება. ამ საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები, მომავალში, მოხმარდება სოფლის მეურნეობის საკითხებზე ინფორმირებისა და განათლების დონის ამაღლებას თემში.

ადგილობრივ თვითმმართველობასთან თანამშრომლობის და თემის პრობლემების ლობირების წარმატებული მაგალითები

ლაგოდეხის (კახეთი), ოზურგეთისა (გურია) და ჩოხატაურის (გურია) მუნიციპალიტეტების სათემო ახალგაზრდული ცენტრები

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში მოქმედი სათემო ცენტრები საკმაოდ ეფექტიანად თანამშრომლობენ მუნიციპალიტეტთან, კერძოდ, ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამსახურთან. ეს თანამშრომლობა სულ უფრო მეტად ვითარდება და ძლიერდება. 2011 წელს „ცენტრის“ პარტნიორი ორგანიზაციის — „საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაციის“ — ხელშეწყობით და დახმარებით შემუშავდა ზემოხსენებული სამსახურის სამწლიანი სტრატეგიული გეგმა, რომლის სამუშაო შეხვედრაში, სამსახურის თანამშრომლებთან ერთად, აქტიურად მონაწილეობდნენ სათემო ცენტრის წარმომადგენლებიც.

potential because both of them are involved in entrepreneurial activities. A sewing workshop has been operating in Gulgula's facility for a year now (4 ladies are employed there). Products of this sewing workshop (blankets, mattresses) are successfully sold not only in the local community, but also in different regions of East Georgia. As for „Leli 1“, they have recently started bee-farming and currently own 33 bee hives. In future, income received from these activities will be used for organization of informative campaigns in the field of agriculture and improvement of the education level in the community.

Examples of Successful Cooperation with Local Self-Government Bodies and Lobbying of the Community Problems

Community Youth Centers of Lagodekhi (Kakheti), Ozurgeti (Guria) da Chokhatauri (Guria)

In Lagodekhi Municipality community youth centers managed to establish very successful cooperation with the municipality, namely with its Department of Sports and Youth Affairs. This cooperation is gaining more and more strength. In 2011, a three year strategic plan of the above Department was developed with the support and assistance of the CSRDG's partner organization – the Georgian Civil Development Association. Representatives of the community centers took an active part in the workshop, together with the Department employees. The strategic plan was used as a basis for the Department's Operations Plan for 2012 which, among other issues, envisages implementation of joint

სტრატეგიული გეგმა დაედო საფუძვლად სპორტისა და ახალგაზრდობის სამსახურის 2012 წლის საოპერაციო გეგმასაც, რომელიც, სხვა საქმიანობების მიღმა, სათემო ცენტრების ერთობლივი ღონისძიებების მხარდაჭერასაც მოიაზრებს. თუ 2011 წლისათვის ამ სამსახურის მიერ თითოეულ სათემო ცენტრზე (სულ 4 ცენტრია) გამოყოფილმა თანხამ 500 ლარი შეადგინა, 2012 წლისათვის იგი თითქმის გაორმაგდა და 1000 ლარამდე გაიზარდა.

გურიის რეგიონში მოქმედი სათემო ახალგაზრდული ცენტრები (სულ 5 ცენტრი) აქტიურად თანამშრომლობენ ადგილობრივ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან და, შესაბამისად, ჩართული არიან მათ საქმიანობაში. კერძოდ, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სამი ახალგაზრდული ცენტრი ჩართული იყო „საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირის“ პროექტში „საზოგადოებრივი ინტერესი და ხელისუფლების არჩევანი“. პროექტის მიზანს წარმოადგენდა საკანონმდებლო ცვლილებების იმპლემენტაცია და ისეთი ქმედითი მექანიზმების დანერგვა თვითმმართველობის ფუნქციონირების პროცესში, რომელიც ხელს შეუწყობდა მოქალაქეთა მონაწილეობის გაზრდას ადგილობრივი ხელისუფლების მართვაში. საკითხი ეხებოდა საკრებულოს მაჟორიტარი დეპუტატის სახელისუფლებო უფლებამოსილების განხორციელებისა და, აგრეთვე, საკრებულოს კანონით დადგენილი ანგარიშვალდებულების საკითხების რეგულირების მოწესრიგებას, რომელიც აქამდე პრაქტიკულად არ ხორციელდებოდა. პროექტის მთავარ საქმიანობას წარმოადგენდა

activities together with community centers. If in 2011 the funding allocated by this Department for each community center was GEL 500 (the total number of community centers is 4), in 2012 the funding doubled up to GEL 1000.

In Guria community youth centers (there are 5) have established good cooperation with local civic organizations and are well involved in their activities. In particular, three youth centers of Ozurgeti municipality participate in the project called “Public Interests and the Government’s Choice” implemented by the Georgian Democratic Development Union. The goal of the project is to implement legislative changes and introduce effective self-government operation mechanisms in order to increase the level of public participation in the local governance. The problem was related to the implementation of official duties by the majoritarian member of the Municipal Council (Sakrebulo) and compliance with the reporting obligations provided for in the law. Previously these obligations were completely neglected. The main task of the project was to monitor implementation of these duties. The youth centers were actively involved in the monitoring process.

In parallel, the community centers disseminated information on Sakrebulo’s planned meetings among the village population and submitted to the local government information about population survey results. Besides, the community centers also monitored the meeting schedule of the representational body in order to en-

აღნიშნული ვალდებულებების შესრულების მონიტორინგი, რომელშიც აქტიურად იყვნენ ჩართული სათემო ახალგაზრდული ცენტრები. გარდა ამისა, სათემო ცენტრები სოფლის მოსახლეობაში ავრცელებდნენ ინფორმაციას საკრებულოს მიერ დაგეგმილი სხდომების შესახებ, ხოლო ადგილობრივ მთავრობას აწვდიდნენ მოსახლეობის გამოკითხვის შედეგებს. სათემო ცენტრები ასევე აკვირდებოდნენ წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ დაგეგმილი სხდომების ჩატარების განრიგს, რომელიც განსაზღვრულია კანონმდებლობით. შედეგად, საკრებულომ განიხილა სამიზნე სოფლების მოსახლეობის მიერ წამოწეული ცხრა პრობლემა, რომლებიც ეხებოდა სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის ერთჯერად დახმარებებსა და ფულად დახმარებებს. აქედან 5 საკითხზე საკრებულომ მიიღო დადებითი გადაწყვეტილება, ხოლო დანარჩენი 4 განხილვის პროცესშია. გარდა ამისა, „სოფლის განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში: სოფელ ჯუმათში შეკეთდა ხიდი; სოფელ ბაილეთში განხორციელდა შიდა გზების შეკეთება და საბავშვო ბაღის რემონტი; სოფელ ასკანის საბავშვო ბაღში დამონტაჟდა მეტალოპლასტიკის კარ-ფანჯრები და შეკეთდა მილსადენი. აღნიშნული პროექტების განხორციელების ჯამურმა ფასმა შეადგინა 47,326 ლარი.

სოციალურად დაუცველი მოსახლეობისთვის სერვისების მიწოდების წარმატებული მაგალითები

სათემო ცენტრის „კისკისას“ (თელავის მუნიციპალიტეტი) ერთ-ერთ ძირითად სამ-

სურს მისი კომპლიანსი რეკვირემენტებთან. საკრებულომ შეისწავლა ცხრა პრობლემა, რომელიც აწემა მოსახლეობის მიერ დაგეგმილი სხდომების ჩატარების განრიგს, რომელიც განსაზღვრულია კანონმდებლობით. შედეგად, საკრებულომ განიხილა სამიზნე სოფლების მოსახლეობის მიერ წამოწეული ცხრა პრობლემა, რომლებიც ეხებოდა სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის ერთჯერად დახმარებებსა და ფულად დახმარებებს. აქედან 5 საკითხზე საკრებულომ მიიღო დადებითი გადაწყვეტილება, ხოლო დანარჩენი 4 განხილვის პროცესშია. გარდა ამისა, „სოფლის განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში: სოფელ ჯუმათში შეკეთდა ხიდი; სოფელ ბაილეთში განხორციელდა შიდა გზების შეკეთება და საბავშვო ბაღის რემონტი; სოფელ ასკანის საბავშვო ბაღში დამონტაჟდა მეტალოპლასტიკის კარ-ფანჯრები და შეკეთდა მილსადენი. აღნიშნული პროექტების განხორციელების ჯამურმა ფასმა შეადგინა 47,326 ლარი.

გარდა, საკრებულომ მიიღო დადებითი გადაწყვეტილება, ხოლო დანარჩენი 4 განხილვის პროცესშია. გარდა ამისა, „სოფლის განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში: სოფელ ჯუმათში შეკეთდა ხიდი; სოფელ ბაილეთში განხორციელდა შიდა გზების შეკეთება და საბავშვო ბაღის რემონტი; სოფელ ასკანის საბავშვო ბაღში დამონტაჟდა მეტალოპლასტიკის კარ-ფანჯრები და შეკეთდა მილსადენი. აღნიშნული პროექტების განხორციელების ჯამურმა ფასმა შეადგინა 47,326 ლარი.

Success Stories of Service Delivery to Socially Vulnerable Population

For Community Center Kiskisa (Telavi municipality) the main target group is socially vulnerable population, namely children who have the “adopted child” status and are under a temporary care of the local families. In total there are 25 such children in the municipality. They are alienated from their peers and the local population in general and have very serious problems related to social integration. In 2010 the Community Center started intensive work with these children in order to provide them with certain

იზნე ჯგუფს სოციალურად დაუცველი, კერძოდ, ნაშვილები ბავშვების სტატუსის მქონე ადგილობრივ ოჯახებში დროებით გაშვილებული ბავშვები წარმოადგენენ. ამ ბავშვების რიცხვი, ჯამში 25-ს, შეადგენს. მათ ადგილობრივ თანატოლებთან და მოსახლეობასთან გაუცხოების და ინტეგრაციის სერიოზული პრობლემები აქვთ. სათემო ცენტრმა ამ ბავშვებთან ინტენსიური მუშაობა და მათთვის გარკვეული მომსახურების განევა (შემოქმედებითი წრეები, სპორტული და კულტურული ღონისძიებები, კომპიუტერული კურსები, მასწავლებლების და „მშობლების“ ტრენინგები და ა.შ.) 2010 წლიდან დაიწყო. სანყის ეტაპზე, ნაშვილებ ბავშვებს, ადგილობრივ ბავშვებთან, მიმღებ მშობლებთან და მასწავლებლებთან, კონფლიქტური სიტუაციები ექმნებოდათ და მსგავსი შემთხვევების რიცხვი საკმაოდ მაღალი იყო. სათემო ცენტრის მუშაობის 2 წლის თავზე ჩატარებულმა გამოკვლევამ კი აჩვენა, რომ კონფლიქტების რაოდენობა საგრძნობლად შემცირდა, თითქმის განახევრდა. გაიზარდა ბავშვების ინტეგრაციის ხარისხი და, მუნიციპალიტეტთან არსებული სოციალური სააგენტოს თანამშრომლის შეფასებით, ამ ბავშვების გამორჩევა ადგილობრივი ბავშვებისაგან უკვე პრაქტიკულად, შეუძლებელია.

services (such as amateur and folk art lessons, sportive and cultural events, computer courses, trainings for teachers and parents etc.). At the initial stage the children often had conflicts with the local children, foster parents and teachers. The research carried out by the Community Center 2 years later showed that the number of conflicts reduced significantly – almost by half. Their social integration level improved. According to the Social Agency of the local municipality now it is practically impossible to differentiate these children from their local peers.

ტრენინგები/კონსულტაციები/სემინარები
TRAININGS/CONSULTATIONS/SEMINARS

პროგრამა / მომხმარებელი PROGRAM/CUSTOMER	დასახელება NAME	მონაწილეთა რაოდენობა NUMBER OF PARTICIPANTS
სათემო ორგანიზაციებისთვის და ახალგაზრდული ცენტრებისთვის For CYCs and CBOs		
1 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Strategic Planning (Lagodekhi) სტრატეგიული დაგეგმვა (ლაგოდეხი)	16
2 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Strategic Planning (Telavi) სტრატეგიული დაგეგმვა (თელავი)	14
3 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Strategic Planning (Ozurgeti) სტრატეგიული დაგეგმვა (ოზურგეთი)	12
4 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Strategic Planning (for youth organiza- tion "Progressi") სტრატეგიული დაგეგმვა (ახალ- გაზრდული ორგანიზაცია "პრო- გრესი")	5
5 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Skill Development for Adopting Parents უნარ-ჩვევები ნაშვილები ბავშვებ- ის მიმღები მშობლებისთვის	20
6 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Local Governemt Social Programs and conduction of population poll in this regard მუნიციპალური სოციალური პრო- გრამები და ამ კუთხით მოსახლეო- ბის გამოკითხვის მეთოდოლოგია	33
7 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Experience sharing workshop გამოცდილების გაზიარების სამ- უშაო შეხვედრა	35
8 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	TOT on Project writing, Team building and Effective communication ტრენინგი ტრენერებისთვის პრო- ექტის წერის ტექნიკა, გუნდური მუშაობა და ეფექტური კომუნიკაცია	3
9 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Do No Harm არ ავნო	16
10 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Project Planing and designing პროექტის დაგეგმვის და წერის ტექნიკები	15
11 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Team Building and Leadership გუნდური მუშაობა და ლიდერობა	16

პროგრამა / მომხმარებელი PROGRAM/CUSTOMER	დასახელება NAME	მონაწილეთა რაოდენობა NUMBER OF PARTICIPANTS
12 CSR DG Program ცენტრის პროგრამა	Team Building and Leadership გუნდური მუშაობა და ლიდერობა	14
Sub-Total სულ დამსწრეთა რაოდენობა		199
FOR NGOs, SCHOOLS, BUSINESSES		
საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისთვის, სკოლებისათვის, ბიზნესისთვის		
13 Friedrich Ebert Stiftung (FES) ფრიდრიხ ებერტის ფონდი	CSR and Public Sector Role კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და საჯარო სექტორის როლი	18
14 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Business planning for Social Enterprises ბიზნესის დაგეგმვა სოციალური საწარმოებისათვის	16
15 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Business planning for Social Enterprises ბიზნესის დაგეგმვა სოციალური საწარმოებისათვის	16
16 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Proposal Writing პროექტის წერა	16
17 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Proposal Writing პროექტის წერა	15
18 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Constituency Building მხარდაჭერის მოპოვება	18
19 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Business planning for Social Enterprises ბიზნესის დაგეგმვა სოციალური საწარმოებისათვის	17
20 Open Society Foundation– Georgia ფონდი “ღია საზოგადოება – საქართველო”	Diversity Management მრავალფეროვნების მართვა	17
21 School № 198 სკოლა №198	Program Evaluation პროგრამის შეფასება	27
22 School № 198 სკოლა №198	Strategic Planning სტრატეგიული დაგეგმვა	7
23 Women Initiative Support Group ქალთა ინიციატივების მხარდაჭერი ჯგუფი	Strategic Planning სტრატეგიული დაგეგმვა	11

პროგრამა / მომხმარებელი PROGRAM/CUSTOMER	დასახელება NAME	მონაწილეთა რაოდენობა NUMBER OF PARTICIPANTS
24 NGO "Istoriali" საზოგადოებრივი ორგანიზაცია "ისტორიალი"	Concept of Social Entrepreneurship სოციალური მენარმეობის კონ- ცეფცია	20
25 DVV International სახალხო უნივერსიტეტთა გერ- მანული ასოციაცია	Business planning for Social Enterprises ბიზნესის დაგეგმვა სოციალური საწარმოებისათვის	15
26 NGO "Sokhumi" საზოგადოებრივი ორგანიზაცია "სოხუმი"	Result oriented Project planning and evaluation შედეგზე ორიენტირებული პროექ- ტის დაგეგმვა და შეფასება	17
27 NRC ნორვეგიის ლტოლვილთა საბჭო	Organizational Needs Assessment and strategic planning ორგანიზაციული საჭიროებების შე- ფასება და სტრატეგიული დაგეგმვა	18
28 Civil Society Development Association საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია	Strategic Planning სტრატეგიული დაგეგმვა	16
29 CHCA საქველმოქმედო ჰუმანიტარუ- ლი ცენტრი აფხაზეთი	Strategic Planning for CBOs სტრატეგიული დაგეგმვა სათემო ორგანიზაციებისთვის	23
30 Geo-cell ჯეოსელი	Project Management proeqtis marTva	13
31 Bank of Georgia საქართველოს ბანკი	Effective Service Provision ეფექტური სერვისების მიწოდება	14
Sub-Total სულ დამსწრეთა რაოდენობა		314
FOR LG REPRESENTATIVES		
ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებისთვის		
32 Delegation of the European Union to Georgia (EU) ევროკავშირის წარმომადგენ- ლობა საქართველოში	Municipal services and citizen partici- pation მუნიციპალური სერვისები და მო- ქალაქეთა მონაწილეობა	30
33 The Embassy of Czech Republic ჩეხეთის რესპუბლიკის საელჩო	Completion of Position Paper for sub- mission to CORLEAP აღმოსავლეთ პარტნიორობის სა- ზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ფორუმის (CSF for EaP) ერთობლივი მიმართვის (ოსიტიონ აპერ) შე- მუშავება რეგიონული და ადგილო- ბრივი ხელისუფლების კონფერენ- ციისადმი (CORLEAP)	15
Sub-Total სულ დამსწრეთა რაოდენობა		45

პროგრამა /მომხმარებელი PROGRAM/CUSTOMER	დასახელება NAME	მონაწილეთა რაოდენობა NUMBER OF PARTICIPANTS
FOR LG REPRESENTATIVES, NGOs and CBOs		
ადგილობრივი ხელისუფლების, საზოგადოებრივი და სათემო ორგანიზაციების წარმომადგენლებისთვის		
34 MWH MWH კონსორციუმი	Assistance in preparation of project proposals for Black Sea CBC call for proposals შავი ზღვის აუზის საზღვრისპირა თანამშრომლობის პროგრამის (CBC) პროექტების მოსამზადებელი სემინარები	63
35 MWH MWH კონსორციუმი	Assistance in preparation of project proposals for Black Sea CBC call for proposals შავი ზღვის აუზის საზღვრისპირა თანამშრომლობის პროგრამის (CBC) პროექტების მოსამზადებელი სემინარები	46
Sub-Total სულ დამსწრეთა რაოდენობა		109
GRAND TOTAL ჯამური რაოდენობა		667

2011 წლის გამოცემები

CSRDG publications in 2011

ეკონომიკა და სოციალური პოლიტიკა

Economics and Social policy

ბიულეტენი № 118

Bulletin N118

- საქართველოს ეკონომიკური რეფორმების 2010 წლის კურსი – შეიცვალა თუ არა მიმართულება ვექტორმა? /გ. ძნელაძე/
- ანტიკრიზისული მენეჯმენტის ძირითადი ასპექტები /მ. ავალიშვილი/

- The 2010 course of Georgia's economic reforms / G. Dzeladze
- The main aspects of anti-crisis management / M. Avalishvili/

დეცენტრალიზაცია/თვითმმართველობის განვითარება

Government Decentralization/ Local government development

ბიულეტენი № 119

Bulletin N119

- ფისკალური დეცენტრალიზაცია საქართველოში /შ. მურგულია; გ. გველესიანი; გ. ტოკლიკიშვილი/

- Fiscal decentralization in Georgia / Sh. Murgulia, G. Gvelesiani, G. Toklikishvili

ბროშურა:

Brochure:

- მუნიციპალური ქონების ფორმირება და განკარგვა; ადგილობრივი ბიუჯეტირება და მონიტორინგი; მუნიციპალური მომსახურება და მოქალაქეთა მონაწილეობა.

- Forming and management of municipal property; Local budgeting and monitoring; Municipal services and public involvement.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარება

Promoting Corporate Social Responsibility

ბიულეტენი № 120

Bulletin N120

- კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა და საჯარო სექტორის როლი /ლ. ხოფერია/

- Corporate Social Responsibility and the Role of the Public Sector /L. Khoperia/

თემის განვითარება

Community Development

ბროშურა:

Brochure:

- თემის განვითარების ქსელური პროგრამა (2006-2010წ.წ.)

- Community Development network program (2006-2010)

2010 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში.

Sustainability Report 2010.

2011 წლის ფინანსური ანგარიში

Financial Report for 2011 / Auditort's
Report 2011

1. ფინანსური მდგომარეობის გაანგარიშება (ლარში)

2011 წლის 1 იანვრიდან 2011 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით პერიოდისათვის

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION (IN GEL)

For the period from 1 January 2011 to 31 December 2011

საბალანსო უწყისი	2011	2010	BALANCE SHEET
აქტივები			SSETS
მიმდინარე აქტივები			Current Assets
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	55 947	252 541	Cash and Cash Equivalents
საგადასახადო აქტივები	14 727	26 415	Tax Assets
გადახდილი ავანსები	1 664	2 090	Advance Payment
სულ მიმდინარე აქტივები	72 703	281 046	Total Current Assets
გრძელვადიანი აქტივები			Long-term Assets
ძირითადი საშუალებები	188 579	202 683	Fixed assets
სულ გრძელვადიანი აქტივები	188 579	202 683	Total long-term Assets
სულ აქტივები	261 282	483 729	Total Assets
ვალდებულებები და რეზერვები			RESERVES AND LIABILITIES
რეზერვები	201 001	396 261	RESERVES
გაუნაწილებელი მოგება/ზარალი	54 298	43 153	Accumulated gain/loss
მიწოდებიდან და მომსახურებიდან წარმოქმნილი ვალდებულებები	3 388	761	Accounts Payable
გადასახდელი ხელფასები	8	16 923	Salary Payables
საგადასახადო ვალდებულება	2 596	26 631	Tax Liabilities
სულ მიმდინარე ვალდებულებები	5 993	44 315	Total Current Liabilities
სულ რეზერვები და ვალდებულებები	261 282	483 729	Total Reserves and Liabilities

2. ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება (ლარში)
 2011 წლის 1 იანვრიდან 2011 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით პერიოდისათვის

STATEMENT OF CASH FLOW (GEL)
 For the period from 1 January 2011 to 31 December 2011

	2011	2010	
წმინდა ფულადი სახსრები საფინანსო საქმიანობიდან	698 432	1 382 553	NET CASH FLOWS FROM FI- NANCING ACTIVITIES
წმინდა ფულადი სახსრები სა- ოპერაციო საქმიანობიდან	890 769	1 385 277	ET CASH FLOWS FROM OPERAT- ING ACTIVITIES
თანამშრომლებზე გაცემული თანხები	497 445	463 685	Cash Paid to Employees
განეული მომსახურებისათვის და შეძენილი საქონლისთვის გაცემული ფულადი სახსრები	25 019	300 228	Paid amounts for goods/services apply
მიკროგრანტები	154 377	307 996	Micro Grants Given
სხვა პროგრამული ხარჯები	2 138	157 718	Other Operating Expenses
გადახდილი საშემოსავლო გადასახადი	137 666	89 985	Income Taxes Paid
წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან	-	(5,805)	NET CASH FLOWS FROM IN- VESTING ACTIVITIES
ძირითადი საშუალებების შეძენა	-	5 805	Purchase of Premises and Equipment
კურსთა შორის სხვაობიდან მიღე- ბული ზარალი	3 575	3 162	Exchange Rate Loss
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა / კლება	193 018	4 477	Net Increase (Decrease) in Cash and Cash Equivalents
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივა- ლენტები საანგარიშო პერიოდის დასაწყისისათვის	252 541	260 180	Cash and Cash Equivalents at the Be- ginning of Reporting Period
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივა- ლენტები საანგარიშო პერიოდის ბოლოსათვის	55 947	252 541	Cash and Cash Equivalents at the End of Reporting Period

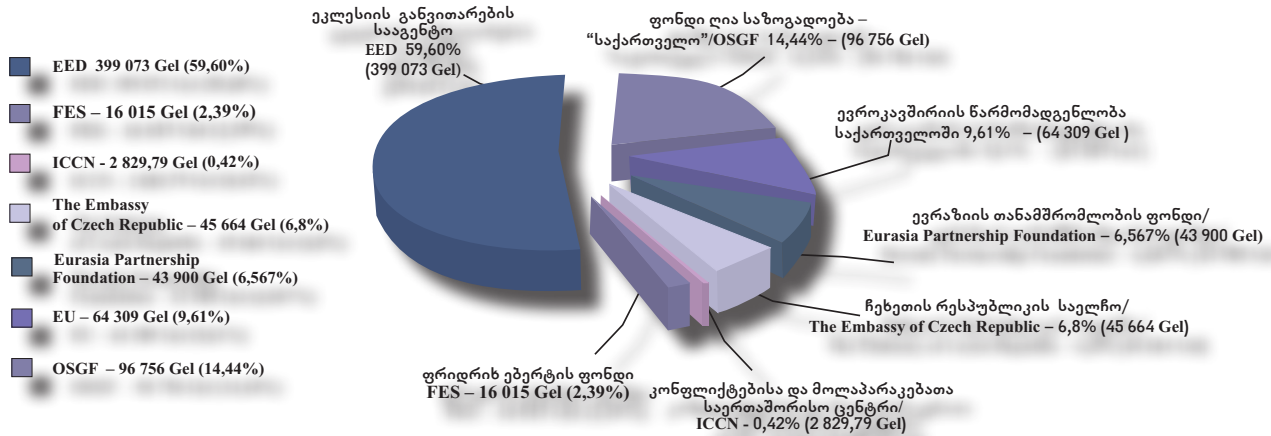
3. შემოსავალი/ ნაღდი ფულის შემოსვლა (ლარში)
 2011 წლის 1 იანვრიდან 2011 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით პერიოდისათვის

STATEMENT OF Cash Receipts (In GEL)
 For the period from 1 January 2011 to 31 December 2011

	2011	2010	
ოქსფამ-ნოვიბი	-	322 668	OXFAM – NOVIB
ეკლესიის განვითარების სააგენტო	399 073	651 712	Church Development Service (EED)
ევროკავშირის წარმომადგენ- ლობა საქართველოში	64 309	103 964	Delegation of the European Union to Georgia
ნიეპოლომიტეს (პოლონეთი) მუნიციპალიტეტი	-	4 912	Niepolomitse Municipality (Poland)
ფონდი “გადავარჩინოთ ბავშვები”	-	8 443	Foundation “Save the Children”
ნორვეგიის ლტოლვილთა საბჭო	20 097	14 391	NRC
ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი	43 900	-	Eurasia Partnership Foundation
აზერბაიჯანის ახალგაზრდა ლიდერთა ასოციაცია	787,12	7 992	Azerbaijan Young Leaders Associa- tion
სამოქალაქო განვითარების სააგენტო	-	1 633	CIDA
ჩეხეთის რესპუბლიკის საელჩო	45 664	-	The Embassy of Czech Republic
შპს “ჯეოსელი”	3 792	-	LTD “Geo-cell”
სკოლა № 198	4 000	-	School № 198
“MWH” კონსორციუმი	30 640	1 130	MWH Consortium
ღია საზოგადოება – ინსტიტუტი	-	50 015	Open Society Institute
ღია საზოგადოება – საქართველო	96 756	62 547	Open Society Foundation – Georgia
საქველმოქმედო ჰუმანიტარუ- ლი ცენტრი “აფხაზეთი”	6 407	1 865	CHCA

ფონდი "სოხუმი"	2 492	-	Found "Sokhumi"
"ეიფესი" საერთაშორისო კონ- სულტანტები	-	20 154	AFC Consultants International GmbH
პარტნიორები საქართველო	-	5 165	Partners Georgia
სახალხო უნივერსიტეტთა გერმანული ასოციაციის საქართველოს ფილიალი	3 557,4	58 582	DVV
ფრიდრიხ ებერტის ფონდი	16 019	10 814	Friedrich Ebert Stiftung (FES)
აპროდევე	-	34 541	APRODEV
ბირმინგემის უნივერსიტეტი	-	3 231	Birmingham University
საქართველოს ბანკი	2 250	-	Bank of Georgia
საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია	995	-	Civil Society Development Associa- tion
კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებათა საერთაშორ- ისო ცენტრი	2 829,79	3 523	International Centre for Conflict and Negotiation
კავშირი ადამიანებისათვის განსაკუთრებულ ზრუნვას რომ საჭიროებენ	-	2 726	Union for children in need of special care
დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმ- რთელობის ეროვნული ცენტრი	49 500	-	National Centre for Disease Control and Public health
რძის პროდუქტების მწარმოე- ბელთა კავშირი	-	1 381	Dairy produce union
ქალთა ინიციატივების მხარ- დამჭერი ჯგუფი	4 188	-	Women Initiative Support Group
ინდივიდუალური შემონირულობები	15 304	13 316	Contributions from Individuals
სულ შემოსავალი	812 557	1 386 585	Total Income

3.1 დონორებისგან მიღებული ფულადი სახსრები (668 547 ლარი) TOTAL INCOME FROM DONORS (668 547 GEL)

• გრაფიკში ნახმარ შემოკლებათა განმარტება:

- EED – Church Development Service/ეკლესიის განვითარების სააგენტო
- OSGF – Open Society – Georgia Foundation/ფონდი „ღია საზოგადოება – საქართველო“
- FES – Friedrich Ebbert Stiftung /ფრიდრიხ ებერტის ფონდი
- EU-Delegation of the European Union to Georgia /ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში
- ICCN-Intcnational Centre for Conflict and negotiation/კონფლიქტების და მოლაპარაკებათა საერთაშორისო ცენტრი

3.2 გაწეული სერვისებით (ტრენინგებითა და კონსულტაციებით) მიღებული შემოსავალი Income from services provided (trainings and consultations)

სერვისებით მიღებული მთლიანი შემოსავალი / TOTAL Income from services provided	128 705,9
შპს „ჯეოსელი“ / LTD “Geo-cell”	3 792
აზერბაიჯანის ახალგაზრდა ლიდერთა ასოციაცია Azerbaijan Young Leaders Association	787,12
ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერი ჯგუფი / Women Initiative Support Group	4 188,19
სკოლა № 198 / School № 198	4 000
“MWH” კონსორციუმი / MWH Consortium	30 640
ფონდი „სოხუმი“ / Found “Sokhumi”	2 491,98
დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი / National Centre for Disease Control and Public health	49 500
საქართველოს ბანკი / Bank of Georgia	2 250
საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია Civil Society Development Association	995
სახალხო უნივერსიტეტთა გერმანული ასოციაციის საქართველოს ფილიალი DVV international Regional Office for Caucasus	3 557,4
ნორვეგიის ლტოლვილთა საბჭო Norwegian Refugee Council Regional Council (NRC)	20 096,8
საქველმოქმედო ჰუმანიტარული ცენტრი “აფხაზეთი” Charity Humanitarian Centre “Abkhazeti” (CHCA)	6 407, 41

4. ხარჯი/ნაღდი ფულის გასვლა
2011 წლის 1 იანვრიდან 2011 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით პერიოდისათვის

Statement of Cash Disbursement
For the period from 1 January 2011 to 31 December 2011

	2011	
ადმინისტრაციული ხარჯები	138,224	ADMINISTRATION COSTS
პროგრამული ხარჯები	857,659	Program costs
1. სამოქალაქო საზოგადოების სტრუქტურათა გაძლიერება	391,334	1. Empowerment of Civil Society
პროგრამის კოორდინირების ხარჯები (პერსონალი, აღჭურვილობა, ტრანსპორტირება, პროგრამასთან დაკავშირებული ხარჯები)	159,566	Program coordination (Personnel, Equipment, Transportation, program related costs)
თემის განვითარების რესურს ცენტრის მუშაობა (ტექნიკური მხარდაჭერა, მონიტორინგი და შეფასება, ინფორმაციის გადმოცემა, კავშირი)	130,080	Activities with Community Development Resource Centre (technical support; monitoring&evaluation; information sharing;networking)
საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ინფორმაციული, ტექნიკური და ფინანსური მხარდაჭერა(სოციალური მეწარმეობის განვითარება, მიკროგრანტები, ტრენინგები)	101,688	Activities on informational, technical and financial assistance for CSOs (SE promotion, small financial support, advanced trainings)
2. მუნიციპალური ბიუჯეტების გამჭვირვალობა	199,944	2. Transparent Municipal budgeting
პროგრამის კოორდინირების ხარჯები (პერსონალი, აღჭურვილობა, ტრანსპორტირება, პროგრამასთან დაკავშირებული ხარჯები)	92,615	Program coordination (Personnel, Equipment, Transportation, program related costs)
საკანონმდებლო მოთხოვნათა მონიტორინგი	50,218	Monitoring of implementation of law
ბიუჯეტის მონიტორინგი (ანალიზი, კონსულტაციები, რეკომენდაციები, პუბლიკაციები, მედია დაფარვა)	57,111	Budget Monitoring (analyzing, consultations, recommendations, publications, media coverage)
3. ეროვნულ დონეზე დიალოგის წარმართვა	266,381	3. Policy dialogue at national level
პროგრამის კოორდინირების ხარჯები (პერსონალი, აღჭურვილობა, ტრანსპორტირება, პროგრამასთან დაკავშირებული ხარჯები)	66,236	Program coordination (Personnel, Equipment, Transportation, program related costs)

სოციალური პროგრამების მონიტორინგი (ანალიზი, კვლევა, რეკომენდაციები, გამოცემები, მედია დაფარვა)	17,570	Monitoring of Social Programs (analyzing, survey, recommendations, publications, media coverage)
საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე სექტორთაშორისი დისკუსიები და კონსულტაციები (კვლევა, დისკუსიები, გამოცემები, მედია დაფარვა)	182,575	Activities on cross sectoral discourse and consultations on issues of public concern (research, discussions, publications, media coverage)
ქვეჯამი 1	995,883	Subtotal 1
აუდიტი	5,937	Audit
რეზერვი	7,425	Reserve
ქვეჯამი 2	13,363	Subtotal 2
სულ	1,009,245	Total

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის ხელმძღვანელობას

ჩვენ ჩავატარეთ საქართველოს სტრატეგიული კვლევისა და განვითარების ცენტრის (ორგანიზაცია) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს საბალანსო უწყის 2011 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე ფულადი სახსრების მიღებისა და ხარჯვის ანგარიშგებას და ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგებას იმ წლისათვის, რომელიც დასრულდა მოცემული თარიღით, ასევე შესაბამის სააღრიცხვო პოლიტიკასა და ახსნა-განმარტებით შენიშვნებს. მოცემული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიერ ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში განმარტებული პოლიტიკის (შემდგომში სააღრიცხვო პოლიტიკა) შესაბამისად.

მენეჯმენტის პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და მის სამართლიან წარდგენაზე სააღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით, რომელიც მისაღებია მოცემულ სიტუაციაში ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისთვის, ასევე ისეთი შიდა კონტროლის სისტემის შექმნასა და გამოყენებაზე, რომელიც ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის რწმენით, უზრუნველყოფს ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებას, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად წარმოშობილ არსებით შეცდომებს.

აუდიტორთა პასუხისმგებლობები

ჩვენს პასუხისმგებლობაში შედის, გამოვთქვათ მოსაზრება ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენს მიერ ჩატარებული აუდიტის საშუალებით. აუდიტს წარმართავდით აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად. სტანდარტები მოითხოვს აუდიტის ჩატარებას ეთიკის ნორმების გათვალისწინებით, ასევე აუდიტის იმგვარად დაგეგმვასა და ჩატარებას, რომ მივიღოთ დასაბუთებული გარანტია იმისა, შეიცავს თუ არა აღნიშნული ფინანსური ანგარიშგება არსებით უზუსტობებს.

აუდიტი ითვალისწინებს პროცედურების საფუძველზე მტკიცებულებების მოპოვებას ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული თანხებისა და ინფორმაციის დადასტურების მიზნით. შერჩეული პროცედურები ეფუძნება აუდიტორის მსჯელობას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად გამოწვეული უზუსტობების რისკის შეფასებას. აღნიშნული რისკების შეფასებისას აუდიტორი განიხილავს ორგანიზაციის შიდა კონტროლის სისტემას, რომელიც შესაბამისია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენასთან. ამის საფუძველზე აუდიტორი გეგმავს შესაბამის აუდიტორულ პროცედურებს, მაგრამ არ გამოხატავს თავის მოსაზრებას ორგანიზაციის შიდა კონტროლის სისტემის ეფექტურობის შესახებ. აუდიტი აგრეთვე გულისხმობს ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული ბუღალტრული აღრიცხვის პრინციპებისა და მნიშვნელოვანი ბუღალტრული შეფასებების სისწორის შეფასებას, აგრეთვე ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის შეფასებას.

გვჯერა, რომ ჩვენს მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები დასაბუთებულ საფუძველს გვაძლევს დასკვნის გასაცემად.

დასკვნა

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება უტყუარად და სამართლიანად ასახავს საქართველოს სტრატეგიული კვლევისა და განვითარების ცენტრის ფინანსურ მდგომარეობას 2011 წლის 31 დეკემბრისათვის, ასევე მისი ფულადი სახსრების მიღებისა და ხარჯვის ანგარიშგებას და ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგებას იმ წლისათვის, რომელიც დასრულდა მოცემული თარიღით, სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად.

31 მაისი, 2012

ყვეს ბიდიო

შპს ბიდიო არის საქართველოში რეგისტრირებული პირდაპირი პატივმოწილობის საბოგადოება, რომელიც წარმოადგენს გაერთიანებულ სამედიო რეგისტრირებულ გარანტიით შემუშავებული კომპანიის – "საქართველოს ლიბერტი" წევრს და მდის ბიდიოს დამოუკიდებელი დირექტორის საერთაშორისო ქსელის შემადგენლობაში

Tel: +995 32 254 58 45
Fax: +995 32 239 92 04
bdo@bdo.ge
www.bdo.ge

42 Kazbegi Avenue
4th floor
0186 Tbilisi
Georgia

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Management of Center of Strategic Researches and Development of Georgia

We have audited the accompanying financial statements of **Center of Strategic Researches and Development of Georgia** (Organization), which comprises statement of financial position as at 31 December 2011 and the statement of cash receipts and disbursements and cash flow statement for the year then ended, also a summary of significant accounting policies and other explanatory information. The financial statement has been prepared by management according to the policy disclosed in the notes to the financial statements (further Accounting Policy).

Management's responsibility for the Financial Statement

Management is responsible for the preparation and fair presentation of this financial statements in accordance with the Accounting Policy, which is an acceptable basis for the preparation of the financial statements under the circumstances, and for the such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of the financial statements that is free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's responsibility

Our responsibility is to express an opinion on the financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with international Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the Organization's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Organization's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the financial statements presents fairly, in all material respects, the statement of financial position of **Center of Strategic Researches and Development of Georgia** as of 31 December 2011, and of its statement of cash receipts and disbursements and cash flow statement for the year then ended, in accordance with the Organization Accounting Policy.

31 May 2012

BDO LLC

BDO LLC, a Georgian limited liability company, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

საქართველოს სტრატეგიული ყვლოვების
 რა ვანვითარების ცეცერი ვანვითარებულ
 მაროონს უბრის ვაეონ ბიო მყოვინს, ვაეონ
 ანუის მყოვინს რა ჯრონაეონ ზელონ ზანონს
 (როიო ბრიცანეთი) ბლოური ანვანიშონ
 ინვონიური თანვანს მონაონეონიო
 სანონებზე რიოაქეონიონსთონ.

Center for Strategic Research and Development of Georgia is grateful to Dr. Bill McCabe, Dr. Angus McCabe and Dr. Helen Harris (United Kingdom) for work on the redrafting and preparation of final English text.